

LIETUVOS RESPUBLIKOS RYŠIŲ REGULIAVIMO TARNYBOS

2017 METŲ VEIKLOS ATASKAITA

 (8 5) 210 5633

 www.rrt.lt

 Mortos g. 14, LT-03219

 rrt@rrt.lt

1.	IŽANGINIS ŽODIS	3
2.	TRUMPA 2017 M. RYŠIŲ SEKTORIAUS PLĖTROS APŽVALGA.....	5
2.1	Elektroninių ryšių sektorius	6
2.2	Pašto sektorius	8
3.	RRT MISIJA IR STRATEGINIAI TIKSLAI	11
4.	RYŠIŲ VALDYMO IR KONTROLĖS PROGRAMOS TIKSLAI IR UŽDAVINIAI 2017 M.....	12
5.	KONKURENCIJOS SKATINIMAS ELEKTRONINIŲ RYŠIŲ IR PAŠTO SEKTORIUOSE	13
5.1	Konkurencija elektroninių ryšių sektoriuje. Rinkų tyrimai.....	13
5.2	Konkurencija pašto paslaugos sektoriuje	13
5.2.1	Ūkio subjektams nustatytų įpareigojimų vykdymo priežiūra	14
5.2.2	Telefono ryšio numerio perkėlimo paslauga	15
5.2.3	Ginčų tarp ūkio subjektų sprendimas.....	16
5.3	Elektroninių ryšių ir pašto veiklą vykdančių ūkio subjektų veiklos priežiūra	16
6.	VARTOTOJŲ TEISIŲ IR TEISĖTŲ INTERESŲ APSAUGA	18
6.1	Paslaugų gavėjų prašymų (skundų) ir ginčų nagrinėjimas	18
6.1.1	El. ryšių paslaugų gavėjų prašymų (skundų) nagrinėjimas	18
6.1.2	Pašto paslaugos naudotojų prašymų (skundų) nagrinėjimas	19
6.2	Ginčų ne teismo tvarka nagrinėjimas.....	20
6.2.1	Ginčų tarp galutinių paslaugų gavėjų ir elektroninių ryšių paslaugų teikėjų nagrinėjimas.....	21
6.2.2	Ginčų tarp naudotojų ir pašto paslaugos teikėjų nagrinėjimas	22
6.3	Elektroninių ryšių tinklų ir informacijos saugumo užtikrinimas.....	24
6.4	Interneto turinio priežiūra įgyvendinant „Saugesnio interneto“ projektą	25
6.5	Ryšių paslaugų kokybės užtikrinimas	27
6.5.1	Un iversaliųjų elektroninių ryšių paslaugų priežiūra.....	27
6.6	Universaliosios pašto paslaugos tarifai ir sąnaudų apskaita	27
6.6.1	Universaliosios pašto paslaugos kokybės kontrolė	29
6.6.2	Tarptautinio tarptinklinio ryšio paslaugų priežiūra	29
6.7	Viešojo fiksuotojo telefono ryšio paslaugų kokybė	31
6.7.1	Viešojo judriojo telefono ryšio paslaugų kokybė	31
6.7.2	Belaidės interneto prieigos paslaugų kokybė	32
6.7.3	Interneto prieigos spartos matavimo sistema „matuok.lt“	34
6.8	Vartotojų teisių ir teisėtų interesų gynimas įrenginių sektoriuje	35
6.8.1	Radio ryšio įrenginių bei elektrinių ir elektroninių aparatų rinkos priežiūra	35
6.8.2	RRT veikla užtikrinant laisvą įrenginių judėjimą ir tiekimą rinkai	36
6.9	Patikimumo užtikrinimo paslaugų teikėjai ir jų priežiūra	39
7.	INVESTICIJŲ SKATINIMAS IR PAŽANGIŲ IRT PLĖTRA	41
7.1	Judriojo radio ryšio plėtra	42
7.2	Skaitmeninė televizija ir radijas.....	44
7.3	Fiksuotasis radio ryšys.....	45
7.4	Palydovinis radio ryšys.....	46
7.5	Radio mėgėjų veikla.....	46

7.6	Radijo spektro stebėsena	47
7.7	Radijo ryšio tinklų ir stočių inspektavimas	48
7.8	Radijo trukdžių šalinimas	49
7.9	Kitų išteklių valdymas.....	49
7.9.1	Telefono ryšio numerių valdymas	49
7.9.2	Interneto adresai.....	50
8.	INTEGRACIJA Į ES IR TARPTAUTINĘ REGULIAVIMO ERDVĘ IR EFEKTYVI RRT VEIKLA	51
8.1	Tarptautinė telekomunikacijų sąjunga (ITU)	51
8.2	ES Tarybos darbo grupėse svarstyti dokumentai	52
8.3	Europos Komisijos (EK) komitetuose ir darbo grupėse nagrinėti klausimai	52
8.4	Europos elektroninių ryšių reguliuotojų institucija (BEREC).....	53
8.5	Europos pašto paslaugų reguliuotojų grupė (ERGP)	53
8.6	Europos telekomunikacijų ir pašto administracijų konferencija (CEPT)	54
8.7	Rytų partnerystės šalių elektroninių ryšių reguliavimo institucijų tinklas (EaPeReg)	55
8.8	Tarptautinė interneto karštųjų linijų asociacija INHOPE	56
8.9	Europos elektroninio parašo priežiūros institucijų forumas (FESA)	56
8.10	Dalyvavimas ENISA veikloje.....	57
8.11	Dalyvavimas Dvynių projekte.....	57
8.12	RRT valdymas	58
8.13	RRT darbuotojų kvalifikacijos tobulinimas	58
8.14	Vartotojų informavimo priemonės	59
9.	ĮPAREIGOJIMŲ VALSTYBĖS GYNYBOS, NACIONALINIO SAUGUMO IR VIEŠOSIOS TVARKOS PALAIKYMŲ SRITYSE VYKDYMAS	61
10.	GELEŽINKELIŲ TRANSPORTO RINKOS REGULIAVIMO TIKSLAI IR UŽDAVINIAI 2017 M.	62
11.	VEIKSMINGOS KONKURENCIJOS SKATINIMAS GELEŽINKELIŲ TRANSPORTO RINKOJE	63
11.1	Konkurencijos priežiūra geležinkelių transporto rinkoje.....	63
11.2	Geležinkelių transporto rinkos dalyviams nustatytų reikalavimų vykdymo priežiūra	63
11.3	Pareiškėjų skundų nagrinėjimas	64
11.4	Nepriklausomų geležinkelių transporto rinkos reguliuotojų grupė (IRG-Rail).....	65
11.5	Europos geležinkelių transporto rinkos reguliuotojų tinklas (ENRRB).....	65
12.	STRATEGINIŲ TIKSLŲ EFEKTO VERTINIMO KRITERIJŲ VYKDYMAS 2017 M.	67
13.	1 PRIEDAS. Ryšių valdymo ir kontrolės programos tikslų ir uždavinių vertinimo kriterijų įgyvendinimas	72
14.	2 PRIEDAS. Geležinkelių transporto rinkos reguliavimo programos tikslų ir uždavinių vertinimo kriterijų įgyvendinimas 2017 m.	77
15.	3 PRIEDAS. RRT 2017 m. finansinė ataskaita.....	78
16.	4 PRIEDAS. Reguluojamos elektroninių ryšių sektoriaus rinkos	81
17.	5 PRIEDAS. 2017 m. priimti RRT direktoriaus įsakymai	82

1. ĮŽANGINIS ŽODIS

Leiskite pristatyti šešioliktąją Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos (toliau – RRT) ataskaitą, teikiamą Lietuvos Respublikos Seimui, Lietuvos Respublikos Vyriausybei ir visiems, kurie domisi Lietuvos ryšių rinka.

Lietuvos pažangą informacinių ir ryšių technologijų srityje iliustruoja iškalbingi skaičiai, rodantys, kur link ir kokia sparta judame skaitmenizacijos veikiamuose valstybės gyvenimo procesuose. 2017 m. 27,9 proc. fiksuotojo plačiajuosčio ryšio abonentų Lietuvoje naudojami nuo 30 Mb/s iki 100 Mb/s spartos internetu, o net 44 proc. visų plačiajuosčio ryšio abonentų Lietuvoje naudojami 100 Mb/s ir didesnės spartos interneto ryšiu. 2017 m. bendras aktyvių SIM kortelių, naudojamų interneto prieigos paslaugoms teikti, skaičius pasiekė 2,44 mln. Iš jų 1,77 mln. SIM kortelių interneto prieigos paslaugos buvo teikiamos naudojant 4G tinklus. Šis rodiklis 2017 m., palyginti su 2016 m., išaugo net 49 proc. Dėl augančios elektroninės prekybos išaugo ir pašto siuntų kiekis. Per 2017 m. jų skaičius išaugo 15,7 proc., t. y. nuo 11,79 mln. vnt. 2016 m. iki 13,9 mln. vnt. 2017 m.

2017 m. didelės permainos vyko tarptautinio tarptinklinio ryšio paslaugų srityje. Nuo 2017 m. birželio 15 d. visoje Europos Sąjungoje įsigaliojo „mokėk kaip namie“ principas, sudarantis galimybę ES piliečiams, keliaujantiems po Bendriją, naudotis judriojo ryšio paslaugomis tokiais pat kainomis, kaip ir namuose. Siekiant subalansuoti tarptinklinio ryšio reguliavimo poveikį Lietuvos vidaus rinkai ir išlaikyti vietinių kainų stabilumą, Lietuvos tarptinklinio ryšio paslaugų teikėjams RRT sudarė galimybes taikyti nedidelį papildomą užmokestį būtinosioms tarptinklinio ryšio sąnaudoms padengti. Nepaisant taikyto papildomo užmokesčio, tarptinklinio ryšio kainos keliaujantiems lietuviams žymiai mažėjo. Duomenų perdavimo paslaugų kainos sumažėjo 7–10 kartų. Dėl mažėjusių kainų atitinkamai itin sparčiai augo paslaugų naudojimas: po naujojo reguliavimo įsigaliojimo 2017 m. viduryje, naudojimasis balso skambučių ir SMS paslaugomis didėjo 2–3 kartus, o duomenų perdavimo paslaugomis – net iki 10 kartų.

2017 m. startavo nauja RRT interneto svetainė www.nebūkberyšio.lt, kuri Lietuvos elektroninių ryšių paslaugų vartotojams suteikia patogią prieigą prie RRT administruojamų informacinių išteklių apie įvairias Lietuvoje teikiamas elektroninių ryšių paslaugas, jų kokybę, plėtrą ir saugumą. Siekiant skatinti elektroninio parašo naudojimą, 2017 m. taip pat atnaujino svetainę www.elektronispapasas.lt, kurioje lankytojams pateikiama aktualiusia informacija apie skaitmeninių operacijų patikimumo užtikrinimo paslaugas, tokias kaip elektroninis parašas, elektroninis spaudas, elektroninė laiko žyma.

RRT tęsia aktyvų dalyvavimą tarptautinėje veikloje, kurioje ne tik semiamės patirties, bet ir ja dalijamės su kitais, kaip tarptautinį pripažinimą pelnę ekspertai. 2017 m. laimėjome Europos Komisijos konkursą ir kaip vyriausieji partneriai, kartu su kolegomis iš Lenkijos ir Vokietijos, pradėjome įgyvendinti ES Dvynių projektą „Parama Gruzijos nacionalinei ryšių komisijai vystant jos elektroninių ryšių reguliavimo sistemą ir stiprinant jos gebėjimus pagal ES reguliavimo sistemą“. Jį įgyvendindami, padėsime Gruzijos elektroninių ryšių reguliavimo institucijai tobulinti Gruzijos elektroninių ryšių teisinę sistemą, siekiant jos atitikties ES teisei, stiprinsime reguliuotojo gebėjimus fiksuotojo ir judriojo plačiajuosčio ryšio plėtos, rinkų tyrimų, radijo dažnių aukcionų, interneto valdymo,

tinklų ir informacijos saugumo užtikrinimo srityse. Be to, 2017 m. Lietuvos Respublika iškėlė savo kandidatūrą į ITU Tarybą antrai kadencijai ir RRT direktoriaus pavaduotojo kandidatūrą į ITU Radijo ryšio biuro direktoriaus pareigas, kandidatavimo veiklos bus aktyviai tęsiamos ir šiais metais.

Per 2017 m. RRT nuveikė nemažai reikšmingų darbų elektroninių ryšių, pašto ir geležinkelių transporto rinkų reguliavimo, įrenginių elektromagnetinio suderinamumo priežiūros, vartotojų teisių gynimo, saugesnio interneto, patikimumo užtikrinimo paslaugų priežiūros srityse. Su tuo, kas nuveikta įvairiose RRT veiklos srityse, kokios iniciatyvos įgyvendintos ir kokie rezultatai pasiekti, kviečiu susipažinti šioje ataskaitoje.

Pagarbiai

Feliksas Dobrovolskis

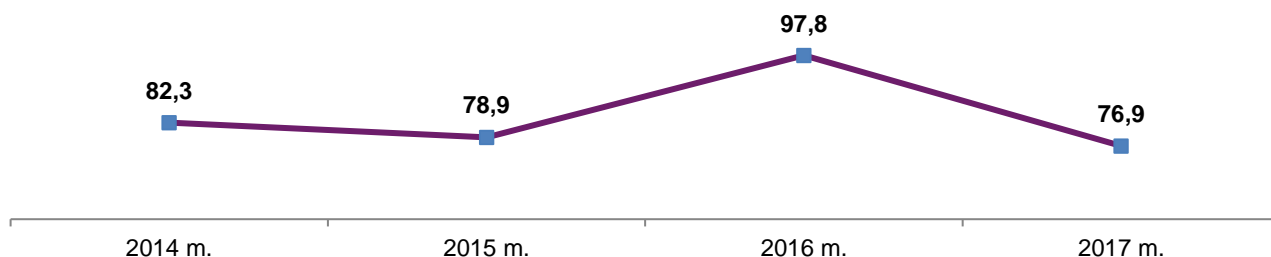
2. TRUMPA 2017 M. RYŠIŲ SEKTORIAUS PLĖTROS APŽVALGA

2.1 Elektroninių ryšių sektorius

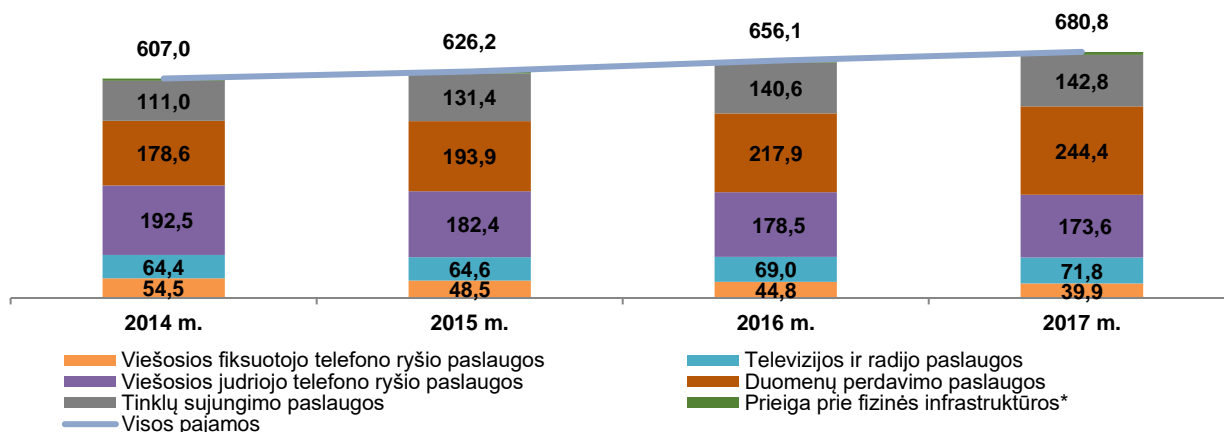
2017 m. pabaigoje elektroninių ryšių veiklą vykdė 127 ūkio subjektai (13 ūkio subjektų mažiau nei 2016 m.).

2017 m. elektroninių ryšių rinkos dalyviai į elektroninių ryšių tinklo infrastruktūrą investavo 76,9 mln. Eur, ir tai buvo 21,4 proc. mažiau nei 2016 m. (žr. 1 pav.). Operatoriai daugiausia investavo į šviesolaidinio prieigos tinklo ir 4G tinklų infrastruktūros, kuria teikiamos duomenų perdavimo paslaugos, plėtrą.

1 pav. Investicijų į elektroninių ryšių infrastruktūrą dinamika, mln. Eur, 2014–2017 m.

2017 m. bendrosios elektroninių ryšių sektoriaus pajamos buvo 680,8 mln. Eur ir, palyginti su 2016 m., padidėjo 3,8 proc. arba 24,6 mln. Eur (žr. 2 pav.). Elektroninių ryšių sektoriaus pajamų augimas tęsiasi trečius metus iš eilės. Didžiausią šio sektoriaus pajamų dalį sudarė pajamos, gautos iš duomenų perdavimo paslaugų teikimo (37,2 proc.) ir judriojo telefono ryšio paslaugų teikimo (25,6 proc.).

* 2017 m. prieigos prie fizinės infrastruktūros pajamos apima pajamas, gautas už WLR, pajamas, gautas už visiškai atsietos prieigos prie vietinės linijos teikimą, pajamas, gautas už iš dalies atsietos prieigos prie vietinės linijos teikimą, pajamas, gautas už prieigos prie nenaudojamų fizinių šviesolaidinių linijų skaidulų teikimą, pajamas, gautas už prieigos prie ryšių kabelių kanalų sistemos teikimą, pajamas, gautas už prieigos prie kitos fizinės infrastruktūros teikimą. Šios pajamos 2016 m. ir ankstesniais laikotarpiais buvo išskiriamos tik pajamas, gautas už prieigos prie nenaudojamų fizinių šviesolaidinių linijų skaidulų teikimą.

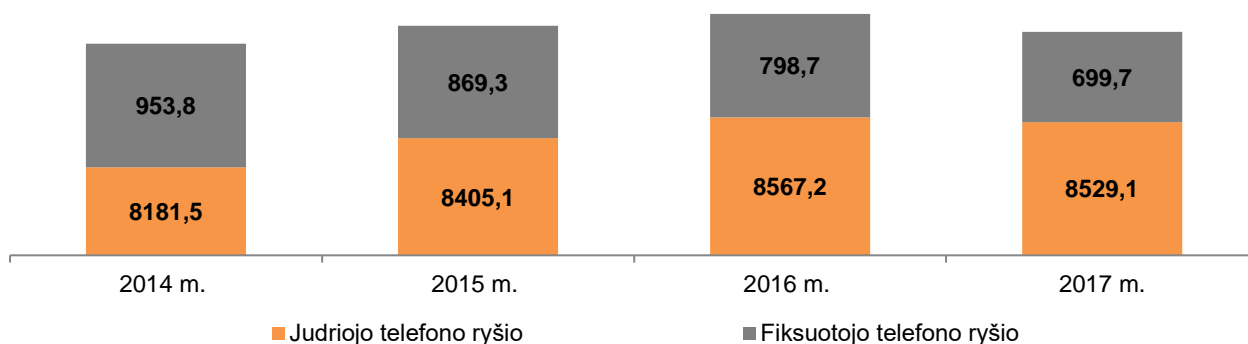
2 pav. Elektroninių ryšių sektoriaus pajamų struktūra, mln. Eur, 2014–2017 m.

Telefono ryšys. Viešųjų fiksuotojo telefono ryšio paslaugų gavėjų skaičius per 2017 m., palyginti su 2016 m., sumažėjo nuo 529,9 tūkst. iki 485,9 tūkst. arba 8,3 proc. Aktyvių abonto identifikavimo kortelių (SIM kortelių), naudojamų viešosioms judriojo telefono ryšio paslaugoms teikti, skaičius¹ per 2017 m., palyginti su 2016 m., padidėjo nuo 3 600,1 tūkst. iki 3 738,7 tūkst. arba 3,8 proc.

Vertinant naudojimąsi telefono ryšio paslaugomis, 2017 m. matoma panaši tendencija kaip ir 2016 m.: fiksuotojo telefono ryšio tinkle inicijuotų pokalbių trukmė, palyginti su 2016 m. inicijuotų pokalbių trukme, sutrumpėjo

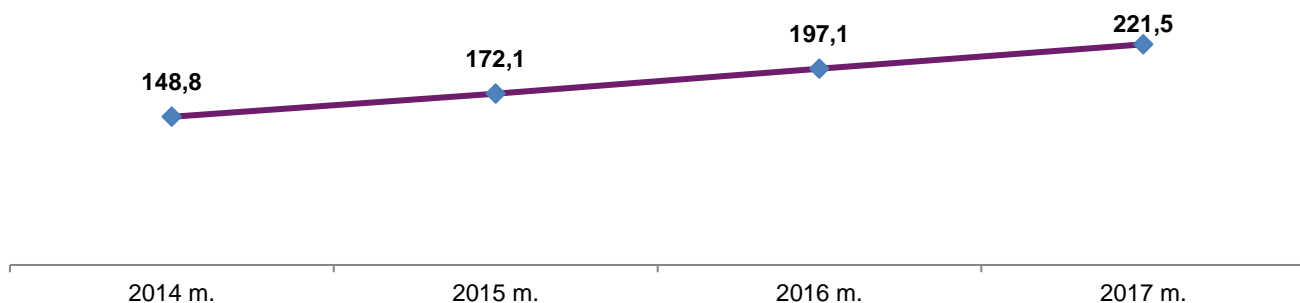
¹ Į šį skaičių nėra įtrauktos SIM kortelės, naudojamos interneto prieigos paslaugoms teikti, kai taikomas ne viešųjų judriojo telefono ryšio paslaugų, o interneto prieigos paslaugų mokėjimo planas, taip pat SIM kortelės, naudojamos tik M2M paslaugoms teikti.

12,4 proc. arba 99,0 mln. min. Judriojo ryšio tinkluose 2017 m. inicijuotų pokalbių trukmė neaugo pirmą kartą per 6 metus (buvo 0,4 proc. arba 38,1 mln. min. trumpesnė nei 2016 m. (žr. 3 pav.).

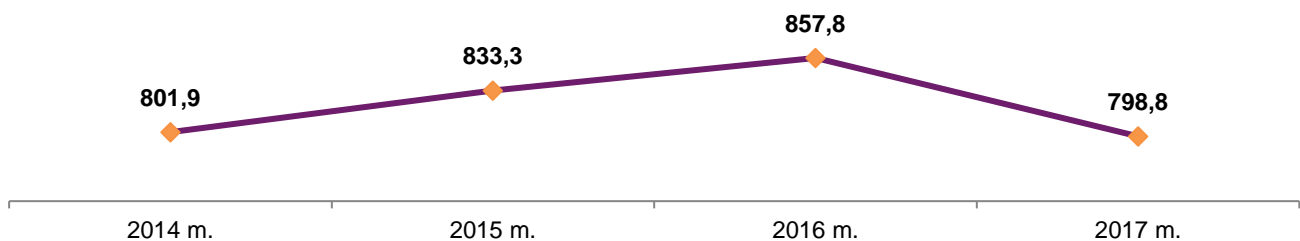
3 pav. Inicijuotų pokalbių trukmė, mln. min., 2014–2017 m.

Internetas. 2017 m., palyginti su 2016 m., pajamos iš interneto prieigos paslaugų teikimo padidėjo 12,4 proc. ir sudarė 221,5 mln. Eur (žr. 4 pav.). Interneto prieigos paslaugų teikimo pajamos susideda iš dviejų paslaugų grupių: mažmeninių interneto prieigos paslaugų ir didmeninių interneto prieigos paslaugų. 2017 m., palyginti su 2016 m., mažmeninių interneto prieigos paslaugų teikimo pajamos padidėjo 13,4 proc. ir siekė 215,7 mln. Eur, o didmeninių interneto prieigos paslaugų teikimo pajamos sumažėjo 15,2 proc. ir siekė 5,8 mln. Eur.

4 pav. Pajamos, gautos iš interneto prieigos paslaugų teikimo, mln. Eur, 2014–2017 m.

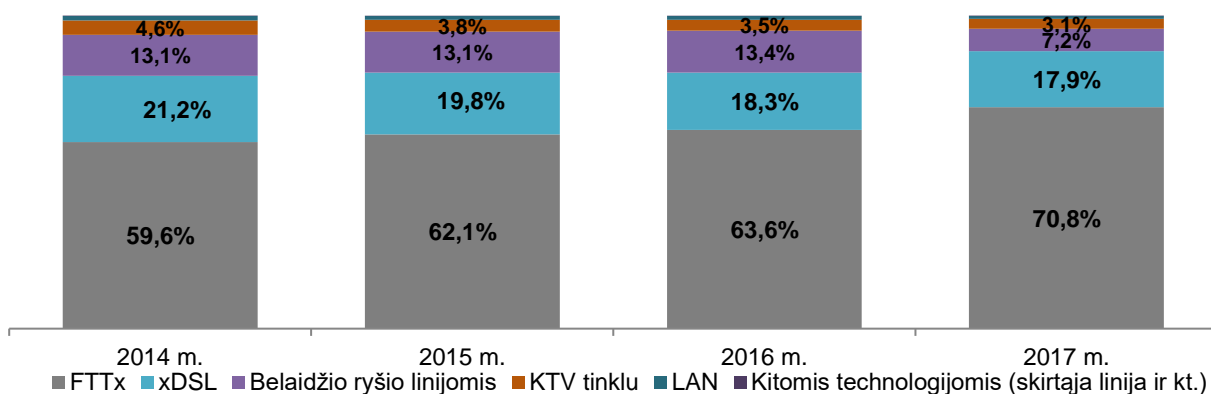
Lietuvoje 2017 m., palyginti su 2016 m., plačiajuosčio interneto prieigos paslaugų, teikiamų fiksuotojo ryšio technologijomis, abonentų skaičius sumažėjo 59 tūkst. arba 6,9 proc. ir siekė 798,8 tūkst. (žr. 5 pav.). Per pastaruosius šešerius metus interneto prieigos abonentų, naudojančių fiksuotojo ryšio technologijas, skaičius Lietuvoje išaugo 3,4 proc.

5 pav. Interneto prieigos paslaugų, teikiamų fiksuotojo ryšio technologijomis, abonentų skaičius, tūkst., 2014–2017 m.

Vertinant abonentų struktūrą pagal naudojamas technologijas, 2017 m. šviesolaidinės ryšio linijos (FTTx) Lietuvoje išliko pagrindine interneto prieigos paslaugų, teikiamų fiksuotojo ryšio technologijomis, teikimo technologija. 2017 m. duomenimis, Lietuvoje buvo 565,6 tūkst. šviesolaidinių ryšio linijų, t. y. 20,3 tūkst. linijų arba 3,7 proc. daugiau nei 2016 m. 70,8 proc. interneto prieigos paslaugų abonentų naudojami šviesolaidinėmis ryšio linijomis (žr. 6 pav.). Šios technologijos rinkos dalis per metus padidėjo 7,2 procentinio punkto, o xDSL technologija,

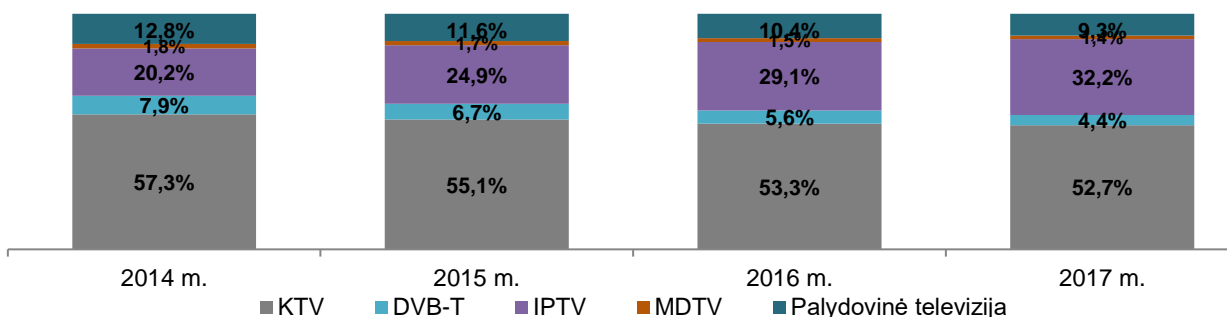
kuri yra antroje vietoje pagal populiarumą, teikiamų interneto prieigos paslaugų abonentų dalis sumažėjo 0,4 procentinio punkto.

6 pav. Interneto prieigos paslaugų, teikiamų fiksuotojo ryšio technologijomis, abonentų struktūra pagal technologijas, proc., 2014–2017 m.

30 Mb/s ir didesnės spartos interneto prieigos paslaugos buvo teikiamos šviesolaidinėmis ryšio linijomis (FTTx), kabelinės televizijos tinklais, naudojant DOCSIS 3.0 technologiją, ir kitomis linijomis (vietiniais tinklais LAN). Per metus abonentų, kuriems užtikrinama 30 Mb/s ir didesnė duomenų perdavimo sparta, skaičius išaugo 6,7 proc. 2017 m. gruodžio 31 d. 72 proc. fiksuotojo plačiajuosčio ryšio abonentų naudojami 30 Mb/s ir didesne interneto sparta, tarp jų 44,0 proc. naudojami 100 Mb/s ir didesne interneto sparta.

Televizija. 2017 m. pabaigoje mokamos televizijos abonentų skaičius siekė 712,9 tūkst., ir tai buvo 0,8 proc. daugiau nei 2016 m. pabaigoje. Populiariausiomis mokamos televizijos paslaugomis išliko kabelinės televizijos tinklais teikiamos televizijos paslaugos – šią televiziją 2017 m. rinkosi 52,7 proc. visų mokamos televizijos abonentų (0,6 procentinio punkto mažiau nei 2016 m.) (žr. 7 pav.). Lietuvoje 2017 m. augo tik IPTV (*angl.* Internet Protocol Television) abonentų skaičius – tokias paslaugas teikė 18 bendrovių, o šiuo būdu televizijos programas žiūrėjo 229,4 tūkst. abonentų (palyginti su 2016 m. duomenimis, abonentų skaičius išaugo 11,3 proc.).

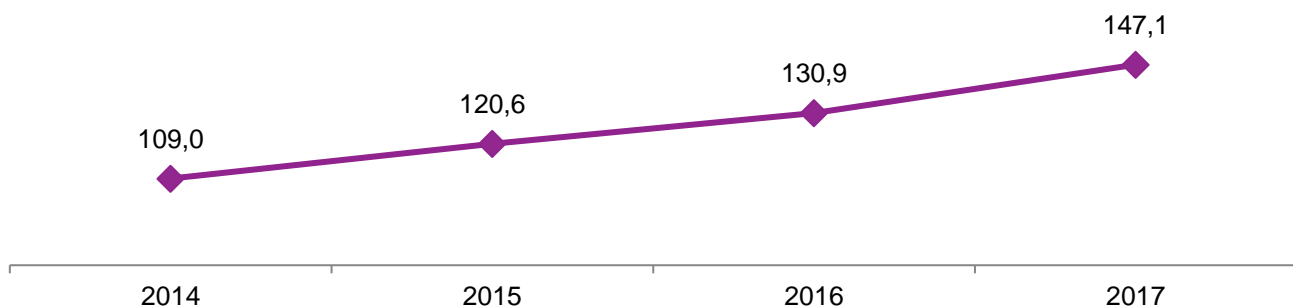

7 pav. Mokamos televizijos abonentų struktūra pagal televizijos paslaugų teikimo būdus, proc., 2014–2017m.

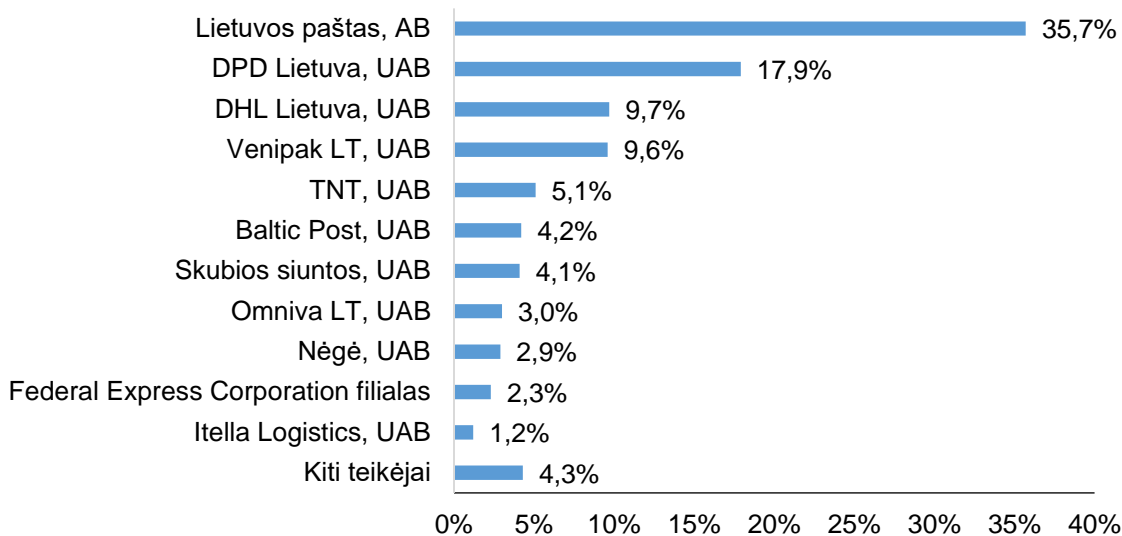
2.2 Pašto sektorius

2017 m. pabaigoje pašto paslaugas teikė 46 asmenys, t. y. 9 pašto paslaugos teikėjais mažiau nei 2016 m. pabaigoje.

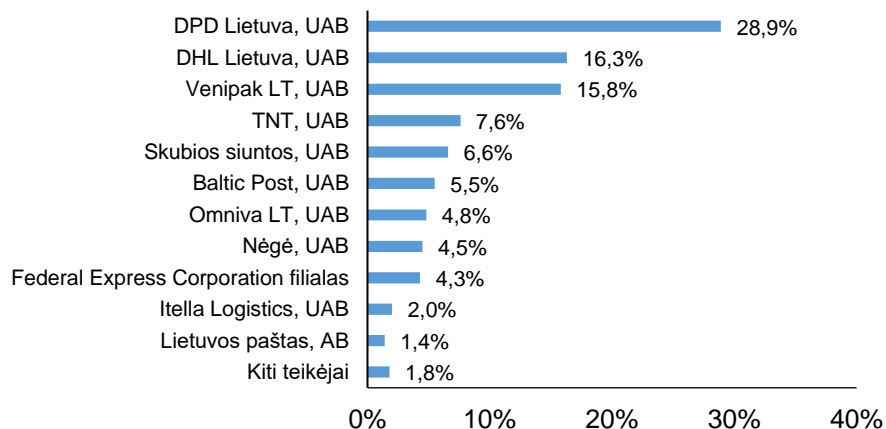
Bendra pašto rinka apima korespondencijos, siuntinių siuntimą ir pristatymą bei kitas pašto paslaugas. Vertinant pagal pajamas, 2017 m., palyginti su 2016 m., bendroji pašto rinka išaugo 12,5 proc. ir pasiekė 147,1 mln. Eur (žr. 8 pav.).

8 pav. **Pajamos, gautos už pašto paslaugos teikimą, mln. Eur, 2014–2017 m.**

Didžiausią pašto rinkos dalį, vertinant pagal pajamas, užėmė AB Lietuvos paštas (žr. 9 pav.)

9 pav. **Pašto rinkos dalyvių užimamos rinkos dalys 2017 m., proc.**

Tradicinio pašto rinka, vertinant pagal pajamas, per 2017 m. išaugo 9,8 proc. ir siekė 53,8 mln. Eur. Šioje rinkoje, vertinant pagal pajamas, didžiausią dalį užėmė AB Lietuvos paštas – 95,5 proc., o antras didžiausias žaidėjas buvo UAB „Baltic post“ ir jis užėmė 2,1 proc. rinkos. Siuntų, pateiktų asmeniškai pasirašytinai, rinka pagal pajamas 2017 m., palyginti su 2016 m., padidėjo 13,8 proc. ir pasiekė 93,2 mln. Eur. Šioje rinkoje 2017 m. didžiausi paslaugų teikėjai buvo: UAB „DPD Lietuva“, UAB „DHL Lietuva“ ir UAB „Venipak LT“ (žr. 10 pav.).

10 pav. **Siuntų, įteiktų asmeniškai pasirašytinai, rinkos pasiskirstymas 2017 m., proc.**

Bendra korespondencijos rinka, vertinant pagal siuntų kiekį, per 2017 m. išaugo 0,3 proc. ir siekė 61,6 mln. korespondencijos siuntų. Tuo tarpu perduotų pašto siuntinių skaičius 2017 m., palyginti su 2016 m., išaugo 15,7 proc. ir siekė 13,9 mln. vnt. Pastaraisiais metais stebima tendencija, kad siuntiniai sudaro vis didesnę visų pašto

siuntų dalį (2016 m. – 16,5 proc. visų pašto siuntų, o 2017 m. – 18,3 proc.). Tarptautinių siuntinių kiekis 2017 m., palyginti su 2016 m., išaugo 20,1 proc., o vidaus siuntinių kiekis išaugo 14,4 proc. Siuntinių kiekio augimui didelės įtakos turi elektroninės prekybos populiarėjimas šalyje.

Konkurencijos situaciją pašto rinkoje parodo ne tik pašto paslaugos teikėjų užimamos rinkos dalys, bet ir koncentracijos rodikliai. Siekiant įvertinti esamą konkurencijos intensyvumą, pašto rinkoje skaičiuojamas rinkos koncentracija² rodantis rodiklis – Hiršmano-Herfindalio indeksas HHI³. Šis rodiklis yra apskaičiuotas vertinant korespondencijos siuntų rinką, siuntinių rinką, taip pat vertinant pašto rinką pagal pašto paslaugos teikėjų uždirbamas pajamas (žr. 1 lentelę). Apskaičiuotos HHI rodiklio reikšmės nuo visiško rinkos liberalizavimo 2013 m. iki 2016 m. kito nežymiai. 2017 m., palyginti su ankstesniais laikotarpiais, išaugo koncentracija korespondencijos siuntų rinkoje. Tai sietina su vieno iš didesnių rinkos dalyvių pasitraukimu 2016 m. Kiti HHI indeksai 2017 m., palyginti su 2016 m., mažėjo. HHI rodiklių dinamika rodo, kad korespondencijos rinka yra koncentruota, o pašto siuntinių rinka vidutiniškai koncentruota. Nežiūrint į gana didelį veikiančių pašto paslaugos teikėjų skaičių atitinkamose rinkose, didžiausias rinkos dalis užima keli dideli pašto paslaugos teikėjai, o pirmojo ir sekančių pašto paslaugos teikėjų užimamos rinkos dalys pagal siuntų, įteiktų asmeniškai pasirašytinai, rinkos pasiskirstymą 2017 m. ganėtinai skiriasi.

1 lentelė. Rinkos koncentracijos indeksai 2013–2017 m.

Indeksas	2013 m.	2014 m.	2015 m.	2016 m.	2017 m.
HHI pagal korespondencijos siuntų kiekį	5236,3	5007,5	5343,4	7272,3	7645,1
HHI pagal pašto siuntinių kiekį	2163,1	2178,4	2225,3	2084,5	1158,9
HHI pagal bendrąsias pajamas	2262,7	2189,0	2242,3	1965,5	1793,1

² Koncentracija – rinkos situacija, kai ekonominės veiklos kontrolė yra sutelkta vienoje arba keliuose įmonėse, kitaip sakant, kai mažas skaičius įmonių užima didžiąją dalį tam tikros rinkos.

³ HHI rodo visų rinkos dalyvių pajėgumų išsidėstymo netolygumą, yra žinomiausias ir svarbiausias konkurencijos intensyvumo rinkoje indeksas. HHI yra tiesiogiai proporcingas koncentracijai (t. y. jai didėjant – didėja, o jai mažėjant – mažėja). Kuo mažesnis HHI, tuo didesnė konkurencija ir atvirkščiai: HHI didėjimas rodo konkurencijos mažėjimą ir rinkos jėgos didėjimą. HHI reikšmės:

HHI < 1000 rodo nekoncentruotą rinką;

HHI tarp 1000 ir 2000 – vidutinis koncentracijos indeksas;

HHI virš 2000 aukštas koncentracijos lygis.

3. RRT MISIJA IR STRATEGINIAI TIKSLAI

Elektroninių ryšių sektoriaus reguliavimas

Pašto sektoriaus reguliavimas

Aparatūros ir įrenginių priežiūra

Vartotojų teisių ir teisėtų interesų apsauga

Elektroninių ryšių išteklių valdymas ir priežiūra

MISIJA

Užtikrinti kiekvienam Lietuvos gyventojui technologiškai PAŽANGIŲ, KOKYBIŠKŲ, SAUGIŲ, ĮPERKAMŲ informacinių ir ryšių technologijų (IRT) ir pašto paslaugų pasirinkimo įvairovę, bei VEIKSMINGĄ KONKURENCIJĄ elektroninių ryšių, pašto ir geležinkelių transporto sektoriuose.

STRATEGINIS TIKSLAS

Didinti veiksmingą konkurenciją elektroninių ryšių ir pašto srityse, užtikrinti efektyvų elektroninių ryšių išteklių naudojimą ir apsaugoti IRT ir pašto paslaugų naudotojų teises, taip spartinant skaitmeninės visuomenės plėtrą.

STRATEGINIS TIKSLAS

Siekti, kad būtų sudarytos veiksmingos konkurencijos geležinkelių transporto rinkoje sąlygos ir būtų užkirsta galimybė viešosios geležinkelių infrastruktūros valdytojui, geležinkelio įmonėms (vežėjoms), geležinkelių paslaugų įrenginių operatoriams piktnaudžiauti savo įtaka geležinkelių transporto rinkoje.

Geležinkelių transporto rinkos reguliavimas

Radio spektro valdymas ir priežiūra

Patikimumo užtikrinimo paslaugų teikėjų priežiūra

Žalingo interneto turinio prevencija

Tinklų ir informacijos saugumas

4. RYŠIŲ VALDYMO IR KONTROLĖS PROGRAMOS TIKSLAI IR UŽDAVINIAI 2017 M.

TIKSLAI	UŽDAVINIAI
<p>1 Užtikrinta veiksminga ir skaidri konkurencija elektroninių ryšių ir pašto paslaugų rinkose</p>	<p>Užtikrinti, kad elektroninių ryšių ir pašto sektoriuose nebūtų konkurencijos iškreipymų ir ribojimų</p>
<p>2 Pagal Tarnybos kompetenciją užtikrinta IRT ir pašto paslaugos gavėjų teisių ir teisėtų interesų apsauga</p>	<p>Stiprinti elektroninių ryšių tinklų ir informacijos saugumą, elektroninių ryšių tinklų patikimumą ir atsparumą</p> <p>Vykdyti elektroninių ryšių ir pašto paslaugų, įskaitant universalias paslaugas, teikimo priežiūrą</p> <p>Užtikrinti Lietuvos rinkoje esančių radijo ryšio įrenginių atitiktį privalomiems RRĮ reglamento reikalavimams bei įrenginių atitiktį elektromagnetinio suderinamumo reikalavimams</p> <p>Vykdyti patikimumo užtikrinimo paslaugų teikėjų ir jų teikiamų patikimumo užtikrinimo paslaugų priežiūrą</p>
<p>3 Sudarytos sąlygos ilgalaikėms investicijoms į elektroninių ryšių infrastruktūrą ir pažangi IRT plėtra</p>	<p>Vykdyti radijo dažnių (kanalų) valdymą, jų naudojimo priežiūrą, įskaitant stebėseną, kitų elektroninių ryšių išteklių valdymą</p>
<p>4 Integracija į ES ir tarptautinę reguliavimo erdvę ir efektyvi Tarnybos veikla</p>	<p>Efektyviai integruotis į ES ir tarptautinių organizacijų sprendimų priėmimo procesą</p> <p>Organizuoti efektyvią Tarnybos veiklą, užtikrinti veiklos viešumą ir kontrolę</p>
<p>5 Užtikrintas įpareigojimų, kurie gali būti nustatyti operatoriams ir elektroninių ryšių paslaugų teikėjams valstybės gynybos, nacionalinio saugumo ir viešosios tvarkos palaikymo interesais, taip pat ypatingų aplinkybių atvejais, vykdymas</p>	<p>Užtikrinti, kad operatoriai ir elektroninių ryšių paslaugų teikėjai vykdytų įpareigojimus, kurie gali būti nustatyti valstybės gynybos, nacionalinio saugumo ir viešosios tvarkos palaikymo interesais, taip pat ypatingų aplinkybių atvejais</p>

5. KONKURENCIJOS SKATINIMAS ELEKTRONINIŲ RYŠIŲ IR PAŠTO SEKTORIUOSE

5.1 Konkurencija elektroninių ryšių sektoriuje. Rinkų tyrimai.

RRT atliekamų rinkų tyrimų tikslas – įvertinti, ar konkurencija tam tikroje elektroninių ryšių rinkoje yra veiksminga, ir, jei ji nėra veiksminga, neleisti susidaryti galimybėms piktnaudžiauti įtaka konkrečioje rinkoje.

2017 m. RRT atliko 3 rinkų tyrimus:

1. Transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, rinkos tyrimą;
2. Transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugų rinkos tyrimą;
3. Skambučių inicijavimo viešajame ryšių tinkle, teikiamame fiksuotoje vietoje, rinkos tyrimą.

Transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, rinkoje didelę įtaką turinčiu ūkio subjektu buvo pripažintas ūkio subjektas AB Lietuvos radijo ir televizijos centras ir ūkio subjektas „Telia Lietuva“, AB.

Rezultatas. RRT nustatė AB Lietuvos radijo ir televizijos centrai ir „Telia Lietuva“, AB, kartu su susijusiais asmenimis įpareigojimą suteikti prieigą, nediskriminavimo įpareigojimą, skaidrumo įpareigojimą, kainų kontrolės ir sąnaudų apskaitos įpareigojimą ir apskaitos atskyrimo įpareigojimą.

Transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugų rinkoje didelę įtaką turinčiu ūkio subjektu buvo pripažintas ūkio subjektas AB Lietuvos radijo ir televizijos centras.

Rezultatas. AB Lietuvos radijo ir televizijos centrai RRT nustatė įpareigojimą suteikti prieigą, nediskriminavimo įpareigojimą, skaidrumo įpareigojimą, kainų kontrolės ir sąnaudų apskaitos įpareigojimą ir apskaitos atskyrimo įpareigojimą.

Skambučių inicijavimo viešajame ryšių tinkle, teikiamame fiksuotoje vietoje, rinkoje RRT nenustatė didelę įtaką turinčių ūkio subjektų ir panaikino bendrovei „Telia Lietuva“, AB, nustatytus įpareigojimus.

Informacija apie didelę įtaką atitinkamoje rinkoje turinčius ūkio subjektus ir jiems 2017 m. gruodžio 31 d. galiojusių įpareigojimus yra pateikta 4 priede.

5.2 Konkurencija pašto paslaugos sektoriuje

Lietuvos Respublikos pašto įstatyme nurodyta, kad siekiant užtikrinti naudotojų interesus ir skatinti veiksmingą konkurenciją, pašto paslaugos teikėjas, valdantis pašto tinklą, privalo derėtis, kai to reikalauja kitas pašto paslaugos teikėjas, ir sudaryti sutartį su kitu pašto paslaugos teikėju, kai jis kreipiasi dėl šio pašto tinklo, įskaitant pašto kodų sistemą, adresų duomenų bazę, abonentines pašto dėžutes, informaciją apie adreso pasikeitimą, peradresavimo ir grąžinimo siuntėjui paslaugas, naudojimo. Ten pat nurodyta, kad pašto tinklą valdantis pašto paslaugos teikėjas privalo užtikrinti, kad tokia sutartis dėl pašto tinklo naudojimo būtų sudaroma laikantis nediskriminacinių, proporcingų ir skaidrių sąlygų, o už naudojimąsi kito pašto paslaugos teikėjo pašto tinklu pašto paslaugos teikėjas moka sutarties šalių sutartą užmokestį.

RRT 2017 m. patikrino, ar AB Lietuvos pašto taikomos sąlygos naudotis bendrovės valdomu pašto tinklu yra skaidrios, proporcingos ir nediskriminacinės.

Siekdama sudaryti sąlygas veiksmingai konkurencijai, RRT 2017 m. patikrino AB Lietuvos pašto viešai skelbiamas pašto siuntų patekimo į AB Lietuvos pašto valdomą pašto tinklą bendrąsias sąlygas ir palygino jas su verslo klientams pagal sutartis teikiamų paslaugų sąlygomis.

Rezultatas. Patikrinimo metu buvo nustatyta atvejų, kada pašto siuntų patekimo į AB Lietuvos pašto valdomą pašto tinklą bendrosios sąlygos neatitiko Lietuvos Respublikos pašto įstatymo 8 straipsnyje įtvirtintų nediskriminavimo, proporcingumo ir skaidrumo sąlygų. Apie nustatytus trūkumus RRT informavo AB Lietuvos pašta ir nustatyti trūkumai buvo pašalinti.

Kita priemonė užtikrinti konkurenciją pašto paslaugos sektoriuje yra ginčų tarp pašto paslaugų teikėjų sprendimas išankstine ne teismo tvarka. Prašymų išspręsti ginčus tarp pašto paslaugų teikėjų RRT 2017 m. negavo.

5.2.1 Ūkio subjektams nustatytų įpareigojimų vykdymo priežiūra

Skatindama konkurenciją, RRT 2017 m. vykdė didelę įtaką atitinkamoje rinkoje turintiems ūkio subjektams nustatytų įpareigojimų laikymosi priežiūrą⁴. Ūkio subjektams nustatytų įpareigojimų sąrašas yra pateiktas RRT ataskaitos 4 priede.

2017 m. vykdant prevenciją, patikrinta, kaip didelę įtaką turintys ūkio subjektai laikosi sąnaudų apskaitos ir apskaitos atskyrimo įpareigojimų.

2017 m. buvo atlikti „Telia Lietuva“, AB, ir AB Lietuvos radijo ir televizijos centro 2016 m. sąnaudų apskaitos sistemos ir apskaitos atskyrimo auditai.

Rezultatas. AB Lietuvos radijo ir televizijos centro audito išvadoje auditoriai pateikė nuomonę, kad ūkio subjekto parengtos 2016 m. sąnaudų apskaitos ir apskaitos atskyrimo ataskaitos visais reikšmingais atžvilgiais atitinka teisės aktų reikalavimus. „Telia Lietuva“, AB, audito išvadoje auditoriai pateikė sąlyginę nuomonę dėl tinklo elemento „ryšių kabelių kanalų sistema“ pagrįstumo ir sąnaudų priskyrimo šiam elementui, taip pat dėl tinkamo apsauginių vamzdelių turto atskyrimo ir su juo susijusių sąnaudų priskyrimo. Auditoriai negalėjo įvertinti „Telia Lietuva“, AB, ryšių kabelių kanalo sistemos sąnaudų modeliavimo techninių ir technologinių vadovybės sprendimų efektyvumo bei tinkamumo ir įsitikinti, ar sąnaudų paskirstymas, susijęs su šio elemento naudojimu, visiškai atitinka teisės aktų reikalavimus.

Audito metu buvo pateiktos šios rekomendacinio pobūdžio pastabos:

1. AB Lietuvos radijo ir televizijos centrui auditoriai rekomendavo su efektyvinti vidaus kontrolę – sąnaudų apskaitos sistemoje sukurti kuo daugiau automatinių ryšių tarp lentelių ir taip užtikrinti perkeliamų duomenų teisingumą, taip pat sujungti sąnaudų apskaitos sistemą su kitomis AB Lietuvos radijo ir televizijos centro veikloje ir paskirstant sąnaudas naudojamomis programomis.
2. „Telia Lietuva“, AB, auditoriai rekomendavo įvesti papildomas kontrolės procedūras, keičiant sąnaudų paskirstymo metodikas ar sąnaudų paskirstymo principus. Auditoriai taip pat siūlė bendrovei atlikti modeliavimą, kad RRT galėtų įvertinti pokyčių įtaką sąnaudoms, pakeisti taikomą ryšių kabelių kanalų sąnaudoms paskirstyti naudojamą nešiklį (km*mm²) į ekonomiškai logišką ir pagrįstą nešiklį, bei visus nešiklių pakeitimus derinti su RRT.

⁴ RRT tikrino ir vertino, kaip didelę įtaką atitinkamoje rinkoje turintys ūkio subjektai vykdo jiems nustatytus skaidrumo, nediskriminavimo, prieigos suteikimo ir kainų kontrolės įpareigojimus.

Atsižvelgdama į audito rezultatus, RRT kreipėsi į ūkio subjektus „Telia Lietuva“, AB, ir AB Lietuvos radijo ir televizijos centrą su prašymais pašalinti auditų metu nustatytus trūkumus. Audito išvados skelbiamos RRT svetainėje.

2017 m. patikrinta, ar AB Lietuvos radijo ir televizijos centras laikėsi atitinkamų teisės aktų reikalavimų teikdamas paslaugas VŠĮ Lietuvos nacionaliniam radijui ir televizijai.

2017 m. buvo patikrinta, ar AB Lietuvos radijo ir televizijos centras tinkamai atskyrė VŠĮ Lietuvos nacionaliniam radijui ir televizijai teikiamas paslaugas nuo kitų paslaugų, ar sąnaudos šioms paslaugoms buvo paskirstytos teisingai ir ar kainos nebuvo didesnės, nei numato teisės aktai.

Rezultatas. Patikrinimo metu neatitikimų nenustatyta. Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerijai pateikta RRT atlikto patikrinimo išvada, kurioje nurodyta, kad AB Lietuvos radijo ir televizijos centro pajamos už VŠĮ Lietuvos nacionaliniam radijui ir televizijai suteiktas paslaugas viršijo patirtas sąnaudas 4 proc., t. y. neviršijo 10 proc. leistinos ribos.

2017 m. patikrinta, kaip ūkio subjektai „Telia Lietuva“, AB, UAB „Bitė Lietuva“, UAB „Tele2“, AB Lietuvos radijo ir televizijos centras vyko jiems nustatytus skaidrumo įpareigojimus.

2017 m. RRT, vykdydama didelę įtaką atitinkamoje rinkoje turintiems ūkio subjektams „Telia Lietuva“, AB, UAB „Bitė Lietuva“, UAB „Tele2“, AB Lietuvos radijo ir televizijos centrui nustatytų skaidrumo įpareigojimų priežiūrą, patikrino, ar ūkio subjektų skelbiama informacija atitinka teisės aktų reikalavimus.

Rezultatas. RRT atlikus įpareigojimų priežiūrą, buvo nustatyta nedidelių trūkumų, kurie buvo nedelsiant pašalinti.

5.2.2 Telefono ryšio numerio perkėlimo paslauga

21 proc. – tiek 2017 m. išaugo per metus perkeltų judriojo telefono ryšio numerių skaičius, palyginti su 2016 m.

Telefono ryšio numerių perkėlimo paslauga sudaro galimybę judriojo arba fiksuotojo telefono ryšio paslaugų gavėjams pakeisti elektroninių ryšių paslaugų teikėją nekeičiant telefono ryšio numerio. Ši paslauga yra viena iš priemonių skatinti konkurenciją tarp judriojo telefono ryšio paslaugų teikėjų ir fiksuotojo telefono ryšio paslaugų teikėjų.

Augantis perkeltų numerių skaičius rodo, kad paslaugų teikėjai intensyviai konkuruoja dėl paslaugų gavėjų (žr. 2 lentelė), o paslaugų gavėjai turi galimybę keisti paslaugos teikėją, rinkdamiesi jiems priimtinausius paslaugų pasiūlymus. Lietuvoje telefono ryšio numerio perkėlimo paslauga teikiama 14 metų – nuo 2004 m.⁵

2017 m., palyginti su 2016 m., perkeltų **judriojo telefono ryšio numerių skaičius** augo beveik 21 proc. arba 23 tūkst. perkeltų numerių. Augimas sietinas su tuo, kad 2017 m. paslaugų teikėjai pasiūlė naujus mokėjimo planus,

⁵ Ši paslauga suteikia galutiniams paslaugų gavėjams laisvę rinktis ir pakeisti paslaugų teikėją, atsižvelgiant į teikiamų paslaugų kokybę ir įvairovę, kainas, lojalumo sistemas, aptarnavimo patrauklumą ir kitas paslaugų gavėjui svarbias savybes.

kurie suteikė daugiau duomenų perdavimo paslaugų, daugiau papildomų turinio paslaugų (pvz., neskaičiuojami duomenys naudojantis socialiniais tinklais, žiniasklaidos programėlėmis, informavimo apie eismą programėlėmis, filmų ir įrašų paslaugomis, muzikos platinimo programėlėmis ir panašiai), patraukliomis kainomis siūlė išmaniuosius telefonus ir kitus įrenginius.

2017 m. **fiksuotojo telefono ryšio numerių** buvo perkelta 39 proc. arba beveik 5 tūkst. numerių mažiau nei per 2016 m. Šis mažėjimas sietinas su tuo, kad per 2017 m. dideli paslaugų gavėjai nevykdė naujų pirkimų ir neieškojo naujų paslaugų teikėjų.

2 lentelė. **Perkeltų telefono ryšio numerių skaičius 2012–2017 m., vnt.**

	2012 m.	2013 m.	2014 m.	2015 m.	2016 m.	2017 m.
Perkelti judriojo telefono ryšio paslaugų numeriai	137 820	178 552	160 775	89 091	111 902	135 036
Perkelti fiksuotojo telefono ryšio paslaugų numeriai	5 612	12 966	6 352	6 406	12 535	7615

5.2.3 Ginčų tarp ūkio subjektų sprendimas

2017 m. RRT Ginčų tarp ūkio subjektų ir ginčų tarp pašto paslaugos teikėjų sprendimo komisija gavo prašymą išnagrinėti vieną ginčą, kuris yra sprendžiamas 2018 m.

2017 m. gruodžio 27 d. UAB „TCG Telecom“ kreipėsi į RRT Ginčų tarp ūkio subjektų ir ginčų tarp pašto paslaugos teikėjų sprendimo komisiją (toliau – Ginčų sprendimo komisija) išspręsti ginčą tarp UAB „TCG Telecom“ ir UAB „Tele2“ dėl trumpųjų žinučių siuntimo sutarties nutraukimo.

UAB „TCG Telecom“ prašė Ginčų komisijos pripažinti, kad UAB „Tele2“ nepagrįstai nori nutraukti sutartį. Pareiškėjas taip pat prašė įpareigoti UAB „Tele2“ nenutraukti sutarties iki bus išspręstas ginčas tarp paslaugų teikėjų, o taip pat prašė pritaikyti laikinąsias priemones iki bus baigtas nagrinėti tarp šalių kilęs ginčas.

Rezultatas. Ginčų sprendimo komisija priėmė sprendimą nagrinėti ginčą ir pradėjo vykdyti ginčo nagrinėjimo procedūrą. Siekiant užtikrinti paslaugų teikimo tęstinumą, Ginčų sprendimo komisija pritaikė laikinąsias priemones ir įpareigojo UAB „Tele2“ nenutraukti paslaugų teikimo sutarties. Informacija apie ginčo sprendimo eigą yra skelbiama RRT svetainėje.

5.3 Elektroninių ryšių ir pašto veiklą vykdančių ūkio subjektų veiklos priežiūra

20 – tiek atlikta planinių **elektroninių ryšių** paslaugų teikėjų patikrinimų.

17 – tiek atlikta planinių **pašto paslaugos** teikėjų patikrinimų.

2017 m. atlikta 20 planinių (2016 m. – 25) **elektroninių ryšių paslaugų teikėjų patikrinimų**, kurių metu 14 ūkio subjektų veikloje nustatyta trūkumų, susijusių su tipinių sutarčių sąlygų neatitiktimi Elektroninių ryšių paslaugų teikimo taisyklių reikalavimams.

Rezultatas. Suteikus metodinę pagalbą, nustatytais terminais visi nustatyti trūkumai buvo pašalinti.

2017 m. atlikta 17 planinių (2016 m. – 25) **pašto paslaugos teikėjų patikrinimų**. Pažymėtina, kad sumažėjusį planinių patikrinimų skaičių lėmė rinkoje veikiančių ūkio subjektų skaičiaus mažėjimas dėl smulkesnių ūkio subjektų susijungimo su stambesniais.

Rezultatas. Ūkio subjektų veikloje neatitikties teisės aktų reikalavimams nenustatyta, o rasti mažareikšmiai pažeidimai pašalinti patikrinimų metu.

2017 m. RRT parengė⁶ ir atliko elektroninių ryšių ir pašto veiklą vykdančių ūkio subjektų (37), kurių planiniai patikrinimai buvo atlikti 2017 m., (toliau – apklausos dalyviai) nuomonės apie RRT atliekamą priežiūrą apklausą. Apklausos rezultatai pateikiami žemiau:

- 100 proc. apklausos dalyvių teigė, kad išankstinė informacija, pateikiama elektroniniu būdu apie būsimą planinį veiklos patikrinimą, yra naudinga.
- 100 proc. apklausos dalyvių buvo žinoma, kad jų veiklos patikrinimai bus vertinami pagal kontrolinius klausimynus.
- 50 proc. apklausos dalyvių nesinaudoja galimybe susipažinti su dokumentais RRT interneto svetainėje.
- 77 proc. apklaustų elektroninių ryšių paslaugų teikėjų ir 100 proc. pašto paslaugos teikėjų teigė, kad klausimai kontroliniuose klausimynuose jiems aiškūs ir suprantami.

⁶ Vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2010 m. gegužės 4 d. nutarimo Nr. 511 „Dėl institucijų atliekamų priežiūros funkcijų optimizavimo“ 7.22. papunkčio nuostata *veiklos tobulinimas, atsižvelgiant į ūkio subjekto nuomonę*.

6. VARTOTOJŲ TEISIŲ IR TEISĖTŲ INTERESŲ APSAUGA

6.1 Paslaugų gavėjų prašymų (skundų) ir ginčų nagrinėjimas

PRAŠYMAS (SKUNDAS). Jei pareiškėjas prašo RRT pagal jos kompetenciją padėti išsiaiškinti situaciją, įvertinti jo atžvilgiu galimai įvykdytą teisių ar teisėtų interesų pažeidimą ar elektroninių ryšių paslaugų teikėjo neveikimą, suteikti informaciją apie paslaugų gavėjų teises ar kitais klausimais, įvertinti, ar paslaugų teikėjas nepažeidžia teisės aktų reikalavimų, prašo imtis priemonių užtikrinti teisės aktų laikymąsi, RRT nagrinėja tokį kreipimąsi kaip prašymą (skundą).

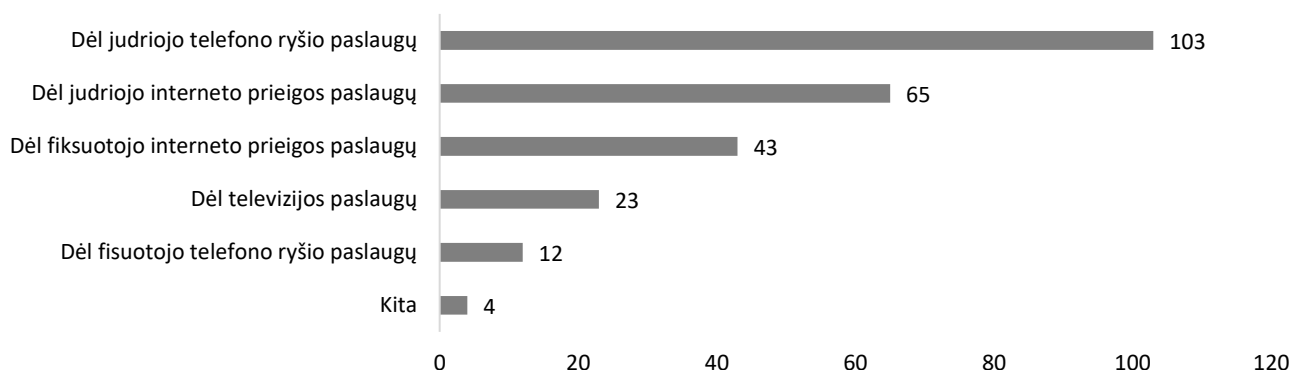
GINČAS. Jei galutinis paslaugų gavėjas skundžia jo atžvilgiu įvykdytą iš elektroninių ryšių paslaugų teikimo sutarties kylančių teisių ar teisėtų interesų pažeidimą (sprendimą, dėl kurio jam kilo neigiamos pasekmės) ar elektroninių ryšių paslaugų teikėjo neveikimą jo atžvilgiu ir prašo jo pažeistas teises ar teisėtus interesus apginti, siekdamas privalomojo pobūdžio sprendimo ginčo šalims (pvz., panaikinti neteisėtą reikalavimą, perskaičiuoti užmokesčius, įpareigoti taikyti mažesnę paslaugų tarifą, anuliuoti priskaičiuotas netesybas ir pan.), RRT tokį prašymą nagrinėja kaip ginčą.

6.1.1 El. ryšių paslaugų gavėjų prašymų (skundų) nagrinėjimas

	207 – tiek išnagrinėta skundų dėl elektroninių ryšių paslaugų.
	60 – tiek skundų buvo išspręsta taikiai.
	20 – tiek peržiūrėta elektroninių ryšių paslaugų teikėjų tipinių sutarčių.

2017 m. RRT išnagrinėjo 207 pareiškėjų prašymus ir skundus (toliau – skundai) dėl elektroninių ryšių paslaugų teikimo ir dėl iš to kylančių klausimų.

2017 m. išnagrinėti 186 fizinių asmenų skundai ir 21 juridinio asmens skundas. Daugiausia klausimų ir nesutarimų 2017 m. kilo dėl judriojo telefono ryšio paslaugų teikimo (žr. 11 pav.).

11 pav. Skundų pasiskirstymas 2017 m. pagal rūšis

Nagrinėjant skundus pagal gavimo priežastis, daugiausia 2017 m. buvo gauta skundų dėl užmokesčių už paslaugas (žr. 3 lentelę.).

3 lentelė. Skundų skaičius pagal priežastis

Skundo priežastis	Skundų skaičius
Dėl užmokesčių už paslaugas	48
Dėl sutarties nutraukimo pasekmių (netesybų, nuostolių, kt.)	35
Dėl elektroninių ryšių paslaugų kokybės	26
Dėl sutarties vykdymo	20
Dėl sutarčių sąlygų keitimo	17
Dėl tarptautinio tarptinklinio ryšio paslaugų	17
Dėl sutarties nutraukimo	10
Dėl kredito limitų (finansinės ribos)	6
Dėl telefono ryšio numerio perkėlimo	1
Kitos priežastys (dėl diskriminavimo, dėl paslaugų saugumo ir kt.)	26

Į visus skundus buvo atsakyta teisės aktų nustatyta tvarka. Pažymėtina, kad 60 skundų buvo išspręsta taikiai, 7 atvejais nustatytas teisės aktų nesilaikymas ir paslaugų teikėjams buvo suteikta metodinė pagalba, 10 kartų RRT gautus skundus (ar dalį juose keliamų klausimų) persiuntė nagrinėti kitoms institucijoms pagal jų kompetenciją.

Vykdydama galutinių paslaugų gavėjų teisių ir teisėtų interesų pažeidimų prevenciją, RRT 2017 m. patikrino 20 standartinių elektroninių ryšių paslaugų teikėjų parengtų elektroninių ryšių paslaugų teikimo sutarčių, kaip jos atitinka Elektroninių ryšių paslaugų teikimo taisyklių reikalavimus. Įžvelgusi neatitikimą ar galimą riziką dėl teisės aktų nesilaikymo, RRT teikė pastabas, konsultacijas ir rekomendacijas elektroninių ryšių paslaugų teikėjams.

2017 m. RRT, vykdydama elektroninių ryšių paslaugų teikimo stebėseną, taip pat gaudama pasikartojančius paklausimus, elektroninių ryšių paslaugų teikėjams suteikė 18 konsultacijų (rekomendacijų), atkreipdama dėmesį į teisės aktų nustatytą reguliavimą, į gerąją praktiką ar teismų praktiką, siekdama užtikrinti galutinių paslaugų gavėjų teisių ir teisėtų interesų apsaugą.

Siekdama didinti paslaugų gavėjų žinias apie elektroninių ryšių paslaugų teikimo sąlygas, RRT 2017 m. skelbė pranešimus spaudai, naujienas, susijusias su vartotojams aktualiais klausimais (tarptinklinio ryšio paslaugų reguliavimo pokyčiai, atviros interneto prieigos reguliavimas ir pan.). Taip pat RRT rengė susitikimus su elektroninių ryšių paslaugų teikėjais, siekdama aptarti probleminius klausimus ir rasti optimalius problemų sprendimo būdus.

2017 m. suteikta 980 konsultacijų telefonu nemokama pasitikėjimo ir pagalbos linija 8 800 20 030, taip pat 411 konsultacijų dėl elektroniniu paštu gautų paklausimų elektroninių ryšių paslaugų teikimo klausimais.

6.1.2 Pašto paslaugos naudotojų prašymų (skundų) nagrinėjimas

	57 – tiek išnagrinėta skundų dėl pašto paslaugos .
	7 – tiek skundų buvo išspręsta taikiai.
	3 – tiek kartų teikta metodinė pagalba, kai buvo nustatytas teisės aktų nesilaikymas.

RRT 2017 m. išnagrinėjo 57 pašto paslaugos naudotojų skundus dėl pašto paslaugos teikimo, iš jų 52 – iš fizinių asmenų, 5 – iš juridinių asmenų. Šių skundų pasiskirstymas pagal rūšis: universalioji pašto paslauga – 29,

pašto paslauga – 28. Dėl AB Lietuvos pašto veiksmų buvo gauti 38 skundai (ne visi skundai dėl universaliosios pašto paslaugos teikimo); dėl kitų pašto paslaugos teikėjų – 19. Analizuojant skundų pateikimo priežastis, 2017 m. daugiausia buvo skundžiamasi dėl žalos atlyginimo (žr. 4 lentelę).

4 lentelė. Skundų skaičius pagal priežastis

Skundo priežastis	Skundų skaičius
Dėl žalos atlyginimo	19
Dėl paslaugų kokybės (pažeistos, sugadintos, dingusios pašto siuntos; vėluojančios pristatyti pašto siuntos; įteiktos netinkamam gavėjui pašto siuntos, įteiktos ne tuo adresu pašto siuntos, negražintos siuntos ir pan.)	16
Dėl siuntų grąžinimo	9
Dėl užmokesčio už paslaugą	4
Kitos priežastys (dėl muitinės procedūrų, dėl pašto siuntų gavimo pranešimų, dėl siuntos svorio, dėl reikalavimų pašto siuntos pakuotei)	12

Iš visų per 2017 m. išnagrinėtų prašymų ir skundų 7 skundai buvo išspręsti taikiai, į 50 prašymų arba skundų atsakyta teisės aktų nustatyta tvarka, pateikiant RRT situacijos įvertinimą. Iš pastarųjų 50 atvejų 3 kartus RRT nustatė teisės aktų, kurių laikymosi priežiūrą atlieka RRT, nesilaikymą ir suteikė metodinę pagalbą paslaugų teikėjams, o 8 atvejais RRT skundą ar jo dalį persiuntė nagrinėti kitoms institucijoms pagal kompetenciją.

2017 m. RRT vykdė teisės aktų pažeidimo prevenciją. RRT suteikė 3 konsultacijas (rekomendacijas), suorganizavo 3 susitikimus su pašto paslaugos teikėjais, siekdama indikuoti probleminius klausimus ir rasti sprendimus.

6.2 Ginčų ne teismo tvarka nagrinėjimas

RRT yra įgaliota neteismine tvarka spręsti ginčus tarp galutinių paslaugų gavėjų ir elektroninių ryšių paslaugų teikėjų bei ginčus tarp naudotojų ir pašto paslaugos teikėjų. Siekiant atkurti pažeistų interesų pusiausvyrą, kilusį ginčą šalys gali spręsti keliais būdais, vienas iš jų – vadinamasis **alternatyvus ginčų nagrinėjimas**.

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos vartotojų teisių apsaugos įstatymu⁷ (toliau – VTAĮ), Lietuvos Respublikos elektroninių ryšių įstatymu (toliau – ERĮ), Lietuvos Respublikos pašto įstatymu (toliau – Pašto įstatymas), RRT yra įgaliota neteismine tvarka spręsti ginčus tarp galutinių paslaugų gavėjų ir elektroninių ryšių paslaugų teikėjų bei ginčus tarp naudotojų ir pašto paslaugos teikėjų.

Paprastai ginčų kyla, kai galutinis paslaugų gavėjas ir elektroninių ryšių paslaugų teikėjas arba naudotojas ir pašto paslaugos teikėjas turi skirtingą lūkestį sukurdami, pakeisdami, nutraukdami teisinį santykį, o kai paslauga ar su jos teikimu susiję veiksniai neatitinka jo lūkesčio, galutinis paslaugų gavėjas arba naudotojas mano, kad jo teisės ir teisėti interesai yra pažeisti.

Ginčai nagrinėjami pagal skirtingas procedūrinės taisykles. Tai priklauso nuo besikreipiančio asmens:

⁷ Vadovaujantis VTAĮ 22 straipsnio 1 dalies 1 punkto, ERĮ 8 straipsnio 2 dalies 2 punkto ir 36 straipsnio, Pašto įstatymo 13 straipsnio nuostatomis, RRT yra įgaliota neteismine tvarka spręsti ginčus tarp galutinių paslaugų gavėjų ir elektroninių ryšių paslaugų teikėjų bei ginčus tarp naudotojų ir pašto paslaugos teikėjų.

- jeigu kreipėsi vartotojas (t. y. fizinis asmuo, su savo verslu, prekyba, amatu ar profesija nesusijusiais tikslais (vartojimo tikslais) siekiantis sudaryti ar sudarantis sutartis), ginčas RRT nagrinėjamas VTAĮ ir Vartojimo ginčų neteisminio sprendimo procedūros taisyklėse⁸ nustatyta tvarka;
- visų kitų galutinių paslaugų gavėjų ar naudotojų ginčai nagrinėjami pagal Ginčų tarp galutinių paslaugų gavėjų, išskyrus vartotojus, ir elektroninių ryšių paslaugų teikėjų bei ginčų tarp naudotojų, išskyrus vartotojus, ir pašto paslaugos teikėjų nagrinėjimo taisykles⁹.

RRT, siekdama didinti visuomenės informuotumą apie RRT vykdomą neteisminį ginčų nagrinėjimą ir skatinti galutinius paslaugų gavėjus ir naudotojus ginti savo teises tokiu būdu, savo interneto svetainės skyriuje „Alternatyvus ginčų nagrinėjimas“ skelbia informaciją apie alternatyvius ginčų sprendimo būdus, jame yra pateikta pavyzdinė kreipimosi forma, skelbiami RRT priimti sprendimai ir kita aktuali informacija.

6.2.1 Ginčų tarp galutinių paslaugų gavėjų ir elektroninių ryšių paslaugų teikėjų nagrinėjimas

72 – tiek išnagrinėta **ginčų dėl elektroninių ryšių paslaugų**.

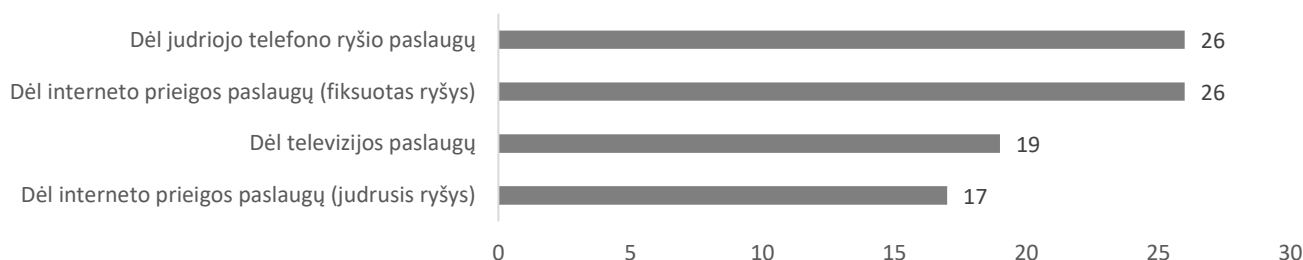

28 – tiek kartų prašymuose išnagrinėti ginčą keltas reikalavimas, susijęs su užmokesčiais už paslaugas.

2017 m. RRT buvo gauti 75 prašymai išnagrinėti ginčą tarp galutinių paslaugų gavėjų ir elektroninių ryšių paslaugų teikėjų (iš jų 64 buvo išnagrinėti 2017 m., likusių 11 ginčų nagrinėjimas bus baigtas 2018 m.), taip pat baigti nagrinėti 8 prašymai, gauti 2016 m. Taigi, iš viso 2017 m. išnagrinėti 72 ginčai tarp galutinių paslaugų gavėjų ir elektroninių ryšių paslaugų teikėjų. Didžiąją dalį išnagrinėtų prašymų (86 proc.) pateikė fiziniai asmenys – vartotojai, besinaudojantys elektroninių ryšių paslaugomis asmeniniams, šeimos ar namų ūkio poreikiams tenkinti.

Ginčų vidutinis išnagrinėjimo RRT terminas 2017 m. buvo 49 dienos (teisės aktuose numatytas 90 dienų terminas).

2017 m. išnagrinėtuose ginčiuose galutiniai paslaugų gavėjai dažniausiai (49 proc.) į RRT kreipėsi dėl interneto prieigos paslaugų, įskaitant duomenų perdavimo paslaugas (12 pav.).

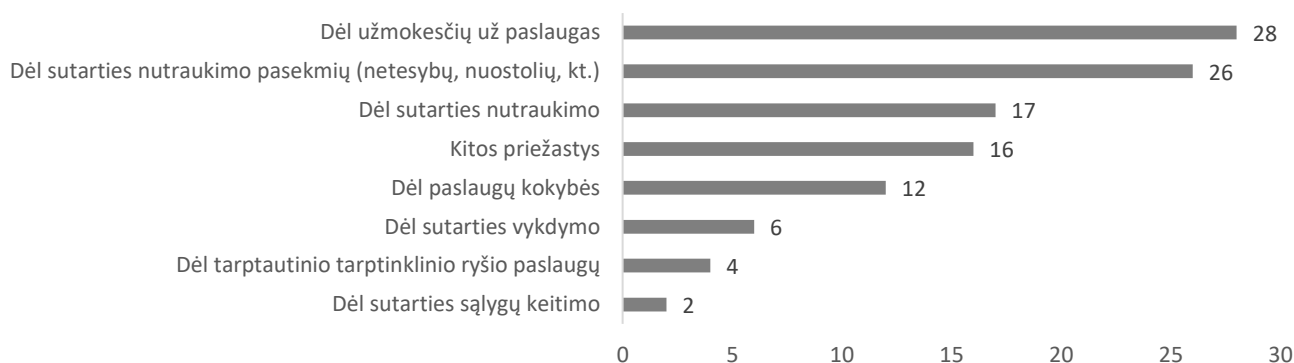

⁸ Taisyklės patvirtintos Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2015 m. gruodžio 30 d. įsakymu Nr. 1R-382 „Dėl Vartojimo ginčų neteisminio sprendimo procedūros taisyklių patvirtinimo“.

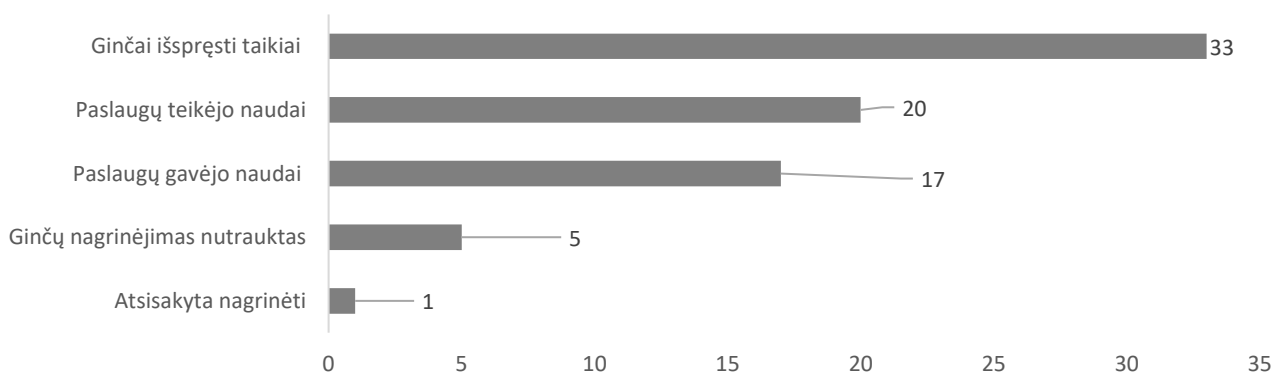
⁹ Taisyklės patvirtintos RRT direktoriaus 2011 m. spalio 21 d. įsakymu Nr. 1V-1015 „Dėl Ginčų tarp galutinių paslaugų gavėjų, išskyrus vartotojus, ir elektroninių ryšių paslaugų teikėjų bei ginčų tarp naudotojų, išskyrus vartotojus, ir pašto paslaugos teikėjų nagrinėjimo taisyklių patvirtinimo“.

12 pav. **Prašymų išnagrinėti ginčą pasiskirstymas 2017 m. pagal paslaugų rūšis¹⁰**

13 pav. pateiktas ginčų pasiskirstymas pagal ginčų pobūdį. Daugiausia (25 proc.) prašymuose išnagrinėti ginčą keltų reikalavimų buvo susiję su elektroninių ryšių paslaugų teikėjų taikomais užmokesčiais. Taip pat liko aktualūs elektroninių ryšių paslaugų teikimo sutarčių nutraukimo pasekmių (netesybų), sutarčių nutraukimo, vykdymo, paslaugų kokybės ir kt. klausimai.

13 pav. **Ginčų pasiskirstymas 2017 m. pagal ginčo pobūdį (kai kuriuose prašymuose buvo nurodomos kelios kreipimosi priežastys)**

Pažymėtina, kad daugelis (43 proc.) RRT pasiekusių galutinių paslaugų gavėjų ir elektroninių ryšių paslaugų teikėjų ginčų buvo išspręsti taikiai (14 pav.).

14 pav. **Ginčų dėl elektroninių ryšių paslaugų sprendimų baigtis¹¹**

6.2.2 Ginčų tarp naudotojų ir pašto paslaugos teikėjų nagrinėjimas

 9 – tiek išnagrinėta ginčų dėl pašto paslaugų.

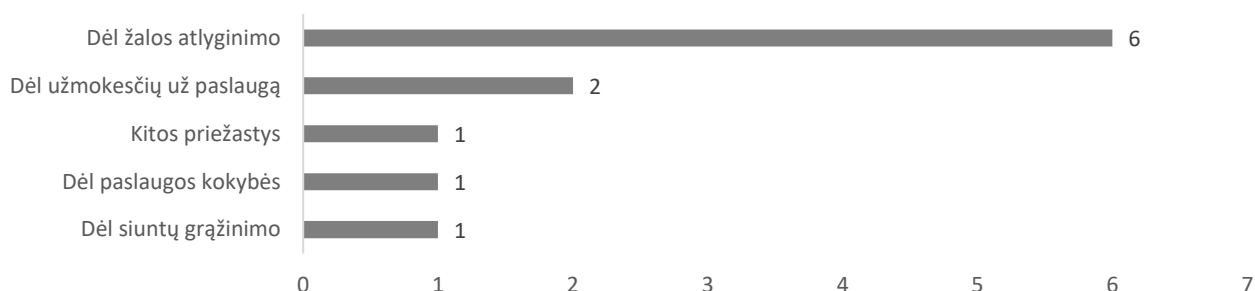
 5 – tiek priimta sprendimų netenkinti naudotojų prašymų.

2017 m. RRT buvo gauta 11 prašymų išnagrinėti ginčą tarp naudotojų ir pašto paslaugos teikėjų (iš jų 8 buvo išnagrinėti 2017 m., likusių nagrinėjimas bus baigtas 2018 m.), taip pat baigtas nagrinėti 1 prašymas, gautas 2016 m. Taigi, iš viso 2017 m. išnagrinėti 9 ginčai tarp naudotojų ir pašto paslaugos teikėjų.

¹⁰ Įtraukti ir atvejai, kai vienu prašymu išspręsti ginčą buvo kreipiamasi dėl kelių elektroninių ryšių paslaugų rūšių.

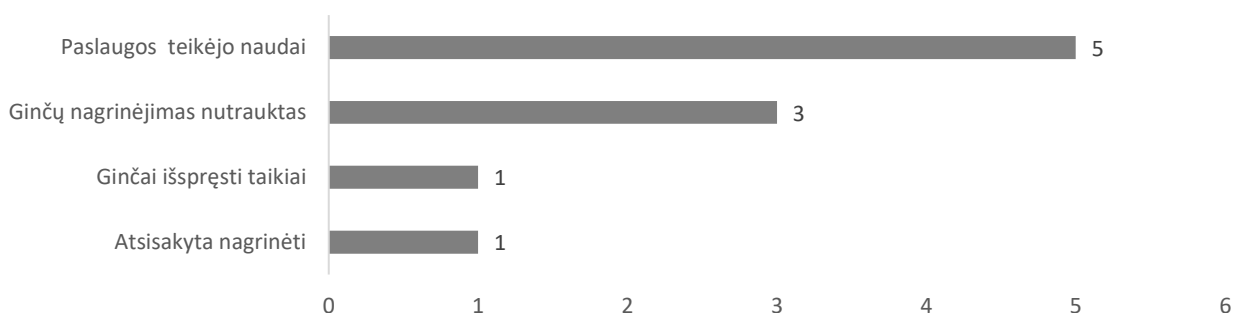
¹¹ buvo kompleksinių sprendimų.

15 pav. pateiktas ginčų pasiskirstymas pagal ginčų pobūdį. Dažniausiai (55 proc.) prašymuose išnagrinėti ginčą keltų reikalauta atlyginti žalą.

15 pav. **Ginčų pasiskirstymas 2017 m. pagal ginčo pobūdį (kai kuriuose prašymuose buvo nurodomos kelios kreipimosi priežastys)**

5 prašymuose išnagrinėti ginčą nurodyti naudotojų reikalavimai buvo netenkinti, 1 prašymą atsisakyta nagrinėti (šalys nesutarė dėl pašto paslaugos teikimo), 3 prašymų nagrinėjimas nutrauktas, kadangi RRT neturėjo įgaliojimų priimti sprendimą dėl pareiktų konkrečių reikalavimų, ir 1 ginčas buvo išspręstas taikiai (16 pav.)¹².

16 pav. **Ginčų dėl pašto paslaugos sprendimų baigtis 2017 m.**

2 prašymus pateikė juridiniai asmenys, o likusius – fiziniai asmenys – naudotojai, besinaudojantys pašto paslauga asmeniniams, šeimos ar namų ūkio poreikiams tenkinti. Vidutinis ginčų RRT nagrinėjimo terminas – 44 dienos (teisės aktuose numatyta 90 dienų).

DĖL TEISĖS Į ŽALOS ATLYGINIMĄ TARPTAUTINĖS PAŠTO SIUNTOS SUGADINIMO ATVEJU

RRT išnagrinėjo vartotojo prašymą dėl žalos atlyginimo tarptautinės pašto siuntos sugadinimo atveju. Vartotojo teigimu, pašto siunta pašto siuntos gavėją pasiekė sulankstyta pakuote ir sugadintu turiniu. Atsižvelgiant į tai, kad pašto siuntoje buvę daiktai buvo sugadinti ir nebetinkami naudoti, vartotojas prašė atlyginti patirtus nuostolius (patirta žala – 1000,00 Eur) ir pašto siuntos siuntimo išlaidas (21,26 Eur). RRT išnagrinėjusi ginčo nagrinėjimo metu surinktus įrodymus, nustatė, kad **įteikimo šalies pašto tarnyboje nebuvo užfiksuoti pakuotės apgadinimai ar daiktų sugadinimas** (nebuvo surašytas aktas CN 24), įteikiant pašto siuntinį **gavėjas nepareikšė jokių pretenzijų dėl siuntinio pakuotės pažeidimų ar pažeisto pašto siuntinio turinio**, o pašto siuntinio sugadinimo faktas buvo nustatytas **po jo įteikimo pašto siuntos gavėjui**.

RRT konstatavo, jog tokiu atveju paskirtajam operatoriui nekyla pareiga atlyginti siuntėjo patirtą žalą.

Pašto įstatymo 12 straipsnio 9 dalyje yra nurodyti atvejai, kuomet žala nėra atlyginama.

RRT atkreipia dėmesį, kad pašto siuntos pakuotę pasirenka pašto siuntos siuntėjas, todėl siunčiant daiktus (prekes) jis turi įvertinti siunčiamojo daikto (prekės) fizines savybes, siuntimo trukmę ir pasirinkti tokią

¹² 1 sprendimas buvo kompleksinis.

pašto paslaugą bei pakuotę, kuri pašto siuntos turinį apsaugotų viso pašto siuntos siuntimo metu. Taip pat pažymėtina, kad pašto siuntos gavėjai prieš pasirašydami pašto siuntos įteikimo dokumentus turėtų atidžiai apžiūrėti pašto siuntos pakuotę. Tokiu atveju, jeigu pašto siuntos pakuotė išoriškai yra pažeista, pašto siuntos gavėjas turėtų pateikti pastabas gavimo šalies pašto tarnybai.

6.3 Elektroninių ryšių tinklų ir informacijos saugumo užtikrinimas

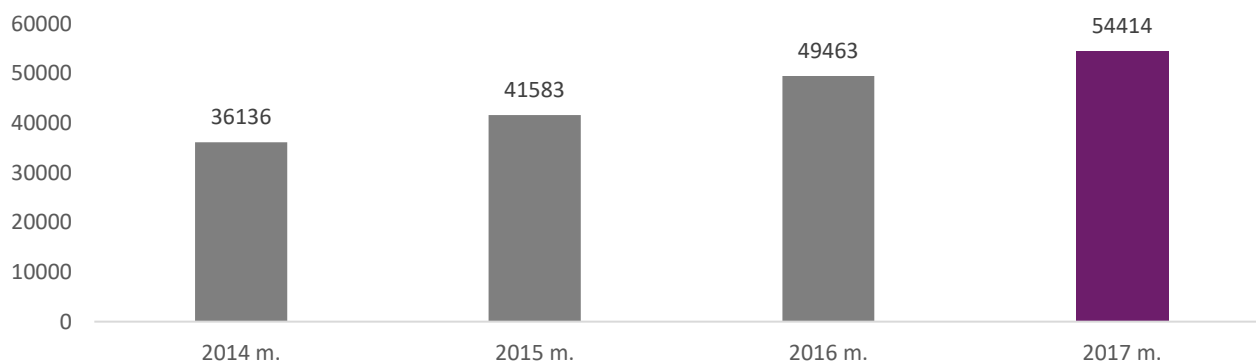

54 414 – tiek pranešimų CERT-LT apdorojo 2017 m.

Dešimtadaliu kibernetinių incidentų daugiau, palyginti su 2016 m.

2017 m. CERT-LT apdorojo 54 414 pranešimų (17 pav.), gautų iš elektroninių ryšių paslaugų teikėjų, užsienio CERT tarnybų, atliekančių tarptautinius incidentų tyrimus, ir iš Lietuvos interneto naudotojų. Palyginti su 2016 metais (49 463 atvejais), kibernetinių incidentų užregistruota dešimtadaliu daugiau.

17 pav. Nacionalinio CERT-LT padalinio ištirtų incidentų skaičius 2014–2017 m.

Pagal CERT-LT statistiką (5 lentelė), Lietuvoje dvi didžiausios kibernetinio saugumo problemos yra **kenkimo programinė įranga** (kenkimo kodai) ir **nesaugios informacinės sistemos**, tarp jų ir interneto svetainės. Minėtos saugumo problemos papildoma viena kita ir didina potencialią riziką interneto naudotojams. Vienais atvejais užvaldomos nesaugios interneto svetainės (turinio valdymo sistemos) ir į jas įkeliamas kenkimo kodas, skirtas kenkėjiškai programinei įrangai platinti. Kitais atvejais į užvaldytą svetainę įkeliamas specialus valdymo konsolė (*angl.* shell), kuri leidžia piktavaliui vykdyti įvairesnę kenkėjišką veiklą – be jau minėto kenkėjiškos programinės įrangos platinimo, taip pat galima skenuoti ir atakuoti tinklus bei informacines sistemas, rinkti informaciją, valdyti kitus užvaldytus įrenginius ir pan.

5 lentelė. CERT-LT 2017 m. apdoroti pranešimai apie incidentus pagal jų tipus

Apdorotų pranešimų tipai	Skaičius
Apie kenkimo programinę įrangą	10 839
Apie informacinių sistemų užvaldymą	10 951
Apie el. paslaugos trikdymo atakas	50
Apie el. duomenų klastojimą	1 237

Apie vientisumo pažeidimus	15
Apie įrenginių saugumo spragas	24 612
Įvairaus pobūdžio	6 710

Kenkimo programinė įranga (kenkimo kodai). 2017 m. apdorota 10 839 (2016 m. – 11 212) kenkimo programinės įrangos panaudojimo atvejų. Populiarėjant kriptovaliutoms, itin aktyviai veikia išpirkos reikalaujančių virusų (*angl.* ransomware) kūrėjai. Antrus metus iš eilės fiksuojamas augantis interneto naudotojų, nukentėjusių nuo šio tipo kenkimo programinės įrangos, skaičius. Užvaldytoje sistemoje nesistengiama užmaskuoti jų veikimo pėdsakų, svarbiausia tokių virusų paskirtis yra užšifruoti sistemos savininkui svarbias bylas (pvz., DOC, DOCX, XLS, XLSX) ar net visą failų sistemą, tikintis, kad savininkas bus pasiryžęs sumokėti išpirką, kad jas atgautų. Tam tikrais atvejais (pvz., užšifruota įmonės buhalterijos duomenų bazė ir nėra atsarginės kopijos) nuostoliai gali būti itin dideli.

CERT-LT primena, kad, gavus įtartina laišką su priedais, reikia elgtis atsargiai – įsitikinti, kad siuntėjas iš tiesų Jums tokį laišką siuntė, patikrinti priedus turima antivirusine programine įranga arba nemokamu interneto įrankiu www.virustotal.com. Nereikėtų atverti el. laiško priedų, jeigu siuntėjas jums nežinomas.

Nesaugios informacinės sistemos. 2017 m. užfiksuotas 10 951 (2016 m. užvaldymų buvo 10 673) informacinių sistemų užvaldymo incidentas. Prie šio tipo incidentų priskiriami užvaldyti įrenginiai, kurie naudojami kenkimo veikiai vykdyti, ir pažeistos, užvaldytos interneto svetainės. Nuo 2017 m. rudens pastebėtas didėjantis užvaldytų svetainių panaudojimas kriptovaliutoms generuoti. Vietoje to, kad lankytojų įrenginius užkrėstų kenkimo kodu, kaip tai buvo daroma anksčiau, dabar svetainių lankytojų kompiuteriai (arba išmanieji įrenginiai) vis dažniau išnaudojami intensyviems skaičiavimams.

CERT-LT kiekvieną dieną užfiksuoja vidutiniškai po 10 naujų užvaldytų svetainių atvejų.

Detalią informaciją CERT-LT yra pateikusi savo 2017 m. veiklos ataskaitoje.

2017 m. gruodžio 19 d. Lietuvos Respublikos Seimas priėmė Kibernetinio saugumo įstatymo pataisas, kuriomis konsoliduota informacinių išteklių saugumo sritis, o RRT atliekamos nacionalinio elektroninių ryšių tinklų ir informacijos saugumo incidentų tyrimo padalinio funkcijos nuo 2018 m. sausio 1 d. perduotos naujai įsteigtam Nacionaliniam kibernetinio saugumo centrui prie Krašto apsaugos ministerijos. Atitinkamai buvo pakeistas ir Elektroninių ryšių įstatymas. Priimtų įstatymų pataisų pagrindu įgyvendinti pokyčiai padės užtikrinti bendrą ir koordinuotą informacinių išteklių saugumo politikos įgyvendinimą, aiškų ir nuoseklų kibernetinio saugumo reglamentavimą.

6.4 Interneto turinio priežiūra įgyvendinant „Saugesnio interneto“ projektą

3 405 – pranešimų gauta apie neteisėtą ar žalingą turinį internete.

4 – tiek kartų pranešimų gauta daugiau, palyginti su 2016 m.

Siekiant stiprinti nepilnamečių apsaugos nuo žalingo interneto turinio poveikio veiklas, RRT kartu su partneriais vykdė „Saugesnio interneto“ projektą. Šį projektą RRT vykdo jau vienuolika metų.

Nuo 2017 m. III ketvirčio interneto naudotojai apie pastebėtą neteisėtą ar žalingą turinį internete gali pranešti naujoje RRT interneto karštosios linijos svetainėje adresu <https://pranesk.draugiskasinternetas.lt>.

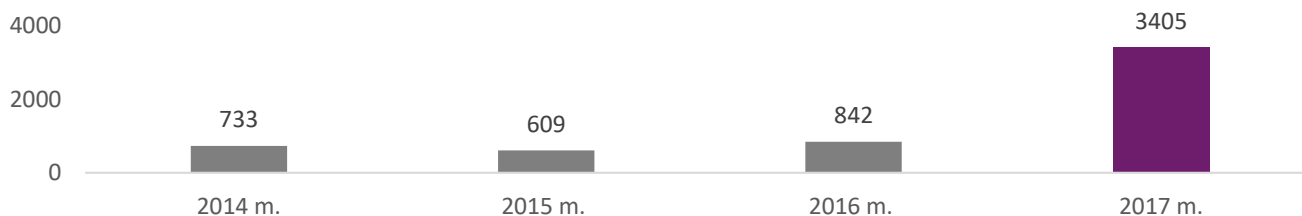
2017 m. rugsėjo 1 d. isigaliojo Lietuvos Respublikos švietimo įstatymo pakeitimai, kuriais įstatymiškai įtvirtinta RRT *de facto* vykdoma interneto karštosios linijos veikla. Šiuo įstatymu RRT suteikiami įgaliojimai iš valstybės ir savivaldybės

institucijų ir kitų asmenų gauti reikalingą informaciją nurodytų funkcijų įgyvendinimui, taip pat duoti privalomuosius nurodymus, kad elektroninės informacijos prieglobos paslaugų teikėjai ir viešųjų ryšių tinklų ir (ar) viešųjų elektroninių ryšių paslaugų teikėjai pašalintų jų tarnybinėse stotyse saugomą informaciją arba panaikintų galimybę pasiekti informaciją, kurią yra draudžiama skleisti arba kuria tyčiojamasi iš nepilnamečių asmenų.

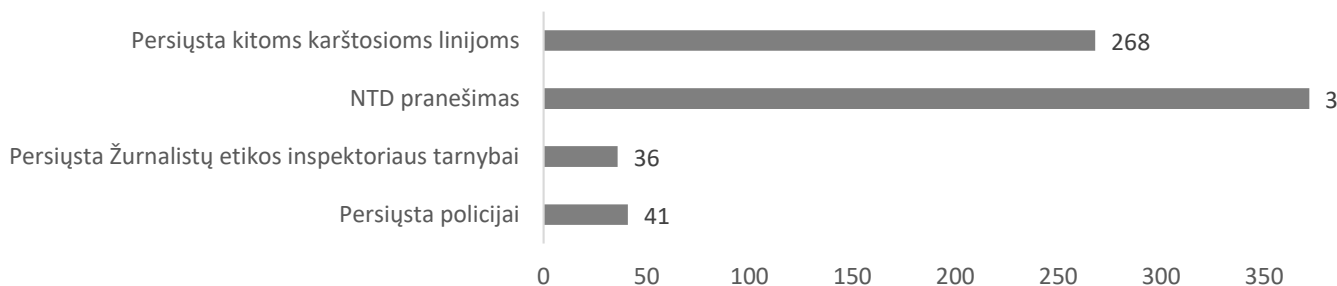
2017 m. interneto karštajai linijai suteiktas „YouTube Trusted Flagger“ statusas – pirmenybine tvarka nagrinėjami interneto karštosios linijos pranešimai („Youtube“ paskelbtas netinkamas turinys).

Vykdydama interneto karštosios linijos funkcijas, RRT 2017 m. gavo 3 405 pranešimus apie neteisėtą ar žalingą turinį internete (žr. 18 pav.). Palyginti su 2016 m. (gauti 842 pranešimai), pranešimų skaičius išaugo daugiau kaip 4 kartus. Toks išaugęs pranešimų skaičius susijęs su gautais pranešimais apie narkotinių medžiagų (dažniausiai kanapių) reklamą ir galimą platinimą. Daugėjo ir pranešimų apie smurtą ar patyčias prieš asmenis.

18 pav. Interneto karštosios linijos gautų pranešimų statistika 2014–2017 m.

Atlikus tyrimus, tolesnių veiksmų imtasi 717 atvejų (žr. 16 pav.), tai sudarė 21 proc. visų gautų pranešimų.

16 pav. 2017 m. interneto karštosios linijos pranešimų statistika

NTD (*angl.* Notice and Take Down) pranešimai siunčiami įvairių šalių interneto paslaugų teikėjams, svetainių savininkams, socialinių tinklų valdytojams apie jų tinkluose esantį neteisėtą interneto turinį, siekiant kuo skubiau jį pašalinti.

Kitų pranešimų atžvilgiu nesiiimta jokių priemonių, kadangi juose buvo pranešta apie interneto turinį, kuris nebuvo žalingas ar neteisėtas pagal Lietuvos teisės aktus arba buvo paskelbtas iš užsienio šalių, kuriose toks turinys nėra laikomas neteisėtu, tarnybinių stočių.

Siekiant informuoti visuomenę, RRT kartu su partneriais 2017 m. tradiciškai organizavo socialinę kampaniją, skirtą tarptautinei Saugesnio interneto dienai (toliau – „SID 2017“) paminėti, kuri visame pasaulyje buvo minima 2017 m. vasario 7 d. ir kurios šūkis – „Skatinkime pokyčius: vienykimės dėl geresnio interneto!“.

2017 m. RRT kaip partnerė dalyvavo saugesnio interneto renginiuose, surengtuose 11 Lietuvos savivaldybių. Renginių metu mokytojams, dirbantiems su pradinė klasių mokiniais (6–11 m.), buvo pristatytas Saugesnio interneto projektas, jo metu vykdomos veiklos, pateikta metodinė bei informacinė medžiaga, skirta organizuoti saugesnio interneto renginius vaikams savo mokyklose.

6.5 Ryšių paslaugų kokybės užtikrinimas

6.5.1 Universalųjų elektroninių ryšių paslaugų priežiūra

2017 m. RRT inicijavo teisės aktų pakeitimus, kurie leistų sumažinti taksofonų skaičių Lietuvoje.

Universaliosios elektroninių ryšių paslaugas Lietuvoje 2017 m. teikė „Telia Lietuva“, AB. Atliekant universalųjų elektroninių ryšių paslaugų apimčiai ir kainoms nustatytų reikalavimų priežiūrą, pažeidimų 2017 m. nustatyta nebuvo. Patikrinus universalsiosios elektroninių ryšių paslaugoms keliamų kokybės reikalavimų vykdymą, nustatyta, kad vidutinė trukmė, per kurią atsiliepia paslaugų teikėjo pagalbos galutiniams paslaugų gavėjams tarnyba, 2017 m. II, III ir IV ketvirčiais buvo ilgesnė nei 20 sekundžių. RRT kreipėsi į „Telia Lietuva“, AB, ir paprašė, kad trūkumai būtų pašalinti. „Telia Lietuva“, AB, informavimo, jog ilgesnis atsiliepimo laikas susidarė dėl smarkiai išaugusio aptarnaujamų skambučių kiekio po UAB „Omnitel“ prijungimo prie „Telia Lietuva“, AB. Taip pat dėl vasarą buvusių audrų buvo fiksuota daug gedimų. „Telia Lietuva“, AB, įvertinusi tokių srautų padidėjimą, atnaujino klientų aptarnaujamą sistemą, kuri leis užtikrinti tinkamą atsiliepimo laiką.

2017 m. RRT paskelbė 2016 m. universalųjų elektroninių ryšių paslaugų teikimo ir kainų pokyčių ataskaitą. Apie 2017 m. universalųjų paslaugų teikimą ir kainų pokyčius numatyta paskelbti iki 2018 m. gegužės 1 d.

RRT, atsižvelgdama į elektroninių ryšių paslaugų, teikiamų taksofonu, paklausą ir mastą, 2017 m. inicijavo teisės aktų pakeitimus, kurie sudarytų sąlygas sumažinti taksofonų skaičių Lietuvoje iki paslaugų gavėjų poreikius atitinkančio skaičiaus.

6.6 Universaliosios pašto paslaugos tarifai ir sąnaudų apskaita

Universalioji pašto paslauga yra tam tikros apimties ir tam tikromis sąlygomis teikiama pašto paslauga, kurios teikimas turi būti užtikrintas visoje Lietuvos Respublikos teritorijoje. Universaliosios pašto paslaugą Lietuvoje 2017 m. teikė AB Lietuvos paštas.

Universaliosios pašto paslaugos kainos turi būti grįstos sąnaudomis. RRT yra patvirtinusi universaliosios pašto paslaugos didžiausius tarifus. 2017 m. universaliosios pašto paslaugos tarifai nebuvo keisti.

2017 m. atliktas AB Lietuvos pašto 2016 m. naudotos sąnaudų apskaitos sistemos patikrinimas.

2017 m. RRT užsakymu apskaitos ir kontrolės UAB „Auditas“ atliko universaliosios pašto paslaugos teikėjo AB Lietuvos pašto 2016 m. sąnaudų auditą. Audito išvada paskelbta RRT svetainėje.

Rezultatas. Audito metu nustatyta, kad AB Lietuvos pašto naudojama sąnaudų apskaitos sistema, o taip pat už 2016 m. parengta metinė universaliosios pašto paslaugos ataskaita ir jos analitiniai priedai atitinka teisės aktų reikalavimus, išskyrus tam tikrų sąnaudų paskirstymą. Audito išvadoje nurodyta, kad AB Lietuvos paštas nesivadovavo RRT direktoriaus 2005 m. liepos 1 d. įsakyme Nr. 1V-625 „Dėl Universaliosios pašto paslaugos teikėjo sąnaudų apskaitos taisyklių patvirtinimo“ nustatytais objektyvumo, priešastingumo ir pastovumo principais skirstydama tokias 2016 m. patirtas sąnaudas:

- nenaudojamo nekilnojamojo turto nusidėvėjimo, eksploatacijos ir kitas šio turto išlaikymo sąnaudas;
- verslui skirtų elektroninių sistemų „E.savitarna“ ir „E.pristatymas“ sąnaudas;
- Pašto skirstymo departamento tarptautinių universaliųjų gaunamųjų korespondencijos siuntų skirstymui pagal pakeistus normatyvus sugaišto darbo laiko sąnaudas.

Atsižvelgdama į audito išvadoje nurodytus trūkumus, RRT kreipėsi į AB Lietuvos pašta, prašydama pašalinti trūkumus ir pateikti atnaujintus 2016 m. sąnaudų duomenis, įskaitant atnaujintą 2016 m. universaliosios pašto paslaugos ataskaitą ir jos analitinius priedus, taip pat atsižvelgti į minėtas pastabas rengiant informaciją už 2017 m.

2017 m. RRT patikrino AB Lietuvos pašto prašymo kompensuoti universaliosios pašto paslaugos nuostolius pagrįstumą.

2017 m. AB Lietuvos paštas pateikė RRT prašymą kompensuoti dėl įpareigojimo teikti universaliąją pašto paslaugą 2016 m. patirtus 2,26 mln. Eur nuostolius. RRT 2017 m. patikrino AB Lietuvos pašto prašymo kompensuoti universaliosios pašto paslaugos nuostolius pagrįstumą.

Rezultatas. RRT, išnagrinėjusi kartu su AB Lietuvos pašto prašymu pateiktą informaciją bei kitus turimus duomenis, atsižvelgusi į trūkumus, kurie buvo nurodyti 2016 m. sąnaudų apskaitos sistemos audito išvadoje, nustatė, kad AB Lietuvos pašto prašymas kompensuoti 2016 m. susidariusius universaliosios pašto paslaugos teikimo nuostolius yra nepagrįstas ir pateikė tokią išvadą Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerijai.

2017 m. RRT įvertino AB Lietuvos pašto prašymų kompensuoti periodinių leidinių pristatymo kaimo gyvenamųjų vietovių prenumeratoriams paslaugos teikimo nuostolius pagrįstumą.

RRT, vykdydama vieną iš savo funkcijų, 2017 m. gavo AB Lietuvos pašto prašymus kompensuoti 2016 m. II pusmečio ir 2017 m. I pusmečio periodinių leidinių pristatymo kaimo gyvenamųjų vietovių prenumeratoriams paslaugos teikimo nuostolius. Bendrovės paskaičiuotas 2016 m. II pusmečio nuostolis buvo 3,7 mln. Eur, o 2017 m. I pusmečio nuostolis – 3,02 mln. Eur.

Rezultatas. Atlikus prašymų nagrinėjimo metu turėtos informacijos ir AB Lietuvos pašto pateiktos informacijos analizę, nustatyta, kad 2016 m. II pusmečio nurodyti nuostoliai yra pagrįsti. Vertinant 2017 m. I pusmečio nuostolius nustatyta, kad kompensuotinių nuostolių suma yra mažesnė nei prašyme nurodyta suma ir ji yra ne didesnė nei 2,78 mln. Eur.

6.6.1 Universaliosios pašto paslaugos kokybės kontrolė

AB Lietuvos pašto pateikta informacija apie 2017 m. universaliosios pašto paslaugos kokybės rodiklius parodė, kad universaliajai pašto paslaugai keliami reikalavimai 2017 m. buvo įvykdyti (žr. 6 lentelę). AB Lietuvos pašto 2017 m. atliktas pašto siuntų siuntimo trukmės patikrinimas parodė, kad kitą darbo dieną (D+1) pristatyta 88,60 proc. (2016 m. – 83,10 proc.) pirmenybinių korespondencijos siuntų, o trečią darbo dieną, (D+3) rodiklis liko nepakitęs ir, kaip ir 2016 m., sudarė 98,60 proc. pirmenybinių korespondencijos siuntų. 2017 m. atlikto pirmenybinių korespondencijos siuntų siuntimo trukmės tyrimo rezultatai rodo universaliosios pašto paslaugos kokybės rodiklių gerėjimą, ypač pagerėjo D+1 paslaugos kokybės rodiklis. Tai patvirtina, kad 2016 m. ir 2017 m. taikytos priemonės ir AB Lietuvos pašto įgyvendinti koregavimo ir prevencinių veiksmų planai, siekiant pagerinti universaliosios pašto paslaugos kokybės rodiklius, buvo efektyvūs. 2017 m. universaliosios pašto paslaugos kokybės tyrimo rezultatai atitinka universaliajai pašto paslaugai nustatytus kokybės reikalavimus.

6 lentelė. Pirmenybinių korespondencijos siuntų siuntimo trukmės patikrinimo rezultatai 2014–2017 m., kokybiniai rodikliai (proc.) Lietuvoje

2014-2017 m. kokybės rodikliai (%) (bendras Lietuvoje)			
Metai	D+1	D+2	D+3
Nustatyti reikalavimai	85	--	97
2014	85,40	96,20	98,40
2015	81,10	96,30	99,00
2016	83,10	98,60	98,60
2017	88,60	97,50	98,60

Šaltinis: AB Lietuvos pašto pateikta informacija

Pastaba: D yra korespondencijos siuntos priėmimo siųsti data. D+2 rodiklis nėra nustatytas.

Atsižvelgdama į gautą informaciją, RRT 2017 m. detalai išnagrinėjo 2016 m. atlikto patikrinimo rezultatus ir nustatė priežastis, lėmusias universaliosios pašto paslaugos kokybės prastėjimą.

Nustatyta, kas lemia vėluojantį siuntų pristatymą. Identifikuota, kad pašto siuntų pristatymo trukmei didelės įtakos turėjo AB Lietuvos pašto darbuotojų (laiškininkų) trūkumas bei kaita, kurią lėmė nedidelis darbo užmokestis ir darbo sąlygos, trūkumai pašto paslaugos suteikimo procese.

2016 m. AB Lietuvos paštas parengė ir 2017 m. įgyvendino koregavimo ir prevencinių veiksmų planą. 2017 m. universaliosios pašto paslaugos kokybės tyrimo rezultatai rodo, kad universaliosios pašto paslaugos kokybės rodikliai tenkino nustatytas minimalias ribas.

6.6.2 Tarptautinio tarptinklinio ryšio paslaugų priežiūra

2017 m. RRT gavo 5 tarptautinio tarptinklinio ryšio paslaugų teikėjų prašymus, įvertinus prognozuojamus nuostolius, leisti taikyti papildomą užmokesį už tarptinklinio ryšio paslaugas ES/EEE šalyse.

Detaliai įvertinus pateiktus duomenis, RRT leido paslaugų teikėjams taikyti papildomus užmokesčius tarptinklinio ryšio paslaugoms, tiek, kad būtų išvengta nuostolių ir jų pasekoje – vietinių paslaugų kainų didėjimo. Tokiu būdu RRT užtikrino, kad būtų tinkamai įgyvendintos Reglamento nuostatos ir atsižvelgta į galutinių paslaugų gavėjų interesus.

RRT yra atsakinga už 2012 m. birželio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 531/2012 dėl tarptinklinio ryšio per viešuosius judriojo ryšio tinklus Europos Sąjungoje¹³ (OL 2012 L 172, p. 1), (toliau – **Tarptinklinio ryšio reglamentas**) bei Europos Komisijos 2016 m. gruodžio 15 d. įgyvendinamojo Reglamento (ES) Nr. 2016/2286 (OL 2016 L 34 p. 46), kuriuo nustatomos išsamios sąžiningo naudojimo taisyklių taikymo, papildomų mažmeninių tarptinklinio ryšio mokesčių panaikinimo tvarumo vertinimo metodikos taikymo ir prašymo, kurį to vertinimo tikslu turi pateikti tarptinklinio ryšio paslaugų teikėjas, teikimo taisyklės, (toliau – **EK reglamentas**) priežiūrą.

Tarptinklinio ryšio Reglamentas numatė, kad nuo 2017 m. birželio 15 d. tarptautinio tarptinklinio ryšio paslaugų teikėjai, teikdami paslaugas ES ir Europos Ekonominės Erdvės (toliau – ES/EEE) šalyse, negali taikyti jokių papildomų užmokesčių ir privalo savo paslaugų gavėjams taikyti tokią pačią kainodarą, kaip ir Lietuvoje (toliau – „mokėk kaip namie“ kainodara).

Atsižvelgiant į tai, kad Tarptinklinio ryšio reglamentas nustatė naują reguliavimą, turintį ženklų poveikš paslaugų teikėjų veiklai, siekiant pasirengti tinkamam **Tarptinklinio ryšio reglamento** ir **EK reglamento** įgyvendinimui, nuo 2017 m. pradžios buvo vykdomas intensyvus bendradarbiavimas su Lietuvoje veikiančiais tarptautinio tarptinklinio ryšio paslaugų teikėjais. Pastebėtina tai, jog Tarptinklinio ryšio reglamentas ir EK reglamentas, siekdami subalansuoto „mokėk kaip namie“ kainodaros įgyvendinimo ir nacionalinių paslaugų kainų stabilumo, numatė išimtis ir sudarė galimybę teikėjams kreiptis į rinkos reguliuotoją su prašymu įvertinti nuostolius ir leisti taikyti papildomą užmokesį už tas tarptautinio tarptinklinio ryšio paslaugas ES/EEE šalyse, kurios būtų teikiamos nuostolingai.

Atsižvelgiant į aukščiau išvardytas reguliavimo išimtis, 2017 m. RRT gavo 5 tarptautinio tarptinklinio ryšio paslaugų teikėjų prašymus, pagrįstus įvertiniais prognozuojamais nuostoliais, leisti taikyti papildomą užmokesį už tarptautinio tarptinklinio ryšio paslaugas ES/EEE šalyse. RRT atliktus pateiktos informacijos patikrinimą, patikslinimą bei nustačius pagrįstą prognozuojamą nuostolių dydį, visi 5 prašymai buvo patenkinti ir buvo apskaičiuoti papildomi užmokesčiai, kuriuos leista taikyti tarptautinio tarptinklinio ryšio paslaugų teikėjams 12 mėnesių terminui.

Po 2017 m. birželio 15 d. RRT vykdo Tarptinklinio ryšio reglamento ir EK reglamento reikalavimų priežiūrą. Vadovaujantis Reglamentu, tarptautinio tarptinklinio ryšio paslaugų teikėjai privalėjo RRT pateikti sąžiningo naudojimosi taisykles, kurias jie taikys paslaugų gavėjams. **RRT įvertino šias taisykles ir neatitikimų nenustatė.**

Siekdama tinkamai įgyvendinti Reglamento vykdymą ir įsitikinti, ar papildomi užmokesčiai yra taikomi pagrįstai, RRT 2017 m. spalio mėn. rinko duomenis apie tarptautinio tarptinklinio ryšio paslaugų ES/EEE apimtį ir pajamas. Papildomų užmokesčių taikymo vertinimą RRT baigs 2018 m.

¹³ Su paskutiniaisiais pakeitimais, padarytais 2015 m. lapkričio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (EB) Nr. 2015/2120 (OL 2015 L 310, p. 10) ir 2017 m. gegužės 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) Nr. 2017/920 (OL 2017 L147, p.1),

Rezultatas. Atliekant stebėseną, kaip yra įgyvendinami Reglamento reikalavimai, **buvo nustatyti keli** Reglamento **nesilaikymo atvejai**. Vienas paslaugų teikėjas ne visiems mokėjimo planams nustatė „mokėk kaip namie“ kainodarą ir vietoj to siūlė alternatyvius mokėjimo planus. Kitas paslaugų teikėjas taikė trumpesnį nesąžiningo naudojimo stebėjimo laikotarpį, nei buvo nustatyta EK reglamente. Trečias paslaugų teikėjas netinkamai taikė tarptinklinio ryšio paslaugų teikimo ES/EEE šalyse sąlygas išankstinio apmokėjimo paslaugų naudotojams. Visais minėtais atvejais nustatyti trūkumai buvo pašalinti.

6.7 Viešojo fiksuotojo telefono ryšio paslaugų kokybė

2017 m. RRT atliko kokybės rodiklių matavimus¹⁴ „Telia Lietuva“, AB, viešajame fiksuotojo telefono ryšio tinkle, kurių metu užfiksuotos tokios vertės: nesėkmingų kvietimų dalis – 0,26 proc., matavimų skaičius – 12 462, sujungimo trukmė – 0,47 s, matavimų skaičius – 12 391.

Atlikti kokybės rodiklių matavimai „Telia Lietuva“, AB tinkle	
 <p>Nesėkmingų kvietimų dalis: 0,26 proc.</p>	 <p>Sujungimo trukmė: 0,47 s</p>
12 462 tūkst. – tiek atlikta matavimų	12 391 tūkst. – tiek atlikta matavimų

6.7.1 Viešojo judriojo telefono ryšio paslaugų kokybė

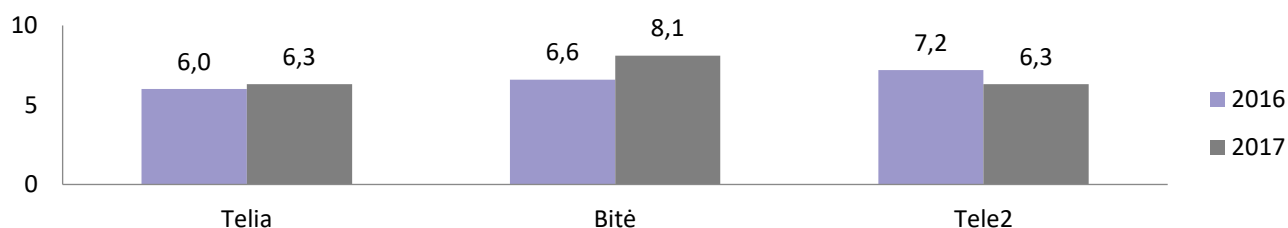
 <p>9 114 – tiek atlikta bandomųjų balso telefonijos skambučių</p>	 <p>8 908 – tiek išsiųsta trumpųjų tekstinių žinučių</p>
--	--

2017 m. tęsiant judriojo telefono ryšio paslaugų kokybės rodiklių bandomuosius matavimus, atlikta 9 114 bandomųjų balso telefonijos (toliau – BT) skambučių, išsiųstos 8 908 trumposios tekstinės žinutės (toliau – SMS) UAB „Bitė Lietuva“, „Telia Lietuva“, AB, ir UAB „Tele2“ viešojo judriojo telefono ryšio tinkluose.

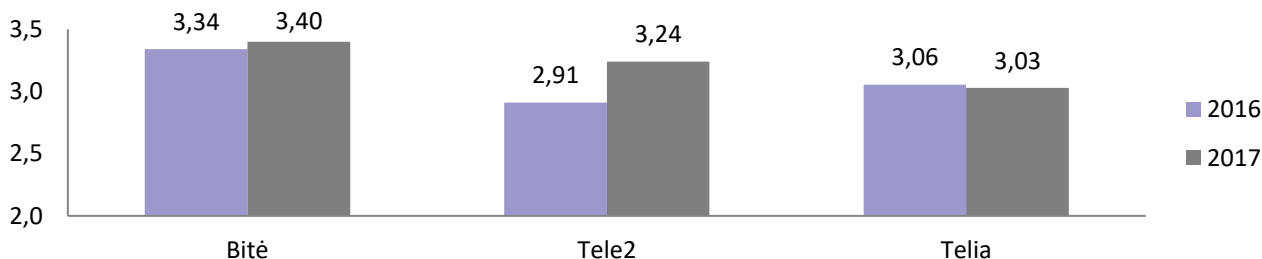
Žemiau pateikiami (20, 21 ir 22 pav.) kokybės rodiklių – BT skambučio sujungimo trukmės, BT balso perdavimo kokybės ir SMS pristatymo trukmės – verčių palyginimai tarp trijų operatorių¹⁵.

¹⁴ RRT, siekdama įvertinti, ar paslaugų teikėjai neviršija jiems nustatytų paslaugų kokybės rodiklių ribinių verčių, nepriklausomai atlieka kokybės rodiklių matavimus paslaugų teikėjų tinkluose ir skelbia paslaugų kokybės rodiklių įvertinimo ataskaitas.

¹⁵ Viešųjų judriojo telefono ryšio paslaugų kokybės rodikliai įvertinti vadovaujantis Europos telekomunikacijų standartų instituto techninėmis specifikacijomis ETSI TS 102 250-2 V2.2.1 (2011-04) ir Viešųjų judriojo telefono ryšio paslaugų kokybės rodiklių įvertinimo metodika, patvirtinta RRT direktoriaus 2009 m. kovo 3 d. įsakymu Nr. 1V-260.

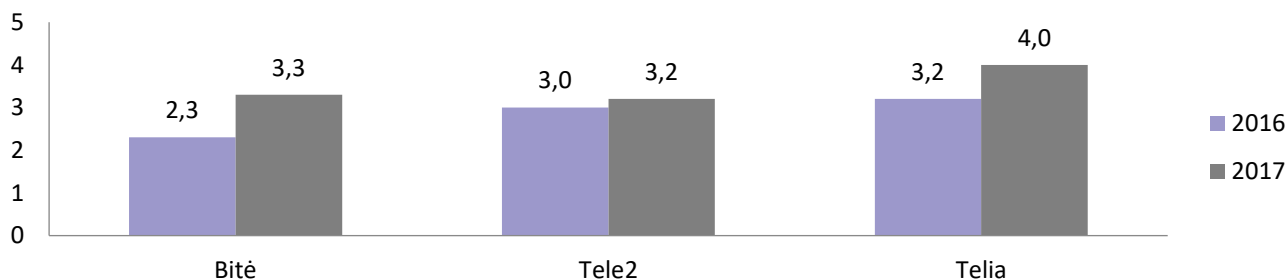

20 pav. Vidutinė BT skambučio sujungimo trukmė (s)

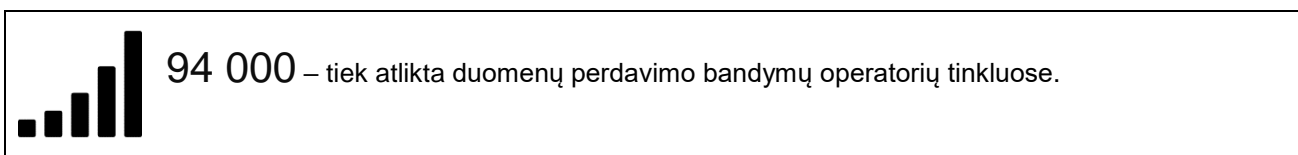
21 pav. Vidutinės BT balso perdavimo kokybės vertės (plačiajuosčio įverčio P.863-SWB 'POLQA' balais)

Pastaba: kuo didesnis MOS-LQO balas, tuo geresnė balso perdavimo kokybė.

22 pav. Vidutinė SMS pristatymo trukmės (s)

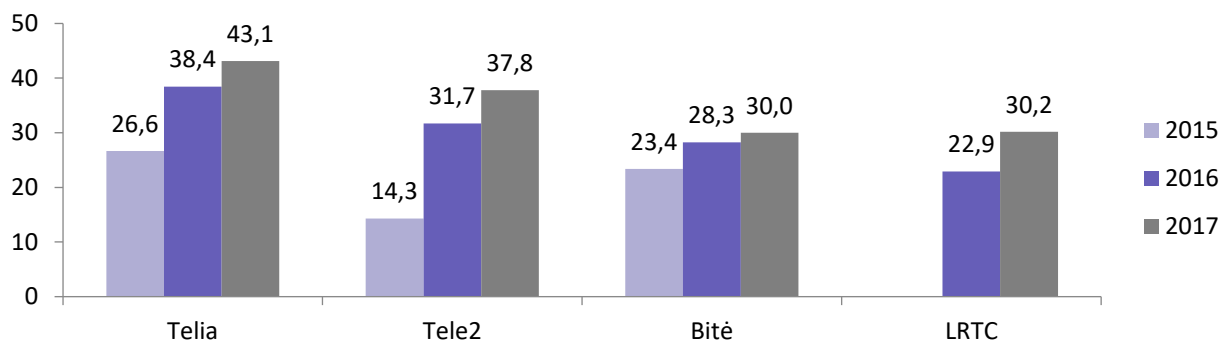
6.7.2 Belaidės interneto prieigos paslaugų kokybė

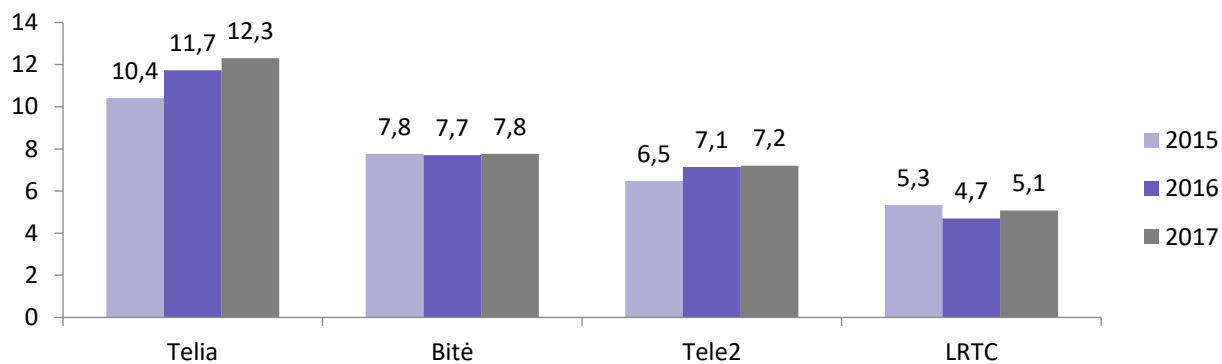
www.matavimai.rrt.lt – belaidžio interneto prieigos stebėsenos sistema, kurioje RRT nuolat skelbia atnaujintus matavimų rezultatus. Ši informacija naudinga vartotojams vertinant mobiliojo interneto prieigos paslaugų kokybę ir renkantys jų poreikius atitinkančias paslaugas

2017 m. atlikta 94 000 duomenų perdavimo bandymų AB Lietuvos radijo ir televizijos centro, UAB „Bitė Lietuva“, „Telia Lietuva“, AB, ir UAB „Tele2“ operatorių tinkluose. Matavimo įranga buvo sumontuota tarnybiniame RRT automobilyje, matavimai atlikti daugumoje Lietuvos miestų ir pagrindiniuose keliuose.

Interneto prieigos kokybės rodiklių – vidutinės duomenų gavimo spartos, apskaičiuotos pagal stebėsenos sistemos surinktus duomenis – vertės yra pateikiamos žemiau 23 ir 24 pav.

23 pav. Vidutinė duomenų gavimo sparta LTE tinkluose 2015 – 2017 m., Mb/s

24 pav. Vidutinė duomenų gavimo sparta 2015–2017 m., Mb/s (rezultatai pateikti tik pagal 3G technologijos tinkluose atliktus matavimus; LRTC atveju – WiMAX)

6.7.3 Interneto prieigos spartos matavimo sistema „matuok.lt“

<http://matuok.lt/> – RRT administruojama interneto prieigos spartos matavimo sistema.

2017 m. interneto prieigos spartos matavimo sistemos vartotojai iš viso atliko daugiau nei 119 000 matavimų, arba vidutiniškai 326 matavimus per dieną. Pagal vartotojų matavimų duomenis 7 lentelėje pateikiamos vidutinės interneto prieigos paslaugų teikėjų teikiamos spartos vertės (į lentelę įtraukti tik tie interneto prieigos paslaugų teikėjai, kurių vartotojai atliko daugiau nei 1 tūkst. matavimų; nevertinta, kokius interneto prieigos paslaugų planus matavimų metu turėjo vartotojai ir kokią įrangą naudojo).

7 lentelė. Interneto prieigos paslaugų teikėjų vidutinės duomenų gavimo spartos vertės, pagal vartotojų atliktus matavimus

Interneto prieigos paslaugų teikėjas	Duomenų gavimo sparta, Mb/s	Matavimų skaičius, vnt.
UAB „Cgates“	87,1	7860
UAB „Penkių kontinentų komunikacijų centras“	82,9	2223
VĮ „Infostruktūra“	72,9	1005
UAB „Kauno interneto sistemos“	68,0	1040
UAB „KLI LT“	53,6	7353
„Telia Lietuva“, AB	50,6	37574
SPLIUS, UAB	49,5	2937
UAB „INIT“	49,1	3846
UAB „Nacionalinis telekomunikacijų tinklas“	44,6	1052
UAB „Balticum TV“	34,0	2981
UAB „Tele2“	24,6	16831
UAB „NNT“	20,4	1181
UAB „Bitė Lietuva“	19,2	7870
AB Lietuvos radijo ir televizijos centras	11,4	15883

Naudodamiesi šiuo įrankiu, vartotojai savarankiškai gali įvertinti jiems teikiamos interneto prieigos ryšio spartą, kaupti ir analizuoti gautus matavimų rezultatus. Atnaujintoje matavimo sistemoje įdiegtas naujas matavimo modulis, paremtas OOKLA duomenų perdavimo spartos matavimo technologija, kuri užtikrina vartotojams galimybę itin tiksliai įvertinti ne tik tai, kokią duomenų perdavimo spartą suteikia jų interneto prieigos paslaugų teikėjas, bet ir sužinoti kitus interneto prieigos paslaugos kokybės rodiklius, tokius kaip delsa, svyravimai. Taip pat galima palyginti gautą spartos vertę su to paties paslaugų teikėjo vartotojų gautų verčių vidurkiu ir su visų matuok.lt vartotojų atliktų matavimų vidutine verte.

6.8 Vartotojų teisių ir teisėtų interesų gynimas įrenginių sektoriuje

6.8.1 Radijo ryšio įrenginių bei elektrinių ir elektroninių aparatų rinkos priežiūra

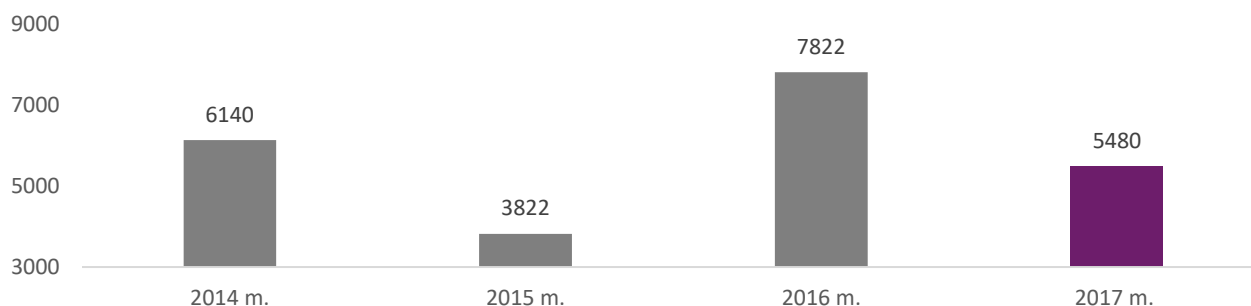

5 – tiek tipų kūno masažuoklių buvo pašalinta iš Lietuvos rinkos, nes jie skleidė trukdžius.

2017 m. išanalizuoti duomenys apie 5 480 tipų radijo ryšio įrenginių, įvežtų iš trečiųjų šalių (25 pav.). Palyginti su 2016 m. duomenimis (7 822 tipai), įvežamų radijo ryšio įrenginių tipų skaičius 2017 m. sumažėjo. Sumažėjimas susijęs su 2016 m. įsigaliojusiais teisės aktų pakeitimais, į nacionalinę teisę perkėlus Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2014/53/ES¹⁶ nuostatas, pagal kurias trečiųjų šalių gamintojai privalo turėti atstovybes arba įgaliotus atstovus ES šalyse, per kuriuos ir vykdoma prekyba. Pažymėtina, kad tiek privatūs asmenys, tiek smulkus verslas dažniausiai perka elektronikos prekes iš internetinių parduotuvių, esančių trečiojoje šalyse. Tai ypač aktualu mobiliųjų telefonų sektoriuje.

RRT atlieka Lietuvos Respublikos rinkoje esančių radijo ryšio įrenginių atitikties privalomiems Radijo ryšio įrenginių techninio reglamento (toliau – **RRĮ reglamentas**) reikalavimams užtikrinimą ir priežiūrą.

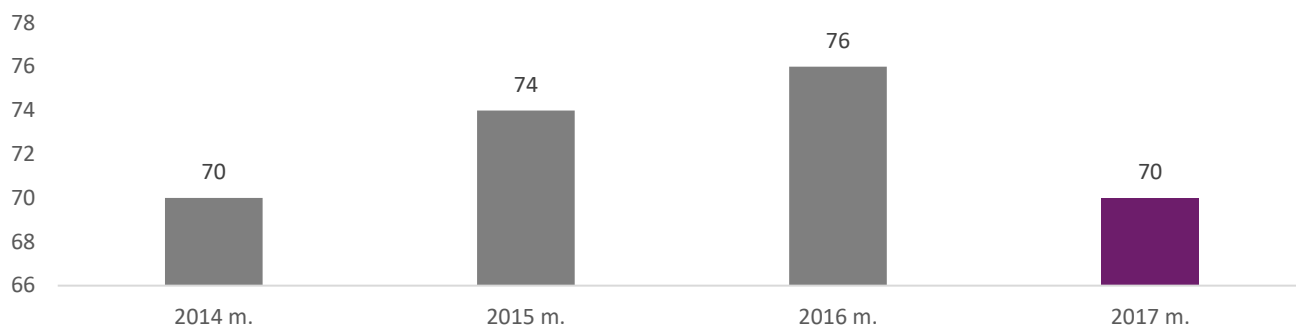
Taip pat RRT atlieka Lietuvos Respublikos rinkoje esančių elektrinių ir elektroninių aparatų atitikties Elektromagnetinio suderinamumo techninio reglamento (toliau – **EMS reglamentas**) reikalavimams priežiūrą.

25 pav. 2014–2017 m. iš trečiųjų šalių įvežtų radijo ryšio įrenginių tipų skaičius, vnt.

Atitiktis RRĮ reglamento formaliesiems reikalavimams. 2017 m. buvo patikrinta 70 tipų radijo ryšio įrenginių (26 pav.) atitiktis RRĮ reglamento formaliesiems reikalavimams. 2017 m., kaip ir 2016 m., rinkoje nebuvo aptikta gaminių, nepaženklintų CE ženklų – tai rodo, kad įrenginių tiekėjai žino ženklavimo reikalavimus, tačiau 21 radijo ryšio įrenginių tipas netenkina šių reikalavimų: 7 įrenginių tipai neturėjo instrukcijų lietuvių kalba, o 14 – ES atitikties deklaracijų. Po RRT reikalavimo pašalinti trūkumus, visi neatitikimai buvo pašalinti.

¹⁶ 2014 m. balandžio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2014/53/ES dėl valstybių narių įstatymų, susijusių su radijo įrenginių tiekimu rinkai, suderinimo, kuria panaikinama Direktyva 1999/5/EB (OL 2014 L 153, p. 62)

26 pav. 2014–2017 m. patikrintų radijo ryšio įrenginių tipų skaičius, vnt.

Atitiktis RRĮ reglamento esminiams reikalavimams, patikrinta atliekant bandymus. 2017 m. iš rinkos bandymams RRT laboratorijoje atlikti buvo paimti ir patikrinti 18 tipų radijo ryšio įrenginiai. RRĮ reglamento esminių reikalavimų neatitiko 10 įrenginių tipų. Tarp netenkinančių reikalavimų įrenginių buvo 2 tipai radijo stočių ir 8 tipai mažojo nuotolio įrenginių (nuotoliniu būdu valdomi žaislai, belaidžiai skambučiai). Pagrindinis neatitikimo parametras – šalutinės siųstuvo spinduliuotės neatitiktis standartuose nustatytiems reikalavimams. Šių įrenginių tiekimas rinkai sustabdytas iki nustatytų trūkumų pašalinimo.

Elektrinių ir elektroninių aparatų atitiktis EMS reglamento reikalavimams. 2017 m. patikrinta 40 tipų elektrinių ir elektroninių aparatų atitiktis EMS reglamento formaliesiems (ženklimas, atitikties deklaracija) reikalavimams. Šių reikalavimų neatitiko 4 tipų aparatai, nes pagal reikalavimą nebuvo pateiktos ES atitikties deklaracijos. Aparatų tiekimas į rinką buvo sustabdytas iki nustatytų trūkumų pašalinimo. Iš 40 tipų aparatų 25 buvo paimti bandymams RRT laboratorijoje atlikti, nes buvo nuspręsta pagrindinį dėmesį skirti esminių reikalavimų patikrinimui. Iš akredituotoje laboratorijoje patikrintų elektrinių ir elektroninių aparatų EMS reglamento esminių reikalavimų neatitiko 10 tipų aparatai. 2017 metais, aptikus rinkoje trukdžius skleidžiančius kūno masažuoklius, buvo patikrinti visi tokio tipo aparatai, esantys Lietuvos rinkoje, o 5 tipų įvairių gamintojų masažuokliai buvo pašalinti iš rinkos. Dažniausiai pasitaikanti neatitiktis EMS reglamento esminiams reikalavimams priežastis – trikdžiai maitinimo prieigoje ir trikdžių spinduliuotė. Visi keliantys trikdžius ir neatitinkantys EMS reglamento esminiams reikalavimams aparatai nepateks į šalies rinką, nes bus sustabdytas jų tiekimas, t. y. jie nepasieks vartotojų namų ūkių.

6.8.2 RRT veikla užtikrinant laisvą įrenginių judėjimą ir tiekimą rinkai

Išbandytas 69 tipų 91 radijo ryšio įrenginys. Atlikus 300 bandymų, 17 tipų radijo įrenginių neatitiko esminių reikalavimų efektyviam spektro naudojimui bei elektromagnetiniam suderinamumui.

Akredituotas RRT Aparatūros ir įrenginių elektromagnetinio suderinamumo kontrolės skyrius atliko pateikiamų rinkai (aparato ar radijo ryšio įrenginys, kuris tiekiamas ES rinkai pirmą kartą), bei paimtų iš rinkos elektrinių bei elektroninių aparatų, bei radijo įrenginių vertinimą¹⁷.

Radijo ryšio įrenginių atitikties esminiams reikalavimams vertinimas. 2017 m. RRT vykdant pateikiamų ES rinkai naujų bei paimtų iš rinkos radijo ryšio įrenginių atitikties vertinimą esminiams reikalavimams efektyviam

¹⁷ Aparatai turi atitikti esminius direktyvų: 2014/30/ES dėl valstybių narių įstatymų, susijusių su elektromagnetiniu suderinamumu, suderinimo (nauja redakcija) (OL 2014 L 96, p. 79) ir 2014/53/ES dėl valstybių narių įstatymų, susijusių su radijo įrenginių tiekimu rinkai, suderinimo, kuria panaikinama Direktyva 1999/5/EB (OL 2014 L 153, p. 62) reikalavimus.

radijo spektro naudojimui bei elektromagnetiniam suderinamumui atliko 300 bandymų pagal darniuosius EN standartus. Išbandytas 69 tipų 91 radijo ryšio įrenginys. Buvo nustatyta, kad 17 tipų paimtų iš rinkos ir pateikiamų rinkai radijo ryšio įrenginių neatitiko Direktyvos 2014/53/ES ar Radijo ryšio įrenginių techninio reglamentų esminių reikalavimų. **Sustabdyta prekyba** šiais netenkinančiais esminių reikalavimų įrenginiais, **o nauji radijo ryšio įrenginiai nebuvo pateikti šalies rinkai**, kol nebuvo pasiektas pakankamas elektromagnetinio suderinamumo lygis bei efektyvus radijo dažnių spektro naudojimas.

Tarp netenkinančių esminių reikalavimų radijo įrenginių buvo **bepiločiai orlaiviai (skraidyklės)**, radijo ryšių valdomos apsaugos sistemos, radijo stotys, mažojo nuotolio įrenginiai (nuotoliniu būdu valdomi **žaislai**) ir radijo mikrofoniai. Pagrindinis neatitikimo parametras – **šalutinės siūstovo spinduliuotės neatiktis** darniuosiuose standartuose EN nustatytiems reikalavimams. Šių įrenginių tiekimas rinkai¹⁸ sustabdytas iki nustatytų trūkumų pašalinimo.

Aparatūros ir įrenginių atiktis elektromagnetinio suderinamumo (EMS) reikalavimams. 2017 m. RRT vykdė pateikiamų ES rinkai naujų bei paimtų iš rinkos elektrinių bei elektroninių aparatų (t.y. buityje naudojami elektriniai įrenginiai, apšvietimo prietaisai, pramonėje, mokslo srityje, medicinoje naudojama elektrinė ir elektroninė įranga, taip pat liftai, eskalatoriai bei judamieji takai) atikties vertinimą esminiems elektromagnetiniam suderinamumo reikalavimams.

Išbandyti 84 tipų 96 elektriniai ir elektroniniai aparatai bei transporto priemonės. Atliktus 331 bandymą, 23 tipai aparatų neatitiko esminių elektromagnetinio suderinamumo reikalavimų.

Išbandyti 84 tipų 96 elektriniai ir elektroniniai aparatai bei transporto priemonės Buvo nustatyta, kad 23 tipų aparatai neatitinka EMS reglamento esminių reikalavimų – **šie aparatai nebuvo pateikti šalies rinkai**, kol nepasiektas pakankamas elektromagnetinio suderinamumo (tiek trikdžių spinduliuotės, tiek atsparumo trikdžiams) lygis. Tokiu būdu šalies vartotojai buvo apsaugoti nuo nekokybiškų, žalingus elektromagnetinius trikdžius skleidžiančių įrenginių.

Be elektrinių ir elektroninių aparatų pagal EMS reglamentą, pagal sutartis su gamintojais bei atikties vertinimo įstaigomis 2017 m. buvo patikrinta 8 transporto priemonių ir 6 tipų naujų elektroninių medicinos prietaisų atiktis elektromagnetinio suderinamumo reikalavimams¹⁹. Buvo vykdomi naujų dyzelinių traukinių atikties elektromagnetinio suderinamumo reikalavimams bandymai.

Vertinant ES rinkai tiekiamų elektrinių ir elektroninių aparatų bei transporto priemonių atiktį darniesiems standartams, 2017 m. buvo iš viso atliktas 631 elektromagnetinio suderinamumo bandymas (iš jų – 456 elektromagnetinių trikdžių spinduliuotės ir 175 atsparumo trikdžiams bandymai). Iš viso buvo parengtos 153 bandymų ataskaitos. 40 (26 proc.) ataskaitų konstatuota elektrinių bei elektroninių aparatų bei radijo ryšio įrenginių neatiktis esminiems reikalavimams elektromagnetiniam suderinamumui bei efektyviam radijo spektro naudojimui. Šiems neatitinkantiems darniųjų EN standartų reikalavimų **gaminams buvo užkirstas kelias patekti į ES rinką**.

2017 m. RRT dalyvavo 9-oje ES šalių rinkos priežiūros kampanijoje²⁰ pagal elektromagnetinio suderinamumo direktyvą 2014/30/ES. Vykdam šią kampaniją, akredituotoje laboratorijoje buvo atliekami **elektroninių cigarečių bandymai**, taip pat buvo tikrinama kaip šių gaminių gamintojai laikosi formaliųjų elektromagnetinio suderinamumo

¹⁸ Tiekimas rinkai – radijo ryšio įrenginio, skirto platinti, vartoti ar naudoti Europos Sąjungos rinkoje, tiekimas vykdam komercinę veiklą už atlygį arba be jo.

¹⁹ Pagal Jungtinių Tautų 10 reglamentą dėl transporto priemonių ir ES direktyvos 93/42/EEB (medicinos prietaisų) darniuosius standartus

²⁰ ES šalių rinkos priežiūros kampanijoje pagal elektromagnetinio suderinamumo direktyvą 2014/30/ES.

direktyvos reikalavimų. Buvo nustatyta neatitiktis administraciniams reikalavimams 4 tipų elektroninėms cigaretėms.

RRT, siekiant užtikrinti radijo ryšio įrenginių naudotojų interesus, taip pat vertindama žalingos įrangos, skirtos arba pritaikytos tikslingai skleisti radijo trikdžius, plitimo tendencijas, **2017 m. iniciavo** Lietuvos Respublikos elektroninių ryšių įstatymo ir Lietuvos Respublikos administracinių **nusižengimų kodekso pakeitimus**. Minėtų teisės aktų pakeitimų projektai²¹, buvo **skirti apriboti radijo ryšio slopinimo įrenginių naudojimą ir laikymą**. Pakeitimai parengti atsižvelgiant į Europos pašto ir telekomunikacijų konferencijos Elektroninių ryšių komiteto rekomendaciją ECC/REC(04)01 „Dėl draudimo tiekti rinkai ir naudoti radijo ryšio slopinimo įrenginius CEPT šalyse narė.

Teisės aktų pakeitimai svarbūs, nes radijo ryšio slopinimo įrenginiai skleidami radijo trikdžius, sukelia tam tikrais radijo dažniais (kanalais) veikiančių aparatūros ir (arba) įrenginių, radijo ryšio ar radijo ryšio sistemų veikimo pablogėjimą, kelia grėsmę radijo navigacinių tarnybų ar bet kokių kitų saugumo tarnybų funkcionavimui, labai blogina, trukdo ar nuolat pertraukia teisėtai veikiančią radijo ryšį.

Patikslintas teisinis reguliavimas sudarys sąlygas užtikrinti, kad teisėtai veikianti aparatūra ir (arba) įrenginiai, radijo ryšio sistemos, kiti radijo ryšio įrenginiai, radijo navigacinės tarnybos ir kt. bus apsaugotos nuo neteisėto ir nepagrįsto radijo ryšio slopinimo ir taip bus užtikrintas valstybės, visuomenės saugumas, viešoji tvarka ir tinkamai veikiantis radijo ryšys.

²¹ RRT 2017 m. iniciavo Lietuvos Respublikos elektroninių ryšių įstatymo Nr. IX-2135 3, 9 ir 45 straipsnių pakeitimo įstatymo projektą ir Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso 464 straipsnio pakeitimo įstatymo projektą

6.9 Patikimumo užtikrinimo paslaugų teikėjai ir jų priežiūra

Patikimumo užtikrinimo paslaugomis vadinamos elektroninio parašo, elektroninio spaudo ir interneto svetainių tapatumo nustatymo sertifikatų kūrimo, laiko žymų kūrimo, elektroninio parašo ir elektroninio spaudo galiojimo patvirtinimo, elektroninio parašo ir elektroninio spaudo ilgalaikės apsaugos bei elektroninio registruoto pristatymo paslaugos, apibrėžtos 2014 m. liepos 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (ES) Nr. 910/2014 dėl elektroninės atpažinties ir elektroninių operacijų patikimumo užtikrinimo paslaugų vidaus rinkoje, kuriuo panaikinama Direktyva 1999/93/EB (OL 2014 L 257, p. 73), (toliau – eIDAS reglamentas), kuris pakeitė elektroninio parašo teisinį reguliavimą.

4 – tiek teikėjų Lietuvoje teikė kvalifikuotas patikimumo užtikrinimo paslaugas: Asmens dokumentų išrašymo centras prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos, VĮ Registrų centras, UAB „Skaitmeninio sertifikavimo centras“ ir UAB „BalTstamp“.

Sukurta nauja interneto svetainė **www.elektronisparasas.lt**.

2017 m. www.elektronisparasas.lt naudojami 4 356 vartotojai, 29 proc. daugiau, nei 2016 m.

Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu²² nuo 2016 m. liepos 1 d. RRT buvo paskirta patikimumo užtikrinimo paslaugų priežiūros įstaiga ir įstaiga, atsakinga už nacionalinio patikimo sąrašo sudarymą, tvarkymą ir skelbimą.

2017 m. RRT išnagrinėjo patikimumo užtikrinimo paslaugų teikėjų pateiktas atitikties Europos Parlamento ir Tarybos Reglamentui Nr. 910/2014² (toliau – eIDAS reglamentas) įvertinimo ataskaitas bei veiklos dokumentus, ir Asmens dokumentų išrašymo centrui prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos (toliau - ADIC) ir jo teikiamai kvalifikuotai elektroninių parašų sertifikatų sudarymo paslaugai patvirtino, o valstybės įmonės Registrų centras (toliau – RC) ir UAB „BalTstamp“ teikiamoms naujoms paslaugoms suteikė kvalifikuotą statusą.

Apibendrinus 2017 m. iš ADIC ir RC gautus ir RRT turimus ankstesnių metų duomenis apie patikimumo užtikrinimo paslaugų teikėjų sudarytus galiojančius kvalifikuotus elektroninio parašo sertifikatus (toliau - sertifikatai), matyti, kad, palyginus su 2016 m., bendras Lietuvoje išduotų galiojančių sertifikatų skaičius 2017 m. pab. padidėjo apytiksliai 2 proc. (2016 m. pab. buvo 924 735 galiojantys sertifikatai, o 2017 m. pab. – 944 127 galiojantys sertifikatai, sudaryti ADIC ir RC)⁴.

Taip pat pastebėtina, kad 2017 m. sparčiausiai augo kvalifikuotų elektroninio parašo sertifikatų, išduodamų kartu su SIM kortelėmis, skaičius. Per 2017 metus tokių sertifikatų skaičius padidėjo 31 proc. (2016 m. pab. buvo 191 061, o 2017 m. pab. – 249 857). Taigi vis didesnė Lietuvos gyventojų dalis renkasi elektroninio parašo priemones, kurias gali turėti savo mobiliajame įrenginyje.

2017 m. RRT pristatė iš esmės atnaujintą interneto svetainę **www.elektronisparasas.lt**, kurioje teikiama informacija apie elektroninį parašą ir patikimumo užtikrinimo paslaugas. Naujoji RRT svetainė padeda Lietuvos gyventojams ir šių paslaugų teikėjams vienoje vietoje rasti informaciją apie tai, kokie patikimumo užtikrinimo paslaugų teikėjai yra kvalifikuoti, sužinoti elektroninio parašo ir patikimumo užtikrinimo paslaugų srities aktualijas. Taip pat šioje svetainėje skelbiamas nacionalinis patikimas sąrašas – automatiniam apdorojimui skirtas sąrašas, kuriame pateikiama informacija apie Lietuvos kvalifikuotus patikimumo užtikrinimo paslaugų teikėjus ir jų teikiamas paslaugas.

²²2016 m. vasario 18 d. nutarimu Nr. 144 „Dėl patikimumo užtikrinimo paslaugų priežiūros įstaigos ir įstaigos, atsakingos už nacionalinio patikimo sąrašo sudarymą, tvarkymą ir skelbimą, paskyrimo“ .

RRT svetainėje www.elektronisparasas.lt taip pat galima rasti elektroninio parašo nuotolinio mokymo sistemą, kurioje pateikiama informacija apie elektroninį parašą, spaudą, jų panaudojimą, elektroninio dokumento sudarymą ir pasirašymą, galima išbandyti savo žinias atliekant testą.

2017 m. **www.elektronisparasas.lt** naudojami 4 356 vartotojai, t.y. 29 proc. daugiau, nei 2016 m. (3364 vartotojai), iš jų 1871 registruoti vartotojai.

RRT fiziniams ir juridiniams asmenims 132 kartus teikė konsultacijas bei metodinę pagalbą dėl elektroninių laiko žymų kūrimo, pasirašymo elektroniniu parašu paslaugų ir kt.

7. INVESTICIJŲ SKATINIMAS IR PAŽANGIŲ IRT PLĖTRA

2017 m. RRT susitarė su kaimyninėmis ES valstybėmis dėl 700 MHz radijo dažnių juostos atlaisvinimo.

2017 m. RRT parengė Nacionalinės radijo dažnių paskirstymo lentelės ir radijo dažnių naudojimo plano pakeitimus.

Pakeistos Radijo dažnių (kanalų) skyrimo ir naudojimo taisyklės.

Investuotojai, įrangos gamintojai ir judriojo radijo ryšio tinklų plėtotojai daugiausia dėmesio skiria naujos kartos 4G ir 5G radijo ryšiui tinkamų radijo dažnių juostų „įsisavinimo“ galimybėms. Šios galimybės sietinos ne tik su ES mastu pastaraisiais metais harmonizuotomis 700 MHz ir 800 MHz radijo dažnių juostomis, bet ir kitomis, tradiciškai elektroninių ryšių sistemoms naudojamomis radijo dažnių juostomis, kurios dėl technologinio neutralumo principo taikymo gali būti naudojamos diegiant 4G ir 5G radijo ryšio technologijas.

2017 m. plačiajuosčio belaidžio ryšio tinklų, kuriais teikiamos plačiajuosčių belaidės prieigos paslaugos Lietuvos gyventojams, plėtra daugiausia buvo vykdoma naudojant LTE technologiją.

2017 m. judriojo ryšio operatoriai („Telia Lietuva“, AB, UAB „Bitė Lietuva“ ir UAB „Tele2“) sėkmingai perplanavo ir pakeitė radijo kanalus bazinėse stotyse, veikiančiose radijo dažniais (kanalais) iš 880–915 MHz ir 925–960 MHz (toliau – 900 MHz radijo dažnių juosta) bei 1710–1785 MHz ir 1805–1880 MHz (toliau – 1800 MHz radijo dažnių juosta) radijo dažnių juostų. Tokie perplanavimai buvo reikalingi pradendant naudoti radijo dažnius (kanalus), gautus 2016 m. laimėjus aukcioną. Šios radijo dažnių juostos bus naudojamos ne tik GSM/DCS, bet ir LTE (4G) technologijos paslaugoms teikti.

Judriojo ryšio operatoriai, naujos kartos LTE (4G) radijo ryšio tinklų plėtrai kartu naudodami 800 MHz ir 2600 MHz radijo dažnių juostas, intensyviai diegia LTE technologijos radijo ryšio tinklus ir nuolat plečia naujos kartos plačiajuosčio belaidžio ryšio paslaugas. Svarbu pažymėti, kad AB Lietuvos radijo ir televizijos centras taip pat intensyviai plečia LTE technologijos tinklus.

Nacionalinis radijo dažnių (kanalų) valdymas yra neatsiejamas nuo globalaus (pasaulinio, regioninio) radijo dažnių valdymo. Vienas iš svarbiausių globalaus reguliavimo įrankių – Pasaulinės radijo ryšio konferencijos, kurių metu patvirtinamas radijo dažnių juostų tarptautinis paskirstymas. Pažymėtina, kad nuo to, kokios bus priskirtos radijo dažnių juostos konkrečioms radijo ryšio sistemos plėtoti ir kokie bus šių sistemų suderinamumo su kitomis tose pačiose radijo dažnių juostose veikiančiomis radijo ryšio sistemomis studijų rezultatai, tiesiogiai priklausys IRT plėtra tiek Europoje, tiek ir Lietuvoje. Atsižvelgiant į tai, kad 2016 m. ITU Radijo ryšio reglamentas buvo išdėstytas nauja redakcija, 2017 m. RRT parengė Nacionalinės radijo dažnių paskirstymo lentelės ir radijo dažnių naudojimo plano pakeitimus, dėl ko Lietuvos Respublikoje naudojamų radijo dažnių paskirstymas tapo labiau suderintas su Radijo ryšio reglamente numatytu paskirstymu.

2017 m. patvirtintas Europos Parlamento ir Tarybos sprendimas (ES) 2017/899 dėl 470–790 MHz dažnių juostos naudojimo ES, kuriuo valstybės narės įpareigtos sudaryti sąlygas naudoti 694–790 MHz (toliau – 700 MHz) radijo dažnių juostą antžeminėms sistemoms, kuriomis galima teikti belaidžio plačiajuosčio elektroninio ryšio paslaugas. Įgyvendindama šio sprendimo reikalavimus, taip pat atsižvelgdama į Lietuvos Respublikos Vyriausybės rekomendacijas, RRT per 2017 m. susitarė su kaimyninėmis ES valstybėmis dėl 700 MHz radijo dažnių juostos atlaisvinimo nuo naudojimo televizijos programų siuntimui – daugiau apie tai parašyta skyriuje „Skaitmeninė

televizija ir radijas“. Tačiau tokių susitarimų pasirašymo su Rusijos Federacijos ir Baltarusijos Respublikos radijo ryšio administracijomis perspektyvos lieka neaiškios. Pažymėtina, kad pažangių IRT plėtra ES pasienio valstybėse vis dar labai susijusi su ES nepriklausančių valstybių radijo dažnių naudojimo planais, ir tai ypač aktualu planuojant 700 MHz radijo dažnių juostos naudojimą. Jeigu nepavyks suderinti skirtingų radijo ryšio sistemų bendro naudojimo sąlygų su Rusijos Federacijos ir Baltarusijos Respublikos radijo ryšio administracijomis, Lietuvos Respublikos pasienio teritorijos gali tapti buferinėmis zonomis su labai ribotomis galybėmis naudoti 700 MHz radijo dažnių juostą pagal ES sprendimuose numatytą paskirtį.

Siekiant užtikrinti efektyvesnę radijo dažnių valdymą ir naudojimą, pakeistos Radijo dažnių (kanalų) skyrimo ir naudojimo taisyklės. Taisyklių pakeitimas apribojo radijo dažnių (kanalų) naudotojams galimybes kaupti radijo dažnius (kanalus), neturint realaus tikslo juos naudoti, o tik taikyti kaip priemonę konkurencinėje kovoje, užsitikrinant, kad jie nebūtų skirti potencialiems konkurentams. Taip pat Radijo dažnių (kanalų) skyrimo ir naudojimo taisyklių pakeitimas leis daugiau radijo dažnių (kanalų) skirti nekomerciniams tikslams eksperimentiniam naudojimui, taip sudarant palankesnes sąlygas naujų radijo ryšio technologijų ir radijo ryšio įrenginių bandymams.

7.1 Judriojo radijo ryšio plėtra

2017 m. RRT išdavė leidimus naudoti radijo dažnius DMR (*angl.* Digital Mobile Radio) standartą atitinkančiam moderniam skaitmeninio judriojo radijo ryšio tinklui.

RRT su Baltarusijos Respublikos telekomunikacijų ministerijos atstovais suderino 900 MHz ir 1800 MHz radijo dažnių juostų naudojimo sąlygas. Jos pagerina abiejų šalių judriojo ryšio operatorių plačiajuosčių radijo ryšio sistemų (UMTS ir LTE) plėtrą pasienio regionuose.

GSM, UMTS ir LTE išlieka pagrindinės technologijos, kurios naudojamos balso ir duomenų perdavimo judriojo radijo ryšio paslaugoms teikti Lietuvos gyventojams. Kaip ir pastaraisiais metais, labiausiai augo LTE (4G) tinklų bazinių stočių skaičius.

2017 m. viešųjų judriojo radijo ryšio sistemų GSM (GSM 900 ir GSM 1800), UMTS, LTE ir WiMAX (judriojo) tinklų operatoriai užregistravo 1 858 bazines radijo stotis. Susumavus ankstesnių metų ir 2017 m. registruotas stotis, iš viso Lietuvoje yra naudojamos 13 905 bazinės radijo ryšio stotys (8 lentelė). Palyginti su 2016 m., UMTS bazinių stočių skaičius išaugo 8,07 proc., o LTE bazinių stočių skaičius išaugo 37,83 proc.

8 lentelė. Viešųjų judriojo ryšio tinklų bazinės stotys 2012–2017 m.

	2012 m.	2013 m.	2014 m.	2015 m.	2016 m.	2017 m.
GSM	3170	3669	3890	4219	4394	3812
UMTS	1678	2136	3150	3718	3998	4321
LTE	133	155	1145	2300	4026	5549
WiMAX	532	552	600	627	627	223

2017 m. ypač padaugėjo LTE bazinių radijo stočių, veikiančių 800 MHz, 1800 MHz, 2300 MHz ir 2600 MHz radijo dažnių juostose. RRT užregistravo 441 LTE bazinę radijo ryšio stotį, veikiančią 2300–2600 MHz radijo dažnių juostoje (TDD), 522 LTE bazines radijo ryšio stotis – 1800 MHz dažnių juostoje, ir 496 LTE bazines radijo ryšio stotis – 800 MHz dažnių juostoje.

2017 m. pagal RRT išduotus leidimus Lietuvos judriojo ryšio paslaugų teikėjų UAB „Bitė Lietuva“, UAB „Tele2“ ir Telia Lietuva, AB, tinkluose buvo keičiami radijo dažniai (kanalai) iš 900 MHz ir 1800 MHz radijo dažnių juostų.

Radio dažnių (kanalų) naudojimo sąlygos buvo pakeistos 1830 UMTS, 3702 GSM ir 1843 LTE bazinėms stotims. Šie pakeitimai buvo reikalingi, nes 2016 m. trys judriojo ryšio paslaugų teikėjai RRT organizuotame aukcione įgijo teisę nuo 2017 m. lapkričio 1 d. iki 2032 m. spalio 31 d. naudoti radijo dažnius (kanalus) iš 900 MHz ir 1800 MHz radijo dažnių juostų. Toks dažnių perskirstymas tarp operatorių Lietuvoje atliktas pirmą kartą. Šis pokytis svarbus tuo, kad judriojo ryšio paslaugų teikėjams buvo suteiktos vientisos, neišskaidytos radijo dažnių juostos. Todėl dabar operatoriai gali maksimaliai išnaudoti suteiktus radijo dažnius (kanalus), sumažės radijo trukdžių tikimybė, padidės judriojo ryšio tinklų talpa.

RRT išdavė leidimus naudoti radijo dažnius DMR (*angl.* Digital Mobile Radio) standartą atitinkančiam moderniam skaitmeninio judriojo radijo ryšio tinklui. Šiame radijo ryšio tinkle 2017 m. sumontuoti 58 retransliatoriai, kurie padeda užtikrinti patikimą skaitmeninį radijo ryšį visoje Lietuvos teritorijoje. Pagal dydį tai pirmas tokio tipo skaitmenio radijo ryšio tinklas Lietuvoje, Europoje taip pat patenkantis tarp didžiausių.

2017 m. RRT atliko UAB „Bitė Lietuva“, Telia Lietuva, AB ir UAB „Tele2“ LTE (4G) tikėtinų aprėpties zonų skaičiavimus. Aprėptių žemėlapiai skelbiami šiuo adresu <http://epaslaugos.rrt.lt/apreptis/>. Rezultatai atspindi tikėtinus signalų lygius 1,5 m aukštyje virš žemės paviršiaus. Skaičiavimai atlikti pagal operatorių pateiktus ir užregistruotus bazinių radijo ryšio stočių duomenis. Skaičiavimų rezultatai rodo, kad visų trijų judriojo ryšio operatorių radijo ryšio tinklai praktiškai vienodai gerai dengia Lietuvos teritoriją (9 lentelė).

9 lentelė. **GSM, UMTS ir LTE tinklų tikėtina aprėptis, proc. Lietuvos Respublikos teritorijos**

	GSM tinklų tikėtina aprėptis			UMTS tinklų tikėtina aprėptis			LTE tinklų tikėtina aprėptis		
	-95 dBm	-85 dBm	-75 dBm	-105 dBm	-95 dBm	-75 dBm	-115 dBm	-105 dBm	-75 dBm
UAB „Bitė Lietuva“	99,4	90,7	65,4	98,5	91,6	65,5	93,4	61,1	31,5
Telia Lietuva, AB	99,7	95,2	74,1	99,7	97,1	81	98,0	73,0	42,0
UAB „Tele2“	99,8	97,0	78,8	99,8	97,9	80,3	97,0	74,0	43,0

2017 m. buvo atlikta radijo dažnių naudojimo sąlygų analizė prieš suteikiant teisę naudoti 1 074 naujas ir 586 modifikuojamas belaidės plačiajuostės prieigos (BPP) stotis. Tai yra 5 kartus daugiau nei 2016 metais. Didžiąją dalį šių stočių sudarė naujos AB Lietuvos radijo ir televizijos centro (toliau – Telecentras) LTE stotys, veikiančios 2,3–2,4 GHz radijo dažnių juostoje. Šis operatorius taip pat plačiai modifikavo WiMAX tinklą 3,5 GHz radijo dažnių juostoje; metų gale buvo išregistruota apie pusė WiMAX stočių. Pažymėtina, kad 2017 m. Telecentras vykdė savo tinklo atnaujinimo darbus, WiMAX stotis daug kur pakeisdamas pažangesnėmis LTE stotimis. Šios stotys veikia žemesniu dažniu nei WiMAX stotys, todėl turi didesnę interneto paslaugų aprėptį. Apskaičiuotos stočių, veikiančių 2,3–2,4 GHz radijo dažnių juostoje, tikėtinos aprėpties zonos. Skaičiavimai panaudojant atnaujintą reljefo užstatymo informaciją parodė, jog šie tinklai dengė maždaug 17,25 procento Lietuvos teritorijos. Buvo įvertintos šių stočių suderinamumo galimybės su gretimose radijo dažnių juostose veikiančiomis sistemomis ir atlikti stočių spinduliuotės matavimai.

2017 m. RRT su Baltarusijos Respublikos telekomunikacijų ministerijos atstovais suderino 900 MHz ir 1800 MHz radijo dažnių juostų naudojimo sąlygas, kurios pagerina abiejų šalių judriojo ryšio operatorių plačiajuosčių radijo ryšio sistemų (UMTS ir LTE) plėtrą pasienio regionuose. Peržiūrėtas ir pakeistas 900 MHz radijo dažnių juostos pirmenybinių GSM kanalų pasidalijimas, atsižvelgiant į judriojo ryšio operatorių spektro, reikalingo plačiajuosčioms radijo ryšio sistemoms, poreikius.

7.2 Skaitmeninė televizija ir radijas

2017 m. antžeminės televizijos transliavimo sektoriaus reguliavimo veikloje didžiausias dėmesys buvo skiriamas 470–694 MHz radijo dažnių juostos perplanavimui.

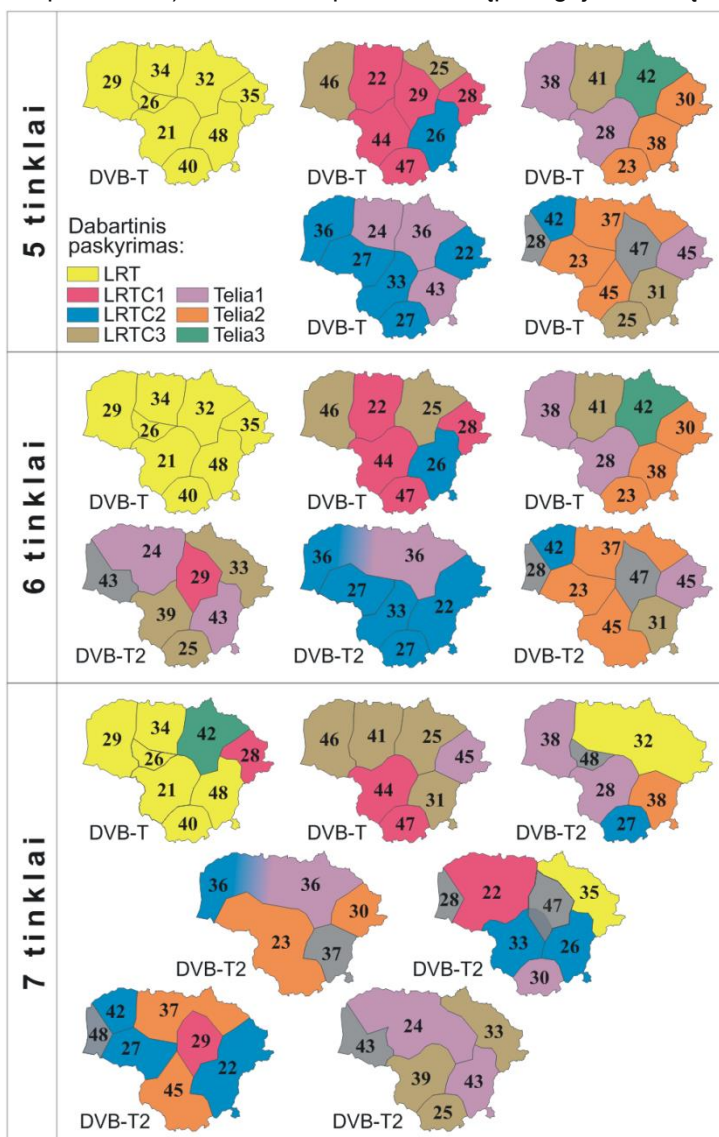
Lietuva kartu su kitomis kaimyninėmis valstybėmis turi perplanuoti Ženevos 2006 m. susitarimu (toliau – GE06) šalims paskirstytus televizijos transliavimo dažnius taip, kad po perplanavimo 700 MHz dažnių juosta galėtų būti atlaisvinta nuo televizijos transliavimo, o radijo dažnių išteklių praradimas, laikantis lygių teisių į spektrą principo, televizijos programų transliavimui būtų kompensuotas 470–694 MHz juostoje. 2017 m. gegužės 17 d. buvo priimtas Europos Parlamento ir Europos Sąjungos Tarybos sprendimas (ES) 2017/899 dėl 470–790 MHz dažnių juostos naudojimo Europos Sąjungoje (toliau – Sprendimas), kurio 1 straipsnio 2 dalis įpareigojo Lietuvą iki

2017 m. gruodžio 31 d. sudaryti visus būtinus susitarimus su kitomis valstybėmis narėmis dėl tarpvalstybinio dažnių koordinavimo

Siekdama tinkamai ir laiku įvykdyti Sprendimo įpareigojimą, RRT dirbo Šiaurės–Rytų Europos šalių skaitmeninio dividendo įgyvendinimo forumo (NEDDIF) susitikimuose, kurių darbotvarkės iš esmės sudarė dvišalių ir daugiašalių derybų tarp suinteresuotų narių sesijas: 2017 m. NEDDIF susitikimų metu pasiekta pažanga leido pasirašyti susitarimą su Švedijos ryšių administracija 2017 m. liepos mėn., Latvijos ir Lenkijos ryšių administracijomis 2017 m. gruodžio mėn. Dėl koordinavimo neapibrėžtumo su Rusijos Federacijos administracija pasirašytuose susitarimuose įtraukta išlyga, leidžianti tam tikrus dažnius pakeisti kitais alternatyviais, priklausomai nuo derybų su Rusijos Federacijos administracija baigties. Paminėtina, kad visuose RRT sudarytuose susitarimuose yra numatytos ne tik dažnių priskyrimo zonos, bet ir šiuos priskyrimus įgyvendinančių stočių parametrai. Tai 700 MHz dažnių juostos atlaisvinimo metu leis RRT atlikti radijo dažnių (kanalų) skyrimo, keitimo ar naudojimo sąlygų keitimo procedūras per

trumpesnę laiką, nevykdant papildomų radijo dažnių koordinavimo procedūrų. Susitarimuose įtvirtintos sąlygos Lietuvai sudaro galimybę lanksčiai pasirinkti toliau vystomų skaitmeninės antžeminės televizijos tinklų skaičių (žr. 10 pav.) ir naudojamą technologiją (DVB-T arba DVB-T2), atsižvelgiant į situaciją transliacijų perdavimo paslaugų rinkoje.

2017 m. suorganizuotose derybose su Baltarusijos ryšių administracija buvo galutinai sutarta dėl planuojamų tinklų skaičiaus bei dažnių priskyrimo zonų, suderinti pagrindiniai naujų dažnių naudojimo techniniai parametrai. Priežastis, neleidusi pasirašyti susitarimo su Baltarusija 2017 m., – nepriimtas šios šalies nacionalinis 700 MHz dažnių juostos atlaisvinimo planas. Baltarusijos atstovai nurodė, kad toks planas turėtų būti priimtas 2018 m., tuomet 2017 m. derybose pasiekti rezultatai bus įforminti dvišaliu susitarimu. Pažymėtina, kad į tas pačias derybas

RRT kvietė ir Rusijos Federacijos ryšių administraciją, tačiau ši atmetė kvietimą, nurodydama, kad nagrinėjamus klausimus galima išspręsti susirašinėjimo būdu. Tai akivaizdžiai sulėtino 470–694 MHz radijo dažnių juostos perplanavimą teritorijose, besiribojančiose su Kaliningrado sritimi, nors RRT dėjo dideles pastangas skatindama procesą savo laiškais bei bendravimu telefonu. **Priešingai nei santykiuose su Baltarusijos ryšių administracija, numatyti proveržį dėl 700 MHz juostos atlaisvinimo ir 470–694 MHz radijo dažnių juostos perplanavimo su Rusijos Federacijos ryšių administracija kol kas sudėtinga.** Nepaisant to, 2018 m. RRT ir toliau aktyviai sieks rezultatų, įgyvendindama Sprendimą.

7.3 Fiksuotasis radijo ryšys

2082 – tiek sukoordinuota radijo dažnių kaimyninių valstybių fiksuotosioms tarnybos stotims.

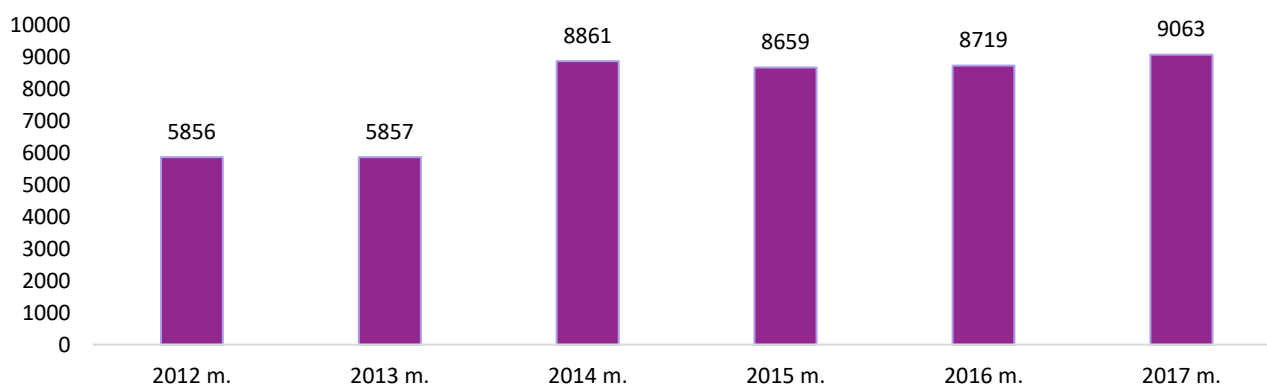

88 – nesukoordinuotos užsienio šalių fiksuotosios tarnybos radijo stotys. Jos būtų trukdžiusios mūsų šalies radijo stočių darbui.

Linijos, skirtos radijo ryšiui tarp nejudančių, tiksliai nustatytų punktų užmegzti, vadinamos radiorelinėmis linijomis (toliau – RRL).

Per paskutinius trejus metus RRL stočių skaičius mažai kito (žr. 27 pav.). Nors bendra judriojo radijo ryšio tinklų plėtra lemia didelius duomenų perdavimo kiekio poreikius, tačiau operatoriai dažniau renkasi naujesnės technologijos didelio efektyvumo RRL, kuriomis galima perduoti didesnius duomenų kiekius, o pats RRL skaičius išlieka panašus.

Dažnai naudojami ir didesnio pločio radijo ryšio kanalai, nes mobiliųjų prietaisų su interneto prieigos galimybe prisotinta rinka lėmė išaugusius duomenų perdavimo poreikius. Jei pastaruosius metus naudojamų RRL radijo ryšio kanalų pločiai paprastai buvo 7 MHz, 14 MHz arba 28 MHz, tai pastaruoju metu dažniausiai naudojami kanalų pločiai yra 28 MHz arba 56 MHz, o tokių RRL pralaida gali siekti iki 360 Mb/s.

27 pav. Radiorelinių linijų skaičiaus kitimas 2012–2017 m.

Pažymėtina, kad operatoriai vis labiau domisi radijo ryšio perdavimo sistemomis, kurių naudojamas dažnis yra aukštesnis už 40 GHz. Priežastis ta, kad RRL gali būti naudojamos nedideliais atstumais, bet duomenų perdavimo pralaida prilygsta šviesolaidinėms duomenų perdavimo linijoms.

RRT svetainėje veikia 64–64,5 ir 65–65,5 GHz bei 74,625–75,875 ir 84,625–85,875 GHz radijo dažnių juostose galinčių veikti RRL stočių elektroninė registracija – radijo dažnių naudotojams yra lengviau pradėti naudoti tokias RRL, kadangi nereikia gauti individualaus leidimo, o pakanka tik užregistruoti tokias RRL. Tikėtina, kad dėl patrauklios reguliavimo sistemos ir labai mažų eksploatacijos mokesčių ateityje RRL naudotojų daugės.

Siekiant Lietuvos fiksuotosios tarnybos naudotojus apsaugoti nuo žalingų trukdžių iš kitų valstybių, visos naujai įrengtos fiksuotosios tarnybos radijo ryšio stotys yra koordinuojamos su kaimyninėmis šalimis ir notifikuojamos Tarptautinės telekomunikacijos sąjungos (toliau – ITU) Tarptautiniame radijo dažnių registre pagal ITU nustatytas taisykles.

2017 m. taip pat buvo koordinuojamos ir kaimyninių šalių fiksuotosios tarnybos radijo ryšio stotys. 2017 m. buvo gauti prašymai iš kaimyninių šalių administracijų sukoordinuoti 2 170 radijo ryšio stotis, iš kurių, atlikus elektromagnetinio suderinamumo vertinimus, buvo sukoordinuotos 2 082 radijo ryšio stotys. Siekiant apsaugoti Lietuvos radijo dažnių naudotojus nuo galimų trukdžių, buvo nekoordinuotos 88 užsienio šalių fiksuotosios tarnybos radijo ryšio stotys, kurios galimai būtų trukdžiusios mūsų šalies radijo stočių sklandžiam darbui.

7.4 Palydovinis radijo ryšys

2017 m. RRT pradėjo ketvirtojo lietuviško palydovinio tinklo orbitinių išteklių tarptautinę procedūrą.

2017 m. RRT pradėjo ketvirtojo lietuviško palydovinio tinklo orbitinių išteklių tarptautinę koordinavimo procedūrą – išsiųsta išankstinė informacijos skelbimo paraiška ITU. RRT ir orbitinių išteklių naudotojas privalo suderinti palydovinio tinklo kosminės stoties ir Žemės stoties, kuria nuotoliniu būdu bus valdoma kosminė stotis, leidimo išdavimo ir kosminės stoties naudojimo sąlygas bei tolesnius veiksmus, kad būtų užtikrinta Lietuvos palydovui skirtų orbitinių išteklių tarptautinė apsauga.

ES mastu teikti palydovinio judriojo ryšio (MSS) paslaugas 2 GHz juostoje atrinkti operatoriai „Inmarsat“ ir „Echostar“ iškėlė ryšio palydovus ir nuo 2017 metų pabaigos pradėjo teikti radijo ryšio tinklą, kuriuo ryšio paslaugas yra teikiamos lėktuvais skrendantiems keleiviams ir orlaivio įgulai naudojant ant Žemės įrengtas bazines radijo ryšio stotis. RRT baigė šių stočių koordinavimą su Rusijos Federacijos ir Baltarusijos Respublikos telekomunikacijų administracijomis, išdavė operatoriui leidimą naudoti radijo dažnius (kanalus) ir nustatė radijo dažnių (kanalų) naudojimo sąlygas.

RRT bendradarbiauja su kitų šalių ryšio administracijomis, kad būtų galima gauti prieigą prie kitų šalių rinkų ir pasiūlyti platesnį paslaugų spektrą Lietuvos vartotojams. Po sąlygų suderinimo, RRT pasirašė susitarimą su Kipro administracija dėl abipusio šalių sutikimo įtraukti šalies teritorijas į naujai koordinuojamų palydovinių tinklų aptarnavimo zonas. Nagrinėjami prašymai dėl aptarnavimo zonų nustatymo, gauti iš Jungtinių Arabų Emyratų, Papua Naujosios Gvinėjos ir Kazachstano.

Sparčiai besivystant kosminėms technologijoms, pradedami diegti palydoviniai negeostacionarieji tinklai, o ryšiui su jais naudojamos Žemės stotys, įrengtos ant judančių platformų. RRT su palydovinio ryšio operatoriais aptarė galimus tokių Žemės stočių naudojimo 14 GHz juostoje sąlygas Lietuvoje. Tam, kad būtų nustatytas paprastesnis palydovinio ryšio paslaugų teikimo režimas šiais tinklais, pradėtos derinti sąlygos su kaimyninėmis šalimis, siekiant išvengti papildomo koordinavimo.

7.5 Radijo mėgėjų veikla

2017 m. Lietuvoje buvo 736 radijo mėgėjai (10 lentelė), turintys galiojančius leidimus radijo mėgėjų veiklai – iš jų 486 radijo mėgėjai, turintys A klasės leidimus, ir 228 radijo mėgėjai, turintys B klasės (pradedančiojo radijo mėgėjo) leidimus radijo mėgėjų veiklai. Šie radijo mėgėjai naudojo 816 radijo šaukinių.

Išnagrinėjus 113 radijo mėgėjų pateiktų prašymų, išduoti 88 leidimai radijo mėgėjų veiklai ir 25 leidimai naudoti radijo šaukinius.

2017 m. kvalifikacinius egzaminus išlaikė ir leidimus gavo 18 naujų radijo mėgėjų. 6 radijo mėgėjai išlaikė egzaminus ir gavo aukštesnės A klasės leidimus radijo mėgėjų veiklai.

10 lentelė. Radijo mėgėjų skaičius 2013–2016 m.

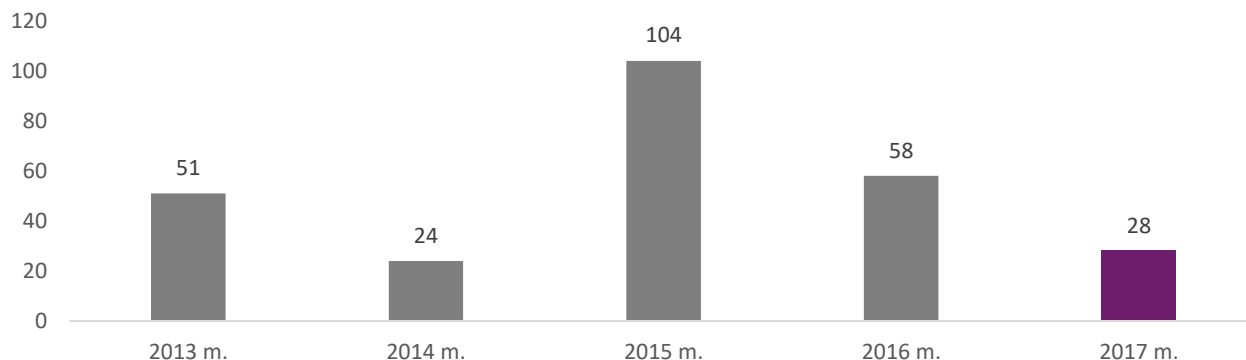
	2012 m.	2013 m.	2014 m.	2015 m.	2016 m.	2017 m.
Radijo mėgėjų skaičius	832	833	805	725	751	736

7.6 Radijo spektro stebėseną

	3 941 – tiek atlikta radijo matavimų.
	28 – tiek nustatyta neteisėtai naudojamų radijo dažnių naudotojų.

2017 m. buvo atlikta 3 941 signalų parametrų bei elektromagnetinio lauko stiprio matavimų.

2017 m. nustatyti 28 neteisėtai naudojami radijo dažniai (28 pav.) Daugeliu tirtų atvejų radijo dažniuose virš 1 GHz veikė neregistruotos viešojo judriojo ryšio paslaugų teikėjų radiorelinės stotys.

28 pav. Nustatytų neteisėtai naudojamų radijo dažnių atvejų statistika 2013–2017 m., vnt.

2017 m. vykdyta Lietuvos ir užsienio šalių, t.y. Rusijos Federacijos ir Baltarusijos Respublikos operatoriams priklausančių bazinių judriojo ryšio stočių sukurtų elektromagnetinių laukų stiprio matavimai.

Nustatyti pažeidimai:

- 144 atvejai kai radijo dažnių (kanalų) naudojimo sąlygas pažeidė Lietuvos paslaugų teikėjai;

- 208 – kai tarptautinių radijo dažnių naudojimo susitarimų nesilaikė kaimyninių valstybių viešojo judriojo ryšio paslaugų teikėjai.

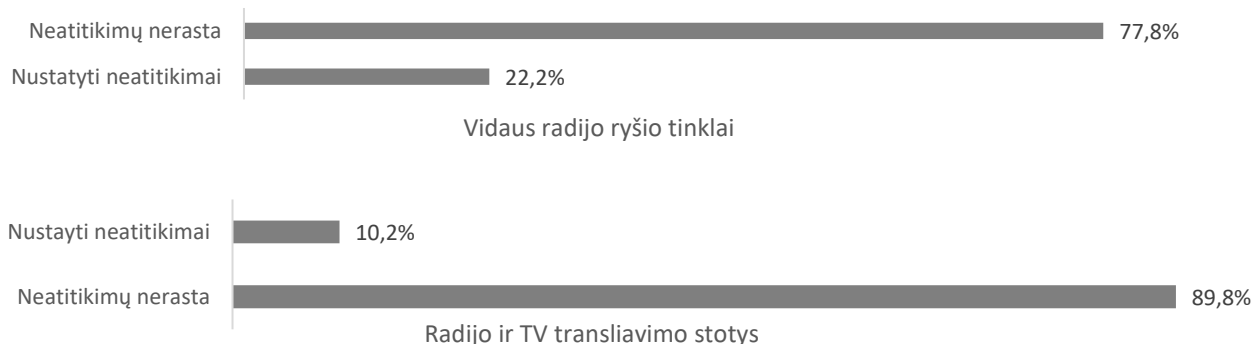
Visi pažeidimai pašalinti, buvo susisiepta su Lietuvos paslaugų teikėjais ir informuotos atitinkamos užsienio šalių institucijos.

Siekiant kuo tiksliau atlikti būtinus radijo signalų ir spektro matavimus, 2017 m. RRT įsigijo 2 padidinto pravažumo automobilius, kuriose sumontuota radijos stebėsenos įranga.

7.7 Radijo ryšio tinklų ir stočių inspektavimas

2017 m. atliktas 171 vidaus radijo ryšio tinklo ir 59 radijo ir televizijos programų transliavimo stočių patikrinimai²³. Buvo nustatyta, kad dažnių naudojimo sąlygų neatitiko 22,2 proc. vidaus radijo ryšio tinklų ir 10,2 proc. transliavimo stočių. 29 pav. parodyta, kiek objektų neatitiko radijo dažnių naudojimo sąlygų, palyginti su visais patikrintais.

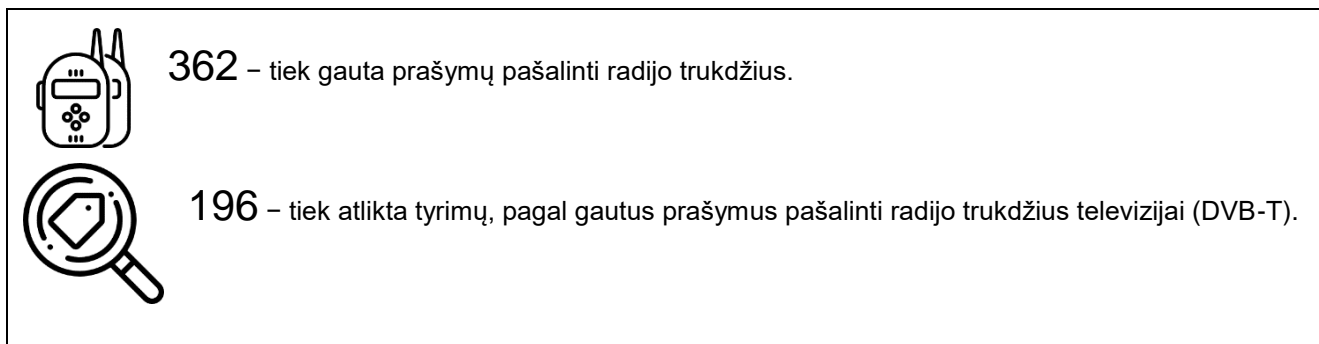

29 pav. 2017 m. patikrinimų dėl atitikties projektui ir (arba) leidime nurodytoms sąlygoms rezultatai

Dažniausiai pasitaikantys pažeidimai – per didelė efektinė spinduliuotės galia (46 proc.), neregistruotos stotys (15 proc.), neleista įrengimo vieta (13 proc.). Taip pat pasitaikydavo ir kitų pažeidimų: naudoti neleisti radijo dažniai, neleista arba netinkamai įrengta antena, siųstuvo signalo parametrai neatitiko nustatytų normų. Visi nustatyti pažeidimai buvo pašalinti. Tai įgalino sumažinti galimų radijo trukdžių tikimybę, o dažnių naudotojai galėjo naudoti „švarius“ radijo dažnius (kanalus).

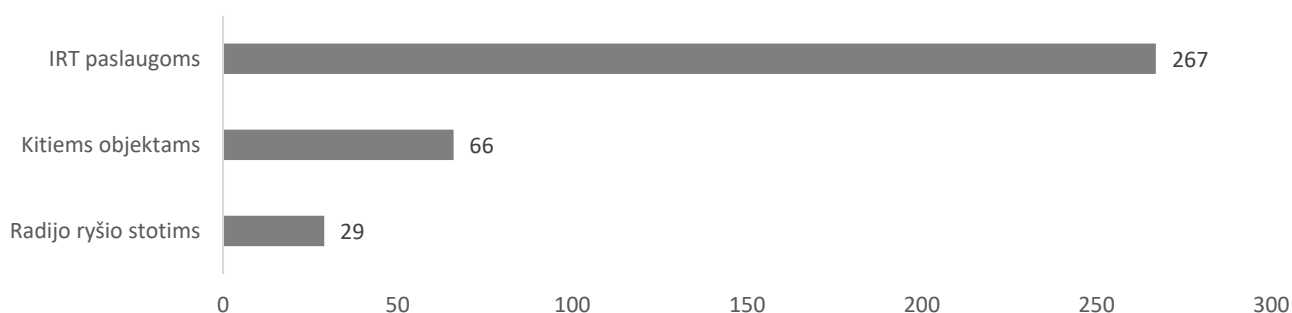
²³ Radijo ryšio stotys ir tinklai inspektuojami siekiant užtikrinti jų tarpusavio elektromagnetinį suderinamumą ir atliekant radijo trukdžių prevenciją, tikrinama, ar laikomasi projekte ir RRT leidimuose nustatytų radijo dažnių naudojimo sąlygų. Patikrinimai atliekami nuvykus į vietą, kur yra įrengtas tikrinamas radijo objektas.

7.8 Radijo trukdžių šalinimas

2017 m. RRT iš fizinių ir juridinių asmenų gavo 362 prašymus pašalinti radijo trukdžius.

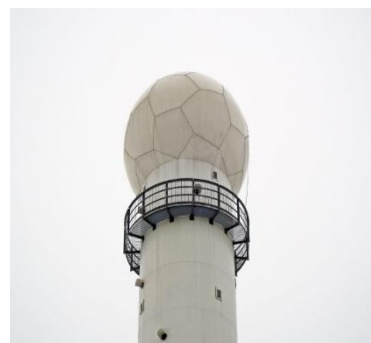
Didžioji prašymų dalis (žr. 30 pav.) gauta dėl sutrikimų, sukeltų įvairių IRT paslaugų gavimui (priėmimui), tarp kurių – antžeminės televizijos (DVB-T) transliuojamų programų priėmimui, viešajam judriajam ryšiui, viešojo belaidžio ryšio priegios įrangos veikimui ir kitoms IRT paslaugoms.

30 pav. Gautų prašymų dėl radijo trukdžių pašalinimo pasiskirstymas 2017 m.

Tarp kitų nustatytų priežasčių galima pažymėti atvejus, kai buvo nustatytas pareiškėjo įrangos gedimas arba naudota netinkama įranga (65,9%), transliavimo tinklo sutrikimai (15,6%), trumpalaikiai atsitiktiniai sutrikimai (15,6%) ir kitos priežastys (2,9%).

2017 m. buvo nustatyti 28 vietos, kuriose veikianti įranga trukdė meteorologinių radarų veikimui. 5 GHz dažnių juostoje pradėjus veikti meteorologiniams radarams, RRT skiria ypatingą dėmesį juos apsaugoti nuo žalingųjų radijo trukdžių ir trukdžių prevencijai. Dažnai šių radarų veikimo dažnius naudoja belaidės priegios ir plačiajuosčių duomenų perdavimo sistemų mažojo nuotolio radijo ryšio įrenginiai, todėl gali būti sutrikdomas meteorologinių radarų darbas. Visais atvejais radijo trukdžiai buvo pašalinti.

7.9 Kitų išteklių valdymas

7.9.1 Telefono ryšio numerių valdymas

RRT 2017 m. toliau vykdė Nacionalinio telefono ryšio numeracijos plano priežiūrą ir skyrė telefono ryšio numerus (žr. 11 lentelę).

11 lentelė. 2017 m. paskirtų telefono ryšio numerių ir panaikintų teisių naudoti telefono ryšio numerį statistika.

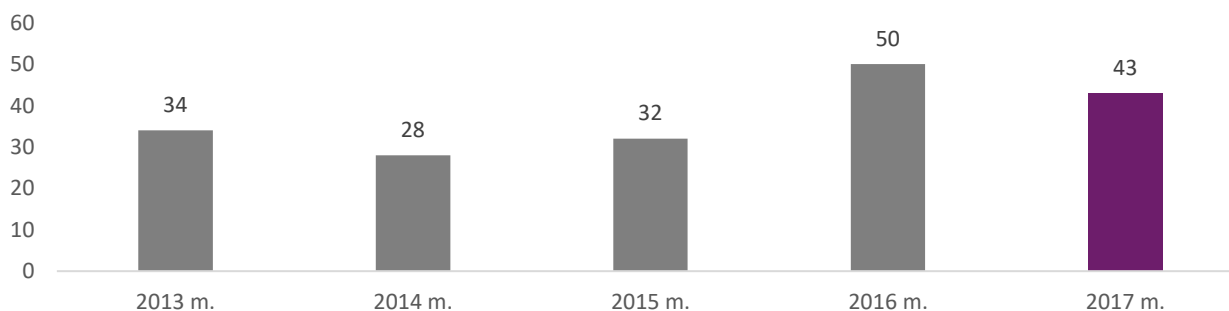
Numerių paskirtis	Paskirta numerių	Panaikinta teisė (atsisakyta numerių)	Paskirta numerių, iš viso
Trumpieji numeriai 10XX	1	0	19
Trumpieji numeriai 18XX	12	8	65
Trumpieji numeriai 19XXX	1	2	43
Trumpieji numeriai 116 XXX	0	0	3
Viešųjų fiksuotojo telefono ryšio paslaugų numeriai	12 216	4 505	1 024 684
Viešųjų judriojo telefono ryšio paslaugų numeriai	2 71 427	20 326	7 359 842
Paslaugų numeriai 7XX XXXXX, 8XXXXXXX ir 9XXXXXXX	59 292	35 805	237 702

RRT 2017 m. viešųjų telefono ryšio paslaugų teikėjams suteikė galimybę naudotis Numerių valdymo sistemos savitarna. Čia paslaugų teikėjai gali peržiūrėti jiems paskirtus telefono ryšio numerius bei peržiūrėti šiuo metu laisvus telefono ryšio numerius ir taip pasirinkti jiems reikiamas telefono ryšio numerių skaičių kombinacijas, kurias gali surašyti teikiant prašymą numerių skyrimui. Tokia paslauga suteikia galimybę viešųjų telefono ryšio paslaugų teikėjams lengviau pasirinkti norimą telefono ryšio numeraciją bei peržiūrėti kam yra paskirti kiti telefono ryšio numeriai.

7.9.2 Interneto adresai

Jau aštuonerius metus, t.y. nuo 2009 m. pabaigos, RRT įgaliota išduoti leidimus asmenims vartoti Lietuvos vardą prieš aukščiausiojo lygio domeną „.lt“²⁴.

2017 m. RRT išdavė 43 leidimus (žr. 31 pav.), suteikiančius teisę pareiškėjams vartoti Lietuvos vardą antrojo lygio domeno varde prieš aukščiausiojo lygio domeną „.lt“ ir panaikino 25 tokius leidimus. Leidimai naikinami pareiškėjų pageidavimu bei nustačius, kad paskirtas domenas nebuvo pradėtas naudoti praėjus 3 mėnesiams po leidimo išdavimo.

31 pav. Aukščiausiojo lygio domeno „.lt“ suteiktų leidimų statistika

²⁴ Lietuvos vardas – oficialusis ilgasis ar trumpasis Lietuvos valstybės pavadinimas – „Lietuvos Respublika“ ar „Lietuva“ – visomis oficialiomis ES kalbomis ir visomis šių kalbų gramatinėmis formomis

8. INTEGRACIJA Į ES IR TARPTAUTINĘ REGULIAVIMO ERDVĘ IR EFEKTYVI RRT VEIKLA

8.1 Tarptautinė telekomunikacijų sąjunga (ITU)

2017 m. Lietuvos Respublika iškėlė savo kandidatūrą į ITU Tarybą antrai kadencijai ir RRT direktoriaus pavaduotojo dr. Mindaugo Žilinsko kandidatūrą ITU Radijo ryšio biuro direktoriaus pareigoms užimti.

2018 m. spalio 28 – lapkričio 16 d. Dubajuje (JAE) vyksiančios ITU Aukščiausiosios plenarinės skonferencijos metu paaiškės rinkimų rezultatai.

2017 m. RRT atstovas buvo išrinktas vienu iš WTDC-17 konferencijos vicepirmininkų. Jo veikla buvo susijusi su konferencijos ir Europos šalių pozicijos koordinavimu.

2014 m. ITU Aukščiausioje plenarinėje konferencijoje (PP) Lietuva buvo išrinkta į ITU Tarybą 2015–2018 m. kadencijai. **2017 m. Lietuvos Respublika iškėlė savo kandidatūrą į ITU Tarybą 2019–2022 m. laikotarpiui ir RRT direktoriaus pavaduotojo dr. Mindaugo Žilinsko kandidatūrą į ITU Radijo ryšio biuro vadovo postą.**²⁵. Pažymėtina, kad tai pirmas kartas, kai Lietuva teikia kandidatą į tokio aukšto lygio postą ITU hierarchinėje struktūroje. Dr. Mindaugas Žilinskas turi 30 metų darbo patirtį radijo ryšio reguliavimo srityje, 2006–2014 m. dvi kadencijas buvo ITU Radijo ryšio reguliavimo valdybos (RRB) narys ir nagrinėjo klausimus, susijusius su radijo ryšio valdymu, prisidėjo prie sėkmingo radijo trukdžių klausimų sprendimo tarp ITU valstybių narių. 2009 ir 2014 m. dr. Mindaugas Žilinskas buvo RRB vicepirmininkas, o 2010 m. – RRB pirmininkas.

2017 m. **Vilniuje organizuoti ITU aukščiausio lygio renginiai**, į kuriuos susirinko Europos šalių ministerijų ir elektroninių ryšių reguliuotojų atstovai, ITU regionų stebėtojai iš 25 pasaulio valstybių. Lietuvoje vyko ITU Regioninės plėtros forumas (*angl.* Regional Development Forum, RDF), ITU Regioninis pasirengimo posėdis (*angl.* Regional Preparatory Meeting, RPM) ir **Europos pašto ir telekomunikacijų administracijų konferencijos (CEPT) ITU reikalų komiteto (com-ITU) susitikimas**, du pastarieji buvo skirti Europos regiono pasirengimui Pasaulinei telekomunikacijų plėtros konferencijai (WTDC-17), kuri vyko 2017 m. spalio mėn. Buenos Airėse. Pasaulinė telekomunikacijų plėtros konferencija (WTDC) vyksta kas 4 metus ir yra ITU-D (plėtros) sektoriaus pagrindinė konferencija, kurios metu svarstomi klausimai, susiję su interneto valdymu, regioninių projektų finansavimu, kibernetine sauga, debesų kompiuterijos aspektais, besivystančių šalių telekomunikacijų plėtros procesais, įskaitant nuoseklų perėjimą prie IPv6 ir pan. Be to, RRT atstovas WTDC-17 konferencijos metu buvo išrinktas vienu iš vicepirmininkų ir jo veikla buvo susijusi su Europos šalių pozicijos koordinavimu ir sklandžios konferencijos eigos (pozicijų derinimo tarp ITU regionų) užtikrinimu.

2017 m. taip pat vyko pasirengimas 2019 m. vyksiančiam svarbiausiam ITU Radijo sektoriaus renginiui – Pasaulinei radijo ryšio konferencijai (*angl.* World Radiocommunications Conference, WRC) (toliau – WRC-19). WRC-19 priimti sprendimai turės įtakos antžeminių bei palydovinių radijo ryšio sistemų tolesnei vystymosi tendencijoms.

Vienas iš svarbiausių judriojo radijo ryšio plėtrą nagrinėjančių klausimų yra WRC-19 darbotvarkės 1.13 punktas „Atsižvelgiant į Rezoliuciją 238 (WRC-15), apsvarstyti radijo dažnių juostų priskyrimą tolesnei tarptautinių judriojo ryšio telekomunikacijų (*angl.* International Mobile Telecommunications, IMT) sistemų plėtrai, įskaitant galimus papildomus radijo dažnių paskyrimus judriajai tarnybai naudoti pirmine teise. Dalyvauta ITU Radijo ryšio

²⁵ ITU tinklalapyje skelbiamos abi kandidatūros <https://www.itu.int/web/pp-18/en/page/104-elections>.

sektorius darbo grupių WP5D ir TG 5/1, kurios atsakingos už visų IMT radijo ryšio sistemos atmainų – IMT-2000, IMT-Advanced, IMT-2020 – vystymo aspektus, veikloje, teiktos pastabos bei pasiūlymai.

IMT radijo ryšio sistemos pagrindu kuriama pasaulinė platforma ateinančioms judriojo ryšio kartoms bei būsimoms jų paslaugoms, todėl WP5D grupė sprendžia antžeminės IMT sistemos techninius, eksploataavimo bei radijo dažnių valdymo klausimus, siekdama patenkinti būsimus IMT sistemų poreikius, o TG 5/1 turi parengti IMT sistemų 24,25–86 GHz radijo dažnių juostoje suderinamumo ir bendro naudojimo studijas. Šie dokumentai bus pristatomi per WRC-19, o jos metu priimti sprendimai turės įtakos pasaulinėms IMT vystymo tendencijoms, taip pat ir Lietuvoje.

8.2 ES Tarybos darbo grupėse svarstyti dokumentai

2017 m. RRT atstovai teikė informaciją Lietuvos telekomunikacijų ir pašto atašė, atstovaujančiam Lietuvai ES Tarybos Telekomunikacijų ir informacinės visuomenės darbo grupėje, kurios tikslas – padėti formuoti Lietuvos poziciją svarstant pasiūlymus dėl **Europos elektroninių ryšių kodekso**²⁶ (toliau – EERK) ir **Europos elektroninių ryšių reguliuotojų biuro**²⁷ (toliau – BEREC):

- dėl ES radijo dažnių sistemos keitimo;
- nuostatų, susijusių su prieiga;
- Europos Komisijos (toliau – EK) galių balanso ir institucinės sąrangos veiksmingumo.

RRT teikiamomis pastabomis ir pasiūlymais buvo siekiama užtikrinti, kad nebūtų mažinamos valstybių narių teisės valdyti ribotus nacionalinius išteklius (radijo dažnius), kad sparčiai besivystančių technologijų kontekste leidimai naudoti radijo dažnius būtų išduodami ne ilgesniam nei 15 m. laikotarpiui, taip pat siekiama suderinti nuostatas ES mastu dėl 5G dažnių (3,6 ir 26 GHz) atlaisvinimo iki 2020 m. su išlygomis valstybėms narėms, kurios ribojasi su trečiosiomis, ne ES šalimis. Paminėtina, kad radijo dažnių valdymas yra susijęs tiek su ryšio plėtra šalies teritorijoje, tiek su ryšio kainomis, technologijų plėtros sparta, skaitmenine atskirtimi ir pan. RRT teikė savo nuomonę dėl būtinybės EERK numatyti minimalų nacionalinių reguliuotojų funkcijų rinkinį ir pasisakė už esamos pusiausvyros tarp ES ir nacionalinių galių išlaikymo. Taip pat RRT teikė savo nuomonę dėl naujų Europos Parlamento pasiūlymų įtraukti į EERK nuostatas dėl privalomo tarptautinių skambučių kainų mažinimo ir visuomenės informavimo sistemos diegimo.

Po Estijos pirmininkavimo EERK nagrinėjimą perėmė Bulgarija, kuri 2018 m. I pusm. pirmininkaus ES Tarybai. Susitarimą dėl EERK nuostatų tikimasi pasiekti 2018 m. viduryje, valstybėms narėms turėtų būti suteikta pakankamai laiko jam perkelti.

8.3 Europos Komisijos (EK) komitetuose ir darbo grupėse nagrinėti klausimai

2017 m. RRT atstovai dalyvavo Radijo spektro politikos grupės (toliau – RSPG) ir Radijo spektro komiteto (toliau – RSCOM) veikloje. Šioje darbo grupėje ir komitete svarstomi radijo ryšio suderinimo klausimai ES mastu, rengiami dokumentų projektai ir išvados aktualiais radijo dažnių valdymo ir naudojimo klausimais.

2017 m., dalyvaujant RRT atstovams, parengtos šios RSPG išvados:

- 1) dėl daiktų interneto (IoT), įskaitant M2M;
- 2) dėl išmaniųjų transporto sistemų;

²⁶ COM(2016)590

²⁷ COM(2016)591

- 3) dėl bendrųjų strateginių tikslų Pasaulinėje radijo ryšio konferencijoje WRC-19;
- 4) dėl pasiūlymo Europos Parlamento ir Tarybos direktyvai kuriant Europos elektroninių ryšių sistemą;
- 5) dėl spektro poreikio ateityje ir belaidžių garso ir vaizdo PMSE įrenginių naudojimo.

RSCOM parengė ir 2017 m. kovo 14 d. patvirtino pavidimą CEPT nustatyti 1,5 GHz papildomų radijo dažnių juostų suderintas technines sąlygas antžeminėms belaidėms plačiajuosčio elektroninių ryšio paslaugoms teikti. Šiuo pavidimu siekiama išsiaiškinti, kokiomis sąlygomis bus galima naudoti ne tik 1452–1492 MHz radijo dažnių juostą, dėl kurios sprendimas jau priimtas, bet ir gretimas 1427–1452 MHz bei 1492–1518 MHz radijo dažnių juostas.

2017 m. spalio 18 d. RSCOM patvirtino pavidimą CEPT ištirti Išmaniosioms transporto sistemoms (ITS) skirtos 5,9 GHz radijo dažnių juostos išplėtimo galimybes. Šiuo pavidimu siekiama, kad ITS skirta 5875–5905 MHz radijo dažnių juosta būtų praplėsta 20 MHz, t. y. iki 5875–5925 MHz.

8.4 Europos elektroninių ryšių reguliuotojų institucija (BEREC)²⁸

2017 m. BEREC Europos Komisijos prašymu rengė ir teikė savo nuomones dėl EERK nuostatų dėl didelę įtaką rinkoje turinčių ūkio subjektų reguliavimo, oligopolijų, rinkų tyrimų, simetrinės priegos, EK galių, radijo dažnių naudojimo, bendrųjų leidimų ir BEREC sąrangos. Teikdama tokias nuomones BEREC nori pateikti techninius bei praktinio pobūdžio paaiškinimus ES institucijų atstovams dėl praktinio EERK nuostatų įgyvendinimo ir galimų paskemių, nesiekdama paveikti politinių procesų vykstant deryboms ES institucijose. Šios BEREC nuomonės rengiamos BEREC ekspertų darbo grupėse, kuriose dalyvauja ir RRT atstovai, o šias BEREC nuomones tvirtina BEREC nariai, nacionalinių reguliavimo institucijų vadovai, 2/3 balsų dauguma.

Paminėtinas RRT atstovų indėlis rengiant BEREC gaires dėl Reglamento (ES) 2015/2120 dėl tarptinkinio ryšio taikymo ir tinklų neutralumo²⁹. Patvirtintomis gairėmis vadovaujasi nacionalinės reguliavimo institucijos, vykdydamos savo veiklą šiose srityse.

2017 m. II pusmetį RRT atstovai EK ir BEREC teikė informaciją apie tarptautinio tarptinkinio ryšio paslaugų naudojimą ir kainas. Ši informacija būtina siekiant įvertinti tinkamą Reglamento (ES) 2015/2120 nuostatų, susijusių su tarptautinio tarptinkinio ryšio nuostatų „skambučiai kaip namie“ (*angl.* roam-like-at-home), įgyvendinimu ES mastu.

8.5 Europos pašto paslaugų reguliuotojų grupė (ERGP)

2017 m. I pusm. RRT ėjo ERGP vicepirmininko pareigas.

2017 m. RRT pirmininkavo ERGP Konkurencijos ir prieigos reguliavimo darbo grupei. Aktyvus dalyvavimas rengiant šios darbo grupės ataskaitą leido įgyti žinių, kurios bus panaudotos reguliuojant prieigą prie pašto tinklo ir susijusių paslaugų.

2017 m. pirmąjį pusmetį RRT kartu su Bulgarijos nacionalinės ryšių reguliavimo institucijos (CRC) atstovais ėjo ERGP vicepirmininkų pareigas. Be to, RRT atstovė pirmininkavo ERGP Konkurencijos ir prieigos reguliavimo darbo grupei. Ši darbo grupė parengė ataskaitą apie geriausią praktiką ir rekomendacijas dėl prieigos prie

²⁸ BEREC sudaro 28-į Europos Sąjungos (ES) valstybių narių, Europos ekonominės erdvės (EEE) valstybių ir valstybių ES kandidačių nacionalinės el. ryšių reguliavimo institucijos, atstovaujamos jų vadovų.

²⁹ Update of the BEREC Guidelines on the application of the Roaming Regulation, Implementation of Regulation 2015/2120 and Guidelines on net neutrality

universaliųjų pašto paslaugų teikėjo pašto tinklo (konkurencijos, kainų ir paslaugų kokybės klausimais). Pagrindinis darbo grupės dėmesys buvo skirtas išanalizuoti prieigos prie pašto tinklo reguliavimo intervencines priemones, susijusias su kainų, nediskriminavimo ir paslaugų kokybės klausimais. Buvo pateiktos rekomendacijos ir ES valstybių narių geriausios praktikos pavyzdžiai dėl prieigos prie pašto tinklo reguliavimo.

ERGP Konkurencijos ir prieigos reguliavimo darbo grupė, kuriai ir 2018 m. pirmininkauja RRT atstovė, planuoja parengti ataskaitą apie Europos Sąjungos Pašto direktyvoje numatytų skaidrumo, nediskriminavimo, proporcingumo principų taikymą prieigos reguliavimui. Kitose ERGP darbo grupėse 2017 m. buvo parengti svarbūs dokumentai ir ataskaitos, analizuojantys ES pašto rinką, jos pokyčius, tendencijas ir plėtros galimybes:

- 1) ERGP ataskaita dėl paslaugų kokybės, vartotojų apsaugos ir skundų nagrinėjimo;
- 2) ERGP ataskaita dėl nacionalinių reguliavimo institucijų atliekamų tyrimų dėl pašto naudotojų poreikių kriterijų nustatymo ir palyginamumo;
- 3) ERGP ataskaita dėl pagrindinių Europos pašto rinkos stebėjimo rodiklių;
- 4) ERGP ataskaita dėl universaliųjų paslaugų apimties pokyčio, atsižvelgiant į rinkos vystymosi poreikius ir poveikį universaliųjų paslaugų tvarumui.

RRT atstovai taip pat aktyviai dalyvavo ERGP e. komercijos tarptautinių pašto siuntinių darbo grupės veikloje ir prisidėjo rengiant ERGP poziciją dėl Europos Parlamento reglamento dėl tarptautinių siuntinių įgyvendinimo.

8.6 Europos telekomunikacijų ir pašto administracijų konferencija (CEPT)

RRT atstovas pirmininkavo CEPT com-ITU WTDC-17 darbo grupei.

2016 m. balandžio mėn. RRT atstovas CEPT ITU reikalų komiteto (com-ITU) posėdyje buvo išrinktas *ad hoc* WTDC-17 darbo grupės pirmininku. Pirmininkavimo tikslas – užtikrinti CEPT šalių pasirengimą WTDC-17 konferencijai. 2016–2017 m. organizuoti 4 darbo grupės susitikimai ir 3 susitikimai balso konferencijos būdu, kurių metu CEPT šalys parengė 17 bendrų Europos pasiūlymų, kurie buvo pateikti ir svarstyti WTDC-17 metu. Paminėtina, kad pasaulinių telekomunikacijų plėtros konferencijų (WTDC) metu dėmesys yra skiriamas besivystančių pasaulio šalių telekomunikacijų ir susijusių elementų (geriausios praktikos, interneto prieigos tobulinimo, kibernetinio saugumo, vartotojų apsaugos ir prieigos asmenims su specialiaisiais poreikiais srityse ir pan.) plėtrai, tačiau ITU dokumentų nuostatos taikomos visoms ITU narėms, todėl gali paveikti ir išsivysčiusių šalių telekomunikacijų ekosistemas (pvz., judriojo ryšio įrenginių (telefonų) vagysčių užkardymo elementai, interneto valdymui įtaką turinčių subjektų rato siaurimas, kibernetinės saugos aspektai ir pan.) gali turėti poveikį visoms ITU narėms, todėl Europos šalys atitinkamai gina savo poziciją teikdamos savo ar bendrus Europos šalių pasiūlymus.

2017 m. RRT dalyvavo Elektroninių ryšių komiteto (toliau – ECC) pasirengimo 2018 m. WRC-19 konferencijai darbo grupės (*angl.* Conference Preparatory Group, CPG) veikloje. Šioje darbo grupėje rengta informacija, studijos: dėl naujos kartos radijo ryšio sistemų diegimo sąlygų, papildomų radijo dažnių nustatymo, palydovinių radijo ryšio tinklų reguliavimo sąlygų, naujų technologijų taikymo laivybos ir skrydžių saugumui užtikrinti ir kt.

Visi aukščiau išvardyti klausimai yra aktualūs Lietuvai, siekiančiai paskatinti judriojo plačiajuosčio ryšio plėtrą ir kartu užtikrinti, kad, radijo ryšio sistemoms numatant naujas radijo dažnių juostas, nebūtų apribojimų Lietuvoje veikiančioms radijo ryšio sistemoms, būtų užtikrintas lankstesnis mažųjų palydovų reguliavimas, taip pat veiksmingas radijo dažnių naudojimas laivybos ir skrydžių saugumui, transporto judėjimo efektyvumui ir saugumui.

2017 m. RRT iniciatyva kartu su Baltarusija, Estija, Lichtenšteinu, Rusijos Federacija, Slovėnija ir Šveicarija CEPT Elektroninių ryšių komiteto (toliau – ECC, *angl.* Electronic Communications Committee) darbo grupei buvo

pateiktas dokumentas, kuriuo siūloma 5925–6425 MHz radijo dažnių juostą priskirti naudoti belaidės vietinės prieigos WAS/RLAN sistemoms. Ši radijo dažnių juosta Lietuvoje ir kitose dokumentą pasirašiusiose valstybėse mažai naudojama Radijo ryšio reglamente nustatyta paskirčiai, todėl nacionaliniu mastu galėtų būti naudojama WAS/RLAN sistemoms, kurioms radijo dažnių (kanalų) labai trūksta. ECC pavedė WGFM darbo grupei parengti ECC ataskaitą dėl belaidės vietinės prieigos WAS/RLAN sistemų naudojimo galimybių 5925–6425 MHz radijo dažnių juostoje ir nustatyti ten veikiančių palydovinės fiksuotosios tarnybos (FSS) ir fiksuotosios tarnybos (FS) sistemų apsaugos kriterijus. Dabar vykdomi tyrimai (studijos), kurie parodys, ar galima ir kokiomis sąlygomis galima šią radijo dažnių juostą naudoti WAS/RLAN, o galutinis sprendimas bus priimtas per WRC-19.

ECC Radijo dažnių valdymo darbo grupėje WGFM svarstyti su radijo dažnių valdymu susiję klausimai: plačiajuosčio judriojo radijo ryšio bei kitų sistemų vystymo tendencijos, plačiajuosčių sistemų pagalbos tarnyboms (BB-PPDR) poreikis, mažojo nuotolio radijo ryšio įrenginių naudojimo galimybės. 2017 m. ši darbo grupė baigė rengti šių dokumentų projektus: 1) ECC sprendimo ECC/DEC/(06)10 dėl MSS įskaitant CGC diegimo 1980–2010 MHz ir 2170–2200 MHz radijo dažnių juostose pakeitimo projektą, 2) ECC rekomendacijos ECC/REC/(05)08 dėl GSM900, GSM1800 ir GSM-R planavimo ir tarptautinio koordinavimo pakeitimo projektą, 3) ECC rekomendacijos ECC/REC/(11)04 dėl MFCN 790–862 MHz radijo dažnių juostoje tarptautinio koordinavimo pakeitimo projektą, ir 4) ECC rekomendacijos ECC/REC/(11)05 dėl MHCN 2500–2690 MHz radijo dažnių juostoje tarptautinio koordinavimo pakeitimo projektą. Šių sprendimų ir rekomendacijų projektai buvo patvirtinti ECC plenariniuose posėdžiuose **ir į juos bus atsižvelgiama rengiant ar keičiant radijo ryšį reglamentuojančius Lietuvos Respublikos teisės aktus**, kadangi šie dokumentai bus naudingi tarptautinio koordinavimo atvejais nustatant reguliavimo reikalavimus naujoms radijo ryšio sistemoms. **Lietuva galės pasinaudoti šiomis ECC rekomendacijomis spręsdama ginčytinus klausimus su kaimyninių šalių administracijomis dėl aukščiau minėtų radijo dažnių juostų naudojimo perspektyvų.**

RRT prisidėjo prie ECC WG SE7 darbo grupės rengiamos studijos, kurioje nagrinėjamas klausimas, susijęs su BB-PPDR sistemų naudojimui 410–430 MHz radijo dažnių juostoje. RRT tarnautojai, dalyvaudami šios grupės veikloje, atliko suderinamumo studijas (SEAMCAT skaičiavimus) tarp LTE pagrindu veikiančių BB-PPDR bei RAS stočių. Rezultatai parodė, kad suderinamumas tarp šių dviejų sistemų įmanomas nustačius apsaugines zonas bei apsaugines radijo dažnių juostas. Kai LTE PPDR tinklas apsupa RAS stotį, reikalinga apsauginė zona yra 241 km pagal rekomendaciją ITU-R P.1546-5 bei 362 km apsaugos zona pagal rekomendaciją ITU-R P.452-16, kai nėra apsauginės radijo dažnių juostos. Reikalinga apsauginė zona siekia iki 117 km pagal rekomendaciją ITU-R P.1546-5 bei 261 km – pagal rekomendaciją ITU-R P.452-16, jei apsauginė radijo dažnių juosta yra 2,5 MHz. Apsauginės zonos mažėja, kai LTE tinklas ne visiškai apsupa RAS stotį (pavyzdžiui, koordinavimo tarp kaimyninių valstybių atveju). Tada reikalinga apsauginė zona yra 94 km pagal rekomendaciją ITU-R P.1546-5 bei 246 km – pagal rekomendaciją ITU-R P.452-16, jei nėra apsauginės radijo dažnių juostos. Reikalinga apsauginė zona siekia iki 18 km pagal rekomendaciją ITU-R P.1546-5 bei 127 km – pagal rekomendaciją ITU-R P.452-16, jei apsauginė radijo dažnių juosta yra 2,5 MHz. Įvertinus ITU rekomendacijose ITU-R P.1546-5 bei ITU-R P.452-16 pateiktų modelių tinkamumą, padaryta išvada, kad bendru atveju RAS stočių apsaugai nustatyti tinka rezultatai, gauti atliekant skaičiavimus pagal ITU-R P.1546-5 modelį, tačiau siekiant įvertinti konkrečios RAS stoties apsauginę zoną, kai yra žinomas žemės reljefas, galima panaudoti ITU-R P.452-16 modelį.

8.7 Rytų partnerystės šalių elektroninių ryšių reguliavimo institucijų tinklas (EaPeReg)

RRT jau šeštus metus iš eilės aktyviai dalyvauja Rytų partnerystės šalių elektroninių ryšių reguliavimo institucijų tinklo (toliau – EaPeReg tinklas), vienijančio šešias Rytų partnerystės šalis (Armėniją, Azerbaidžaną,

Baltarusiją, Gruziją, Moldovą ir Ukrainą) ir keliolika ES šalių, veikloje, taip siekdama prisidėti prie Lietuvos užsienio politikos prioritetų įgyvendinimo. Šis tinklas įkurtas siekiant priartinti Rytų partnerystės šalių elektroninių ryšių reguliavimo sistemą prie ES sistemos, skatinti jų tarpusavio bendradarbiavimą bei keitimąsi patirtimi ir gerąja praktika su ES šalimis.

2017 m. RRT atstovai buvo aktyviai įsitraukę į šio tinklo veiklas: dalyvavo plenariniuose posėdžiuose, dalijosi patirtimi seminarų metu tinklų neutralumo ir plačiąjausčio ryšio temomis, atstovavo RRT Spektro, Lyginamosios analizės ir Tarptautinio tarptinklinio ryšio darbo grupėse.

2016 m. RRT, kartu su Ukrainos el. ryšių reguliuotoju ėmusi iniciatyvos vienoje iš prioritetinių EaPeReg tinklo veiklų – tarptautinio tarptinklinio ryšio tarifų mažinimo Rytų partnerystės šalyse, darbus tęsė ir 2017 m. specialiai tam tikslui sukurtoje Tarptautinio tarptinklinio ryšio darbo grupėje. Jai nuo 2016 m. pirmininkauja Ukraina, o vicepirmininko pareigas eina Lietuvos atstovas – RRT ekspertas. 2017 m. buvo atliekama tarptautinio tarptinklinio ryšio reguliavimo Rytų partnerystės šalyse galimybių studija, pristatyti pirminiai jos rezultatai. 2017 m. vienas iš šio darbo grupės posėdžių buvo organizuotas Vilniuje, tokį posėdį numatoma rengti Vilniuje ir 2018 m.

2017 m. EaPeReg tinklui pirmininkavo Moldova, vicepirmininkavo Rumunija. 2018 m. šio tinklo pirmininkė bus Ukraina, o vicepirmininko pareigoms pakartotinai buvo išrinktas Lietuvos atstovas – RRT direktorius. 2018 m. numatomi du EaPeReg tinklo plenariniai posėdžiai: pavasarį – Kijeve, rudenį – Vilniuje. Kartu su plenariniais posėdžiais vyks ir vadovų lygio seminarai plačiąjausčio ryšio žemėlapių kūrimo ir reguliuotojo nepriklausomumo temomis, kurios kartu su tarptinklinio tarptautinio ryšio tarifų mažinimu yra vienos iš prioritetinių EaPeReg tinklo veiklų sričių 2018 m.

8.8 Tarptautinė interneto karštųjų linijų asociacija INHOPE

Tarptautinė interneto karštųjų linijų asociacija (INHOPE) vienija 51 interneto karštąją liniją iš 45 pasaulio šalių.

2017 m. RRT atstovai dalyvavo INHOPE Generalinėje Asamblėjoje Budapešte, kurioje nagrinėti INHOPE tinklo plėtros, valdymo, INHOPE fondo ir asociacijos tolesnės veiklos klausimai bei finansavimo perspektyvos, INHOPE finansinė ataskaita, INHOPE įstatų (*angl.* Articles of Association) pakeitimai, glaudesnis bendradarbiavimas su teisėsaugos institucijomis, taip pat bendradarbiavimas su EUROPOL ir INTERPOL, INHOPE pranešimų valdymo sistemos ir duomenų bazės ICCAM tobulinimo bei kiti aktualūs karštųjų linijų veiklos klausimai. Viename iš pranešimų buvo išsamiai pristatytas ES Bendrasis duomenų apsaugos reglamentas, kuris įsigalios visoje ES nuo 2018 m. gegužės mėnesio. Daugiausia dėmesio buvo skirta būsimiems pasikeitimams, kadangi daugelis interneto karštųjų linijų yra asmens duomenų valdytojai, ir tokia informacija yra labai aktuali.

2017 m. Briuselyje vykusiame Saugesnio interneto forume INHOPE surengė diskusiją, kurioje buvo svarstyti iššūkiai, kylantys kovojant su vaikų seksualinio išnaudojimo medžiaga (CSAM) internete. Joje buvo aptarti tolesni įvairių Europos suinteresuotų subjektų vaidmenys ir veiksmai. Svarstyti klausimai, ką dar gali ar turėtų padaryti valstybės narės, teisėsaugos institucijos ir pramonė, kaip galima spręsti šias problemas pasitelkus dirbtinį intelektą.

8.9 Europos elektroninio parašo priežiūros institucijų forumas (FESA)

RRT atstovas FESA valdyboje ėjo sekretoriaus pareigas.

FESA tikslas – skatinti bendradarbiavimą tarp patikimumo užtikrinimo paslaugų teikėjų priežiūros įstaigų, suderinti jų veiklą ir rengti bendras pozicijas. Vykdydama savo veiklą, FESA bendradarbiauja su Europos Komisija (EK), Europos tinklų ir informacijos saugumo agentūra (ENISA), standartizacijos organizacijomis (ETSI ir CEN) ir teikia joms savo pasiūlymus, kaip užtikrinti sklandų Europos Parlamento ir Tarybos reglamento Nr. 910/2014 dėl elektroninės atpažinties ir elektroninių operacijų patikimumo užtikrinimo paslaugų vidaus rinkoje, kuriuo panaikinama Direktyva 1999/93/EB, (toliau – eIDAS reglamentas) įgyvendinimą.

2016 m. RRT atstovas dvejų metų kadencijai buvo išrinktas FESA valdybos nariu (sekretoriumi) ir 2017 metais ėjo šias pareigas.

2017 m. vykusių FESA susitikimų metu svarstyti šie Lietuvai aktualūs klausimai: eIDAS reglamento įgyvendinimas; incidentai, susiję su patikimumo užtikrinimo paslaugų teikėjais, ir priemonės, kaip sumažinti įvykusių incidentų žalą; patikimumo užtikrinimo paslaugų teikėjų atitikties vertinimo ataskaitų kokybė ir galimi veiksmai, kad būtų užtikrintas minimalus šių ataskaitų kokybės lygis visose šalyse (dėl to bendrauta ir su Europos akreditacijos organizacija); susijusių standartų rengimas; patikimų sąrašų tvarkymo aspektai; bendradarbiavimo su EK ir ENISA modelis, kad būtų užtikrintas rengiamų dokumentų ir pozicijų suderinimas su priežiūros įstaigomis. 2017 m. pateikti FESA pasiūlymai ENISA parengtoms gairėms, susijusioms su patikimumo užtikrinimo paslaugomis.

8.10 Dalyvavimas ENISA veikloje

ES lygmeniu kibernetinio saugumo klausimus koordinuoja Europos tinklų ir informacijos saugumo agentūra (ENISA), kurios veikloje aktyviai dalyvauja RRT. 2017 m. RRT atstovai atstovavo Lietuvai ENISA valdyboje ir ENISA kontaktinių asmenų (*angl.* National liaison officers) tinkle, kur savo atstovus turi visos 28 bendrijos šalys, o taip pat ir EK.

2017 m. ENISA buvo pateikta pirmoji ataskaita (naudojantis CIRAS-T įrankiu) apie saugumo ir vientisumo pažeidimus (toliau – incidentus), apie kuriuos, vadovaudamiesi eIDAS reglamento 19 str. 2 dalimi, per 2016 metus patikimumo užtikrinimo paslaugų priežiūros įstaigai RRT pranešė patikimumo užtikrinimo paslaugų teikėjai (toliau – PUPT): 2016 m. apie incidentus pranešė 2 PUPT, ir šie incidentai buvo susiję su techninės įrangos gedimais, dėl kurių neveikė abiejų teikėjų paslaugos.

ENISA du kartus per metus rengia susitikimus dėl eIDAS 19 str. įgyvendinimo, ir abiejuose dalyvavo RRT atstovas. Šių susitikimų metu buvo aptariamasi CIRAS-T įrankio tobulinimo galimybės, 2016 m. įvykusių saugumo incidentų analizė, ENISA rekomendacijos PUPT, INFINEON lustų pažeidžiamumas, produktų ir paslaugų sertifikavimo procesas ES šalyse. Susitikimų metu buvo užmegzti kontaktai su ekspertais, su kuriais komunikuojama siekiant apsikeisti patirtimi dėl eIDAS reglamento įgyvendinimo.

8.11 Dalyvavimas Dvynių projekte

2017 m. RRT pradėjo įgyvendinti ES Dvynių projektą Gruzijoje.

2017 m. pabaigoje RRT kartu su jaunesniaisiais projekto partneriais – Vokietijos federaline ekonomikos ir energetikos ministerija ir Lenkijos Respublikos elektroninių ryšių pirmininko biuru – pradėjo įgyvendinti elektroninių ryšių reguliavimo srities ES Dvynių projektą Gruzijoje Nr. GE/15/ENI/TE/01/16 (GE/27) „Parama Gruzijos nacionalinei ryšių komisijai pagal Europos Sąjungos standartus rengiant elektroninių ryšių reguliavimo sistemą ir

tobulinant veiklos pajėgumus“. Projekto lyderiu yra paskirtas RRT direktorius Feliksas Dobrovolskis, nuolatiniu ES Dvynių patarėju Gruzijoje tapo RRT direktoriaus pavaduotojas Giedrius Pūras.

Kompetentinga Lietuvos, Vokietijos ir Lenkijos beveik 50 ekspertų komanda 18 mėn. trukmės projekto metu padės Gruzijos nacionalinei ryšių komisijai tobulinti Gruzijos elektroninių ryšių teisinę sistemą, siekiant jos atitikties ES teisei, stiprins Gruzijos elektroninių ryšių reguliuotojo gebėjimus fiksuotojo ir judriojo plačiajuosčio ryšio plėtros, rinkų tyrimų, radijo dažnių aukcionų, interneto valdymo, tinklų ir informacijos saugumo užtikrinimo srityse. Projektas finansuojamas ES lėšomis.

8.12 RRT valdymas

RRT vadovauja direktorius. Jį 5 metams skiria Lietuvos Respublikos Prezidentas Ministro Pirmininko teikimu. Direktorius sprendžia visus RRT kompetencijos klausimus, atstovauja RRT Lietuvoje ir užsienyje, tvirtina RRT struktūrą, struktūrinių padalinių nuostatus, pareigybių sąrašus ir aprašymus, priima ir atleidžia RRT valstybės tarnautojus ir darbuotojus, dirbančius pagal darbo sutartį, tvirtina RRT strateginį veiklos planą, pasirašo RRT Tarybos priimtus nutarimus, leidžia įsakymus, įsakymais tvirtina teisės aktus ir tikrina, kaip jie vykdomi (2017 m. svarbiausi, su RRT veikla susiję, įsakymai pateikti 5 priede), užtikrina, kad RRT būtų laikomasi įstatymų ir kitų teisės aktų.

RRT taryba (toliau – Taryba) yra kolegialus RRT organas, sudarytas iš septynių narių, jos pirmininkas yra RRT direktorius.

2017 m. įvyko 7 Tarybos posėdžiai, kuriuose buvo suderinti RRT direktoriaus įsakymų projektai:

- Dėl Užmokesčių už Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos teikiamas paslaugas ir atliekamus darbus tarifų bei mokėjimo tvarkos aprašo pakeitimo;
- Dėl radijo dažnių (kanalų) naudojimo priežiūros, įskaitant radijo stebėseną, ir telefono ryšio numerių naudojimo priežiūros tarifų koeficiento nustatymo.

Taip pat Taryboje derinti 2017 m. RRT Ryšių valdymo ir kontrolės programos sąmatos pakeitimai, 2017 m. RRT Ryšių valdymo ir kontrolės programos išlaidų sąmata (finansuojama iš Tarnybos ankstesniųjų metų viršplaninių ir nepanaudotų pajamų įmokų), 2018 m. RRT Ryšių valdymo ir kontrolės programos sąmata, RRT struktūros, RRT struktūrinių padalinių nuostatų ir RRT vidaus darbo reglamento pakeitimai.

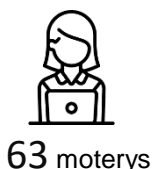
2017 m. Taryboje buvo apsvaistyta ir pritarta 2018–2020 m. RRT strateginio veiklos plano projektui.

Kaip ir kiekvienais metais, išklaustytos 2016 m. RRT veiklos ir Lietuvos Respublikos elektroninio parašo įstatymo įgyvendinimo 2016 m. ataskaitos.

8.13 RRT darbuotojų kvalifikacijos tobulinimas

163 – tiek RRT dirbo darbuotojų

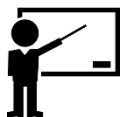

63 moterys

100 vyrų

2017 m. RRT dirbo 162 valstybės tarnautojai ir darbuotojai, dirbantys pagal darbo sutartis, ir 1 valstybės pareigūnas – RRT direktorius. 7 RRT darbuotojai turi mokslų daktaro laipsnį.

148 – tiek RRT darbuotojų kėlė kvalifikaciją.

Siekiant tobulinti personalo įgūdžius, susijusius su institucijos strateginių tikslų įgyvendinimu, ir plėtojant darbuotojų specialiąsias RRT reguliavimo srities žinias, 2017 m. suorganizuotuose kvalifikacijos kėlimo renginiuose dalyvavo 148 RRT darbuotojai.

Skaičiuojant kiekvieną unikalų darbuotojo dalyvavimą (t. y. jei vienas darbuotojas dalyvavo trijuose skirtinguose mokymuose, skaičiuojami trys dalyviai) pagal RRT aktualius prioritetinius valstybės tarnautojų mokymo tikslus:

- 1) Dalykinę kompetenciją rinkos reguliavimo ir priežiūros IRT (informacijos ir ryšių technologijos) srityje kėlė 40 dalyvių (organizuoti mokymai apie telekomunikacijų naujoves „Elektroninių ryšių tinklai ir jų valdymas“, mokymai tema „Žalingo interneto turinio įtaka žmogaus psichikai ir šiuolaikiniai streso ir emocijų valdymo būdai“, dalyvauta Tarptautinės telekomunikacijų sąjungos (*angl.* ITU, International Telecommunication Union) mokymo kursuose); geležinkelių transporto rinkos reguliavimo srityje – 44 dalyviai (įvyko mokymai „Geležinkelių transporto sektorius“, „Objektai, sudarantys viešąją geležinkelių infrastruktūrą ir paslaugų įrenginiai bei šiuose įrenginiuose teikiamos paslaugos“);
- 2) 127 darbuotojai gilino bendrąsias kompetencijas;
- 3) 15 darbuotojų tobulino įgūdžius ir gebėjimus elektroninės informacijos saugos (kibernetinio saugumo srityje);
- 4) 72 dalyviai stiprino analitinius gebėjimus;
- 5) 40 darbuotojų kvalifikaciją kėlė tobulinant tarnautojų, teikiančių paslaugas gyventojams, orientavimosi į klientą gebėjimus ir įgūdžius;
- 6) 157 RRT darbuotojai gilino komunikacinius įgūdžius: buvo tobulinamos ES darbinių kalbų žinios, dalyvavo mokymuose „Emocinio intelekto įgūdžių ugdymas organizacijoje“;
- 7) 3 darbuotojai gilino žinias profesinės etikos ir korupcijos prevencijos srityje;
- 8) 2 tarnautojai išklausė įvadinio valstybės tarnautojų mokymo programą;
- 9) 41 darbuotojas dalyvavo vadovavimo, lyderystės ir pokyčių valdymo gebėjimų tobulinime.

2017 m. pagal RRT darbuotojų mokymus „RRT darbuotojai – RRT darbuotojams“ darbuotojai dalyvavo 2017–2019 m. RRT strateginio veiklos plano pristatyme, mokymuose „Kibernetinės grėsmės elektroninėje erdvėje ir kaip jas atpažinti“, „Viešųjų pirkimų įstatymo naujovės ir taikymas praktikoje“ ir kt.

8.14 Vartotojų informavimo priemonės

2017 m. RRT pristatė naują interneto svetainę www.nebūkberyšio.lt. Ji suteikia patogią prieigą prie RRT administruojamų informacinių išteklių apie įvairias Lietuvoje teikiamas elektroninių ryšių paslaugas, jų kokybę, plėtrą ir saugumą.

www.nebūkberyšio.lt Lietuvos gyventojams, esamiems ir būsimiems įvairių elektroninių ryšių paslaugų

vartotojams padeda
 vienoje vietoje rasti
 informaciją apie jus
 dominančioje vietovėje
 teikiamas interneto
 paslaugas, belaidžio
 interneto spartą, įvertinti
 mobiliojo ryšio tinklų
 aprėptis Lietuvoje,
 išsimatuoti turimą
 interneto greitį, sužinoti,
 kaip saugiai elgtis

Turite klausimų ar pastebėjimų? [Susisiekite!](#)

internete. RRT viliasi, kad svetainėje siūlomi RRT sukurti ir prižiūrimi įrankiai padės vartotojams įvertinti Lietuvoje teikiamų ryšio paslaugų kokybę, gauti naudingos informacijos apie paslaugas, o taip pat – suteiks pirmąją pagalbą susidūrus su grėsmėmis internete ir išmokys, kaip jų išvengti.

www.elektronispapasas.lt. Siekiant skatinti elektroninio parašo naudojimą ir teikti metodinę pagalbą, RRT atnaujino specializuotą svetainę (lietuvių ir anglų kalbomis) **www.elektronispapasas.lt**. Ši svetainė padeda patikimumo užtikrinimo paslaugų vartotojams ir šių paslaugų teikėjams vienoje vietoje rasti informaciją apie tai, kokie patikimumo užtikrinimo paslaugų teikėjai yra kvalifikuoti, sužinoti elektroninio parašo ir patikimumo užtikrinimo paslaugų srities aktualijas. Taip pat šioje svetainėje skelbiamas nacionalinis patikimas sąrašas – automatiniam apdorojimui skirtas sąrašas, kuriame pateikiama informacija apie Lietuvos kvalifikuotus patikimumo užtikrinimo paslaugų teikėjus ir jų teikiamas paslaugas.

[PRADINIS](#) [NAUJIENOS](#) [PUP PRIEŽIŪRA](#) [STANDARTAI](#) [ATASKAITOS](#) [ATMINTINĖ](#) [ENGLISH](#)

Patikimumo užtikrinimo paslaugos Lietuvoje ir jų priežiūra

Lietuvoje kvalifikuoti PUP teikėjai

Sąrašas kvalifikuotų patikimumo užtikrinimo paslaugų teikėjų (laiko žymų, sertifikatų), registruotų Lietuvoje

Lietuvos patikimas sąrašas

XML formatu, automatiniam apdorojimui skirtas Patikimas sąrašas apie Lietuvos kvalifikuotus patikimumo užtikrinimo paslaugų teikėjus ir jų teikiamas paslaugas

Teisės aktai

Europos Sąjungos teisės aktai, Lietuvos Respublikos teisės aktai (įstatymai, LRV nutarimai, RRT direktoriaus įsakymai)

9. ĮPAREIGOJIMŲ VALSTYBĖS GYNYBOS, NACIONALINIO SAUGUMO IR VIEŠOSIOS TVARKOS PALAIKYMŲ SRITYSE VYKDYMAS

RRT pavesta įsigyti, valdyti, prižiūrėti ir atnaujinti įrangą, naudojamą Lietuvos Respublikos elektroninių ryšių įstatymo 77 straipsnio 1 ir (ar) 4 dalyse nurodytais tikslais.

Valstybės investicijų 2017–2019 m. programoje buvo numatytas tęstinis (pradėtas vykdyti 2012 m.) investicijų projektas „Specializuotos signalų apdorojimo ir dekodavimo programinės ir aparatinės įrangos įdiegimas operatorių komutaciniuose mazguose“, kurio vertė 1 159 tūkst. Eur, finansuojamas iš valstybės biudžeto lėšų. Investicijų projektui panaudota 967,3 tūkst. Eur valstybės biudžeto lėšų.

Lietuvos Respublikos valstybės saugumo departamentas pagal pavedimo sutartis įvykdė pirkimų procedūras 2017 m. numatytai specializuotai signalų apdorojimo ir dekodavimo programinei ir aparatinei įrangai įsigyti. Įsigyta signalų apdorojimo ir dekodavimo aparatinė ir programinė įranga teisės aktų numatyta tvarka perduota Valstybės saugumo departamentui valdyti patikėjimo teise.

10. GELEŽINKELIŲ TRANSPORTO RINKOS REGULIAVIMO TIKSLAI IR UŽDAVINIAI 2017 M.

TIKSLAS	UŽDAVINYS
1 Sudaryti sąlygas veiksmingai konkurencijai geležinkelių transporto rinkoje	Užtikrinti, kad geležinkelių transporto rinkoje nebūtų konkurencijos iškraipymų ir ribojimų

11. VEIKSMINGOS KONKURENCIJOS SKATINIMAS GELEŽINKELIŲ TRANSPORTO RINKOJE

11.1 Konkurencijos priežiūra geležinkelių transporto rinkoje

2017 m. geležinkelių transporto rinkoje veiklą vykdė viena įmonė AB „Lietuvos geležinkeliai“, kuri buvo viešosios geležinkelių infrastruktūros valdytojas, geležinkelio įmonė (vežėjas) ir geležinkelių paslaugų įrenginių operatorius.

RRT, kaip geležinkelių transporto rinkos reguliuotojui, svarbu, kad būtų sudarytos veiksmingos konkurencijos geležinkelių transporto rinkoje sąlygos ir būtų užkirsta galimybė viešosios geležinkelių infrastruktūros valdytojui, geležinkelio įmonėms (vežėjoms), geležinkelių paslaugų įrenginių operatoriams piktnaudžiauti savo įtaka geležinkelių transporto rinkoje. Tačiau tai pasiekti reikalingas visų geležinkelių transporto rinkos dalyvių įsitraukimas.

RRT, pradėjusi vykdyti geležinkelių transporto rinkos priežiūrą, 2017 m. vasario 6 d. organizavo susitikimą su Europos Komisijos Mobilumo ir transporto generalinio direktorato atstove (toliau – EK atstovė) ir geležinkelių transporto rinkos dalyviais. Tai buvo pirmasis susitikimas su geležinkelių transporto rinkos dalyviais nuo 2016 m. lapkričio 1 d., kai RRT pradėjo vykdyti geležinkelių transporto rinkos reguliuotojo funkcijas. Susitikimo metu EK atstovė pristatė Europos geležinkelių transporto rinkos reguliavimo sistemą ir lūkesčius dėl pokyčių nacionalinėje geležinkelių transporto rinkoje. RRT atstovai supažindino su naujai RRT priskirtomis funkcijomis ir aptarė artimiausius planuojamus darbus, susijusius su geležinkelių transporto rinka.

Galima pasidžiaugti, kad per 2017 m. buvo stebimas vis didesnis geležinkelių transporto rinkos dalyvių įsijungimas į geležinkelių transporto rinkos reguliavimą. Tai RRT suteikė galimybę geriau susipažinti su geležinkelių transporto rinka, jos dalyvių problemomis ir pradėti šių problemų sprendimą.

RRT, siekdama išsiaiškinti, kiek Lietuvoje yra veiklą vykdančių geležinkelių paslaugų įrenginių operatorių, ir surinkti detalią statistinę informaciją apie geležinkelių paslaugų įrenginių operatorių rinką, 2017 m. spalio mėn. inicijavo geležinkelių transporto rinkos dalyvių apklausą. Dėl geležinkelių transporto rinkos dalyvių gausos, RRT šiuo metu dar vykdo galutinių apklausos rezultatų analizę. RRT tikisi turėti apibendrintus apklausos rezultatus 2018 m. I pusm.

11.2 Geležinkelių transporto rinkos dalyviams nustatytų reikalavimų vykdymo priežiūra

Vykdydama geležinkelių transporto rinkos priežiūrą, RRT pradėjo patikrinimą, ar AB „Lietuvos geležinkeliai“ tinkamai vykdė keliamus apskaitos atskyrimo sistemos ir išlaidų paskirstymo reikalavimus. Patikrinimo metu buvo rengti raštai AB „Lietuvos geležinkeliai“ su prašymu pateikti reikalingą informaciją, vykdytas susitikimas su AB „Lietuvos geležinkeliai“ vadovybe dėl informacijos pateikimo ir tolimesnio bendradarbiavimo. Galutinius AB „Lietuvos geležinkeliai“ patikrinimo rezultatus tikėtina pasiekti 2018 m.

2017 m., Lietuvos privačių geležinkelių įmonių asociacijos prašymu, RRT atliko užmokesčio už minimalųjį prieigos paketą įmokų tarifų dydžių už viešosios infrastruktūros valdytojo teikiamas paslaugas³⁰ patikrinimą.

Rezultatas. RRT, įvertinusi (dokumente numatyto) geležinkelio įmonės (vežėjo) mokėtino užmokesčio už minimalųjį prieigos paketą dydžio apskaičiavimą pagal viešosios geležinkelių infrastruktūros valdytojo pateiktus duomenis, nustatė, kad patvirtinti užmokesčio už minimalųjį prieigos paketą **įmokų tarifų dydžiai yra apskaičiuoti laikantis visų nustatytų reikalavimų.**

11.3 Pareiškėjų skundų nagrinėjimas

1 – skundo atsisakyta nagrinėti.

1 – skundas priimtas nagrinėti (nagrinėjimas perkeltas į 2018 m.)

PAREIŠKĖJAS - geležinkelio įmonė (vežėjas), geležinkelio įmonių (vežėjų) tarptautinė grupė, krovinių siuntėjas (gavėjas), ekspeditorius, kuris, norėdamas teikti viešąsias keleivių vežimo geležinkelių transportu paslaugas arba turėdamas komercinių interesų, pageidauja įsigyti viešosios geležinkelių infrastruktūros pajėgumų.

RRT NAGRINĖJAMI SKUNDAI dėl viešosios geležinkelių infrastruktūros valdytojo, geležinkelių paslaugų įrenginių operatorių, geležinkelio įmonių (vežėjų), institucijų, įstaigų ar organizacijų (toliau – subjektai) veiksmų ir (ar) neveikimo, įskaitant šių subjektų pagal kompetenciją priimtus sprendimus dėl teisės naudotis viešąja geležinkelių infrastruktūra, geležinkelių paslaugų įrenginiais ir juose teikiamomis paslaugomis sąlygų geležinkelio įmonėms (vežėjams) apribojimo, Viešosios geležinkelių infrastruktūros tinklo nuostatų turinio, viešosios geležinkelių infrastruktūros pajėgumų skyrimo, geležinkelio įmonės (vežėjo) mokėtino užmokesčio už minimalųjį prieigos paketą dydžio, taip pat užmokesčio už naudojimąsi geležinkelių paslaugų įrenginiais ir šiuose įrenginiuose teikiamomis paslaugomis ir užmokesčio už pagalbines ir papildomas paslaugas dydžių, nagrinėjimo ir sprendimų dėl jų priėmimo tvarką.

UAB „Litrailas“ 2017 m. kreipėsi į RRT dėl viešosios geležinkelių infrastruktūros valdytojo ir geležinkelio įmonės (vežėjo) veiksmų ir sprendimų.

Pareiškėjas prašė RRT ištirti AB „Lietuvos geležinkeliai“ veiksmus bei priimtus sprendimus dėl platformų (vagonų) perleidimo tretiesiems asmenims ir imtis visų pagal kompetenciją galimų priemonių, kad būtų ištaisyta susidariusi padėtis, be kita ko, įpareigojant AB „Lietuvos geležinkeliai“ pareiškėjui atlyginti visą padarytą turtinę žalą.

Rezultatas. RRT atsisakė priimti pareiškėjo skundą, motyvuodama, kad skunde pateiktų aplinkybių kontekste, ginčai, kilę tarp pareiškėjo ir AB „Lietuvos geležinkeliai“, yra dėl krovinių vežimo sutarties vykdymo. Lietuvos Respublikos geležinkelių transporto kodekso (toliau – Kodeksas) 67 straipsnis nustato, kad ieškiniai dėl reikalavimų, kylančių iš vežimo sutarties, pareiškiami teismui, jeigu šalių sutartys nenustato kitaip. Atsižvelgiant į tai, RRT konstatavo, kad tokiems ginčams spręsti yra nustatyta speciali sprendimo tvarka (galimybė pateikti pretenziją geležinkelio įmonei (vežėjui), o šalims nepasiekus susitarimo krovinių siuntėjas (gavėjas) turi teisę Lietuvos Respublikos civilinio proceso nustatyta tvarka ir sąlygomis kreiptis į bendrosios kompetencijos teismą. RRT atsisakė priimti nagrinėti pareiškėjo skundą, kadangi pagal Kodekso 71 straipsnio 1 dalyje suteiktus įgaliojimus ir priskirtas funkcijas RRT yra nekompetentinga nagrinėti pareiškėjo skundą visa apimtimi.

UAB „Gargždų geležinkelis“ 2017 m. kreipėsi į RRT dėl viešosios geležinkelių infrastruktūros pajėgumų skyrimo 2017–2018 m. tarnybinio traukinių tvarkaraščio galiojimo laikotarpiui ir susijusių sprendimų.

³⁰ patvirtintų Valstybinės kelių transporto inspekcijos prie Susisiekimo ministerijos viršininko 2017 m. birželio 7 d. įsakymu Nr. VE-74 „Dėl Valstybinės kelių transporto inspekcijos prie Susisiekimo ministerijos viršininko 2016 m. gruodžio 12 d. įsakymu Nr. VE-195 „Dėl Užmokesčio už minimalųjį prieigos paketą įmokų tarifų nustatymo“ pakeitimo“

Pareiškėjas prašė RRT pakeisti Lietuvos transporto saugos administracijos priimtą sprendimą, skiriant pareiškėjo paraiškoje skirti viešosios geležinkelių infrastruktūros pajėgumus prašytus viešosios geležinkelių infrastruktūros pajėgumus. Taip pat pareiškėjas prašė panaikinti Lietuvos transporto saugos administracijos priimtą sprendimą dėl UAB „Gargždų geležinkelis“ pateikto ginčo, kilusio derinant paraiškas skirti tuos pačius pajėgumus pagal Viešosios geležinkelių infrastruktūros pajėgumų skyrimo taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. gegužės 19 d. nutarimu Nr. 611 „Dėl Viešosios geležinkelių infrastruktūros pajėgumų skyrimo taisyklių patvirtinimo“ 30 punktą.

Rezultatas. RRT priėmė pareiškėjo skundą. Vadovaujantis Kodekso 71 straipsnio 2 dalies nuostatomis, neturint visos skundai nagrinėti reikalingos medžiagos, skundo nagrinėjimas nebuvo užbaigtas 2017 m., o tęsėsi ir 2018 m.

11.4 Nepriklausomų geležinkelių transporto rinkos reguliuotojų grupė (IRG-Rail)

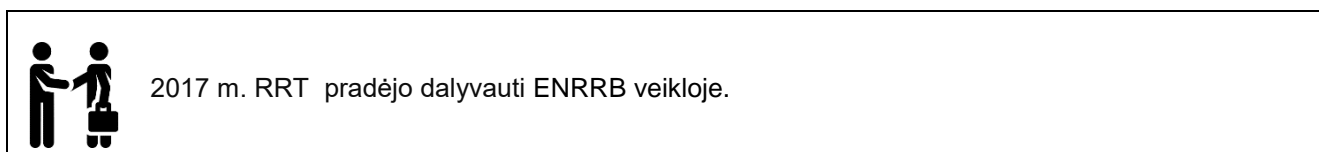

Geležinkelių transporto rinkos reguliavimo srityje nuo 2011 m. birželio 9 d. veikia Nepriklausomų geležinkelių transporto rinkos reguliuotojų grupė (*angl.* Independent Regulators' Group-Rail, IRG-Rail) (toliau – IRG-Rail). IRG-Rail tikslas yra palengvinti bendros, konkurencingos, veiksmingos ir tvarios vidaus geležinkelių transporto rinkos sukūrimą Europoje. IRG-Rail veikia kaip savanoriška nacionalinių geležinkelių transporto rinkos reguliuotojų bendradarbiavimo, keitimosi informacija ir geriausia praktika platforma, skirta susidoroti su dabartiniais ir būsimais geležinkelių transporto rinkos reguliavimo iššūkiais bei skatinti nuoseklaus reguliavimo taikymą visos Europos mastu.

2017 m. gegužės 12 d. RRT tapo IRG-Rail nare. 2017 m. pabaigoje IRG-Rail vienijo 31 nacionalinį geležinkelių transporto rinkos reguliuotoją iš visos Europos.

IRG-Rail veikla paremta bendradarbiavimu ir įsitraukimu į darbo grupių vykdomas užduotis. IRG-Rail yra įsteigusi 6 darbo grupes: Rinkos stebėsenos darbo grupė, Prieigos darbo grupė, Prieigos prie geležinkelių paslaugų įrenginių subgrupė, Užmokesčių darbo grupė, Geležinkelių paslaugų įrenginių užmokesčių subgrupė ir Teisėkūros pasiūlymų darbo. RRT atstovai įsitraukė į visų IRG-Rail darbo grupių veiklą ir aktyviai dalyvavo darbo grupių posėdžiuose, teikdami visą reikalingą informaciją apie Lietuvos geležinkelių transporto rinką rengiamiems IRG-Rail dokumentams bei pristatydami Lietuvos geležinkelių transporto rinkos reguliavimo aplinką kitoms reguliavimo institucijoms.

11.5 Europos geležinkelių transporto rinkos reguliuotojų tinklas (ENRRB)

EK aktyviai remia nacionalinių geležinkelių transporto rinkos reguliavimo institucijų bendradarbiavimą, tačiau ne tik tarpusavyje, bet ir su EK, infrastruktūrų valdytojais bei geležinkelių įmonėmis (vežėjais). Bendradarbiavimas yra skatinamas bendrais šių trijų susijusių šalių darbiniais seminarais ir susitikimais rinkai aktualiais klausimais bei informacijos apsikeitimu. Šiuo tikslu visi geležinkelių transporto rinkos reguliuotojai dalyvauja ir bendrai dirba

Europos geležinkelių transporto rinkos reguliuotojų tinklo (*angl.* European Network of Rail Regulatory Bodies, ENRRB) (toliau – ENRRB) posėdžiuose. Geležinkelių transporto rinkos reguliuotojai tarpusavyje aktyviai keičiasi informacija apie atliekamus darbus ir sprendimų priėmimo principus bei praktiką. Ypatingas dėmesys yra skiriamas tokiems klausimams kaip geležinkelių transporto rinkos reguliuotojo šalyje vykdomos procedūros ir kylančios problemos ES teisės aktus perkeltiant į nacionalinę teisę. Geležinkelių transporto rinkos reguliuotojų keitimasis informacija ir bendradarbiavimas vykdomas siekiant suderinti sprendimų priėmimą visoje ES.

ENRRB posėdžius EK šaukia reguliariai 2–3 kartus per metus, o pirmasis ENRRB posėdis įvyko 2013 m. kovo mėn. Tokiu būdu EK užtikrina aktyvų geležinkelių transporto rinkos reguliuotojų tarpusavio bendradarbiavimą. Pažymėtina, kad EK, atsižvelgdama į geležinkelių transporto rinkos reguliuotojų praktiką ir išsakytas problemas, gali inicijuoti ir inicijuoja ES teisės aktų pakeitimus, kurie turi tiesioginės įtakos visų ES šalių geležinkelių transporto rinkoms ir už šių rinkų priežiūrą atsakingoms institucijoms.

RRT įsitraukė į ENRRB veiklą ir 2017 m. dalyvavo dviejuose ENRRB susitikimuose. Susitikimų metu pristatyta Lietuvos geležinkelių transporto rinkos reguliavimo aplinka ir susipažinta su ES tiesioginio taikymo teisės aktų specifika bei skirtinga jų įgyvendinimo praktika šalyse narėse.

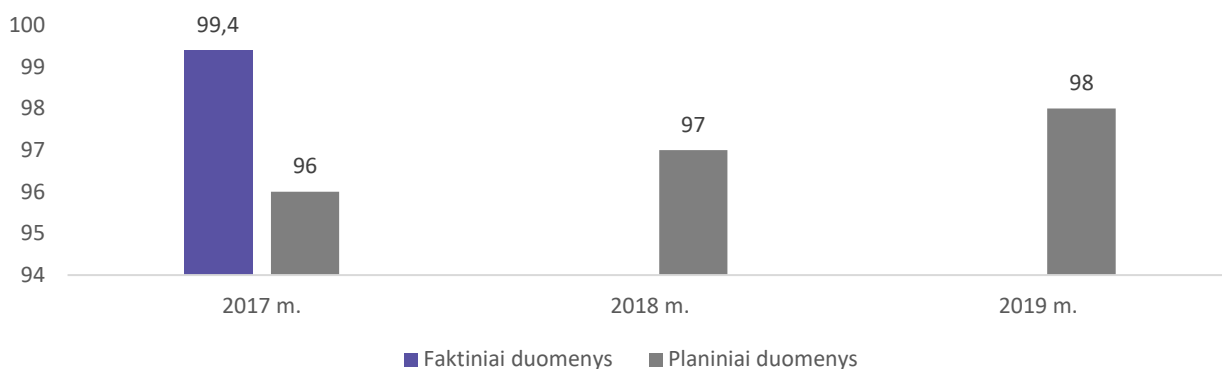
12. STRATEGINIŲ TIKSLŲ EFEKTO VERTINIMO KRITERIJŲ VYKDYMAS 2017 M.

I strateginis tikslas – didinti veiksmingą konkurenciją elektroninių ryšių ir pašto srityse, užtikrinti efektyvų elektroninių ryšių išteklių naudojimą ir apsaugoti IRT ir pašto paslaugų naudotojų teises, taip spartinant skaitmeninės visuomenės plėtrą.

RRT I strateginį tikslą įgyvendina vykdydama Ryšių valdymo ir kontrolės programą, kuri yra tęstinė (pradėta vykdyti 2001 m. ir buvo tęsiama 2017 m.).

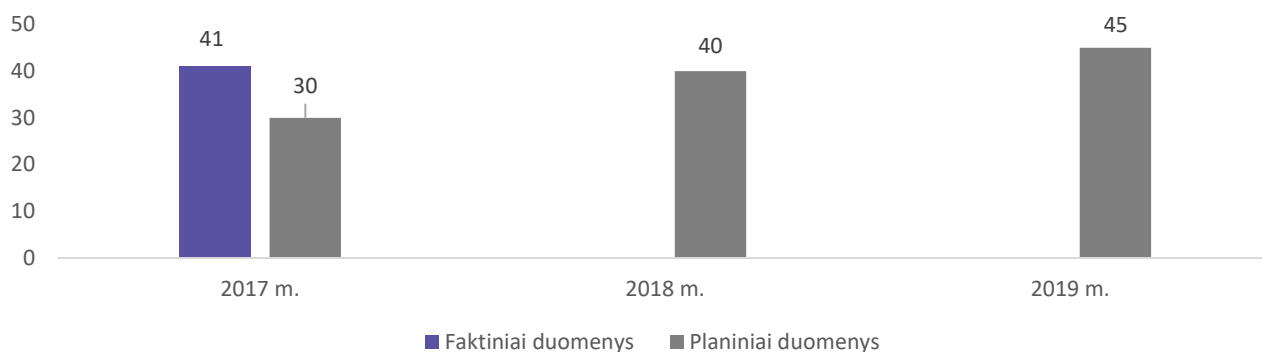
I strateginio tikslo efekto vertinimo kriterijų vykdymas 2017 m.				
Vertinimo kriterijaus kodas	Efekto vertinimo kriterijaus pavadinimas ir matavimo vienetas	2017-ųjų metų planinės reikšmės	2017-ųjų metų faktinės reikšmės	Kriterijaus įvykdymo procentas
E-01-01	1. Ketvirtosios kartos 4G LTE belaidės plačiajuostės prieigos radijo ryšio tinklų aprėptis (Lietuvos teritorijos dalis, proc.).	96,0	99,4	104
E-01-02	2. Aktyviųjų judriojo ryšio galutinių paslaugų gavėjų, kurie naudojami duomenų perdavimo LTE tinklu paslaugomis, dalis (proc. nuo visų aktyviųjų judriojo ryšio galutinių paslaugų gavėjų).	30	41	137
E-01-03	3. Namų ūkių, besinaudojančių 30 Mb/s ir spartesne interneto prieiga, teikiama fiksuotojo ryšio technologijomis, dalis (namų ūkių dalis, proc.).	45	45,9	102
E-01-04	4. Pašto paslaugos rinkos augimas pagal pajamas (proc., palyginti su ankstesniais metais).	4,5	12,5	278
E-01-05	5. Interneto prieigos paslaugų teikėjų tinkluose ir elektroninės informacijos prieglobos paslaugų teikėjų informacinėse sistemose pastebėtų kenkimo veikloje dalyvaujančių ar turinčių ypatingos svarbos saugumo spragų tų pačių IP adresų skaičiaus mažėjimas (pasikartojančių IP adresų dalis, proc. nuo bendro kenkimo veikloje dalyvaujančių IP adresų skaičiaus).	55	48	115
E-01-06	6. Patikimumo užtikrinimo paslaugų teikėjų sudarytų kvalifikuotų elektroninio parašo sertifikatų skaičiaus augimas (proc. palyginti su praėjusiais metais).	5	2,1	42

Efekto kriterijus E-01-01 – Ketvirtosios kartos 4G LTE belaidės plačiajuostės prieigos radijo ryšio tinklų aprėptis (Lietuvos teritorijos dalis, proc.). 2017 m. gruodžio 31 d. duomenimis, Lietuvos Respublikos teritorijos dalis, patenkanti į RRT registruotų belaidės plačiajuostės prieigos judriojo radijo ryšio LTE stočių bendrą aprėptį, sudarė 99,4 proc. Rezultatas gautas skaičiuojant LTE atraminio signalo RSRP -115 dBm lygiui 1,5 m aukštyje virš žemės paviršiaus, naudojant Tarptautinės telekomunikacijų sąjungos ITU-R P. 525 bei Deygout 94 difrakcijos modelį. Kriterijus įvykdytas **104 proc.**

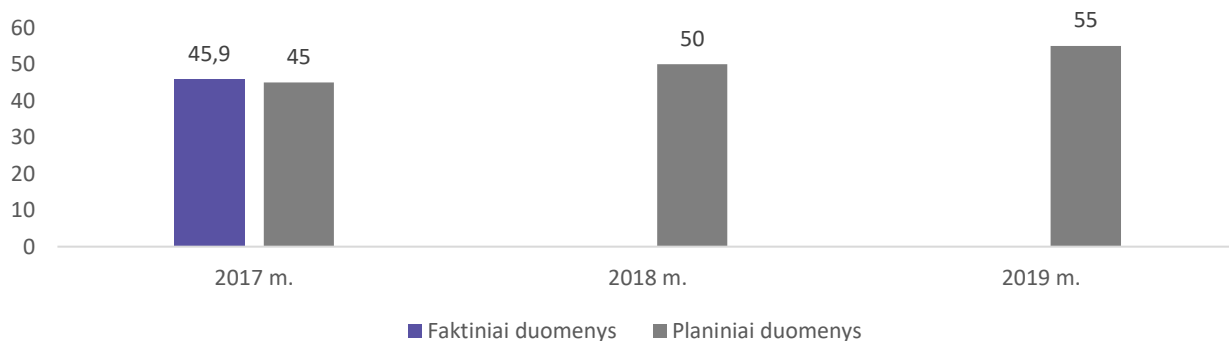
1 pav. Ketvirtosios kartos 4G LTE belaidės plačiajuostės prieigos radijo ryšio tinklų aprėptis (Lietuvos teritorijos dalis, proc.).

Efektų kriterijus E-01-02 – aktyviųjų judriojo ryšio galutinių paslaugų gavėjų, kurie naudojami duomenų perdavimo LTE tinklu paslaugomis, dalis (proc. nuo visų aktyviųjų judriojo ryšio galutinių paslaugų gavėjų). 2017 m. pabaigoje aktyviųjų judriojo ryšio galutinių paslaugų gavėjų dalis, besinaudojanti ypač sparčiomis duomenų perdavimo judriojo ryšio tinklais paslaugomis, palyginti su 2016 m., sudarė 41 proc. Kriterijus įvykdytas **137 proc.**

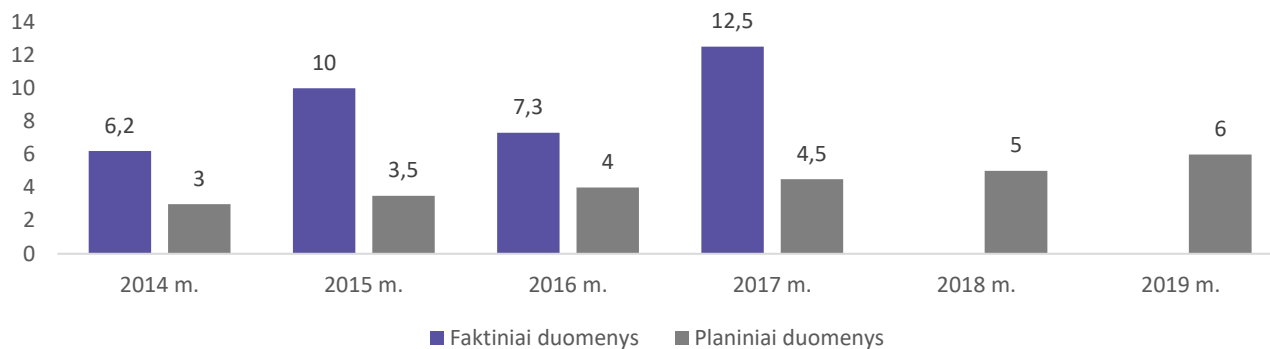
2 pav. Aktyviųjų judriojo ryšio galutinių paslaugų gavėjų, kurie naudojami duomenų perdavimo LTE tinklu paslaugomis, dalis (proc. nuo visų aktyviųjų judriojo ryšio galutinių paslaugų gavėjų).

Efektų kriterijus E-01-03 – namų ūkių, besinaudojančių 30 Mb/s ir spartesne interneto prieiga, teikiama fiksuotojo ryšio technologijomis, dalis (namų ūkių dalis, proc.). 2017 m. pabaigoje namų ūkių, besinaudojančių 30 Mb/s ir spartesne interneto prieiga, teikiama fiksuotojo ryšio technologijomis, dalis sudarė 45,9 proc. Kriterijus įvykdytas **102 proc.**

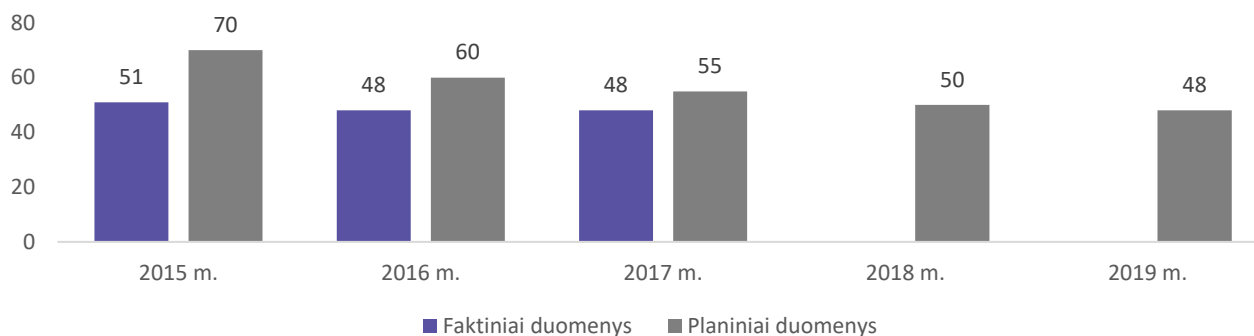
3 pav. Namų ūkių, besinaudojančių 30 Mb/s ir spartesne interneto prieiga, teikiama fiksuotojo ryšio technologijomis, dalis (namų ūkių dalis, proc.).

Efektų kriterijus E-01-04 – pašto paslaugos rinkos augimas pagal pajamas (proc., palyginti su ankstesniais metais). Pašto rinka 2017 m. išaugo 12,5 proc. (nuo 130,7 mln. Eur iki 147,1 mln. Eur) palyginti su tuo pačiu 2016 m. laikotarpiu. Pašto paslaugos rinkos pajamų augimą įtakojusi elektroninė prekyba. Kriterijus įvykdytas **278 proc.**

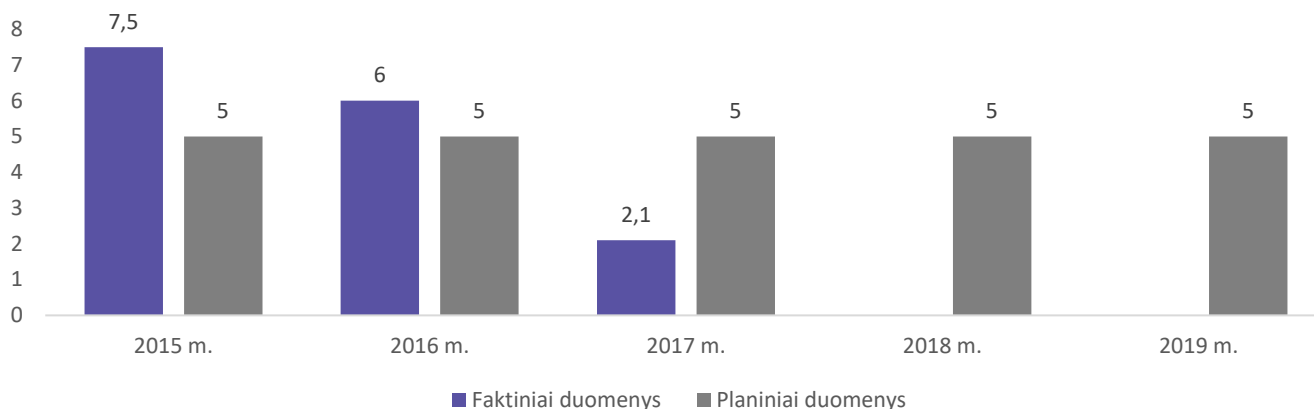
4 pav. Pašto paslaugos rinkos augimas pagal pajamas (proc., palyginti su ankstesniais metais).

Efektų kriterijus E-01-05 – interneto prieigos paslaugų teikėjų tinkluose ir elektroninės informacijos prieglobos paslaugų teikėjų informacinėse sistemose pastebėtų kenkimo veikloje dalyvaujančių ar turinčių ypatingos svarbos saugumo spragų tų pačių IP adresų skaičiaus mažėjimas (pasikartojančių IP adresų dalis, proc. nuo bendro kenkimo veikloje dalyvaujančių IP adresų skaičiaus). 2017 m. duomenimis (skaičiuojant mėnesio intervale) interneto prieigos paslaugų teikėjų tinkluose pastebėtų kenkimo veikloje dalyvaujančių tų pačių IP adresų skaičius sudarė 48 proc. Kriterijus įvykdytas **115 proc.**

5 pav. Interneto prieigos paslaugų teikėjų tinkluose ir elektroninės informacijos prieglobos paslaugų teikėjų informacinėse sistemose pastebėtų kenkimo veikloje dalyvaujančių ar turinčių ypatingos svarbos saugumo spragų tų pačių IP adresų skaičiaus mažėjimas (pasikartojančių IP adresų dalis, proc. nuo bendro kenkimo veikloje dalyvaujančių IP adresų skaičiaus)

Efektų kriterijus E-01-06 – patikimumo užtikrinimo paslaugų teikėjų sudarytų kvalifikuotų elektroninio parašo sertifikatų skaičiaus augimas (proc. palyginti su praėjusiais metais). Kvalifikuotų sertifikatų sudarymo paslaugas Lietuvoje 2017 m. teikė trys Lietuvoje įregistruoti paslaugų teikėjai: UAB „Skaitmeninio sertifikavimo centras“, Valstybės įmonė Registrų centras ir Asmens dokumentų išrašymo centras (ADIC) prie LR vidaus reikalų ministerijos (Gyventojų registro tarnybos (GRT) sertifikavimo veiklos perėmėjas, atsakingas už iki 2015 m. gruodžio 31 d. GRT sudarytų sertifikatų (įrašytų į asmens tapatybės korteles ir valstybės tarnautojų pažymėjimus) duomenų teikimą elektroninio parašo naudotojams. Šių paslaugų teikėjų duomenimis, 2017 m. sudarytų kvalifikuotų sertifikatų skaičius, palyginti su 2016 m. išaugo 2,1 proc. (2016 m. buvo sudaryti 924 735 galiojantys kvalifikuoti sertifikatai, o 2017 m. – 944 127 galiojantys kvalifikuoti sertifikatai). Kriterijus neįvykdytas dėl sumažėjusio ADIC/GRT galiojusių kvalifikuotų elektroninio parašo sertifikatų ir naujai išduodamų asmens tapatybės kortelių, į kurias įrašomi šie sertifikatai, skaičiaus. Kriterijaus įvykdymas **42 proc.**

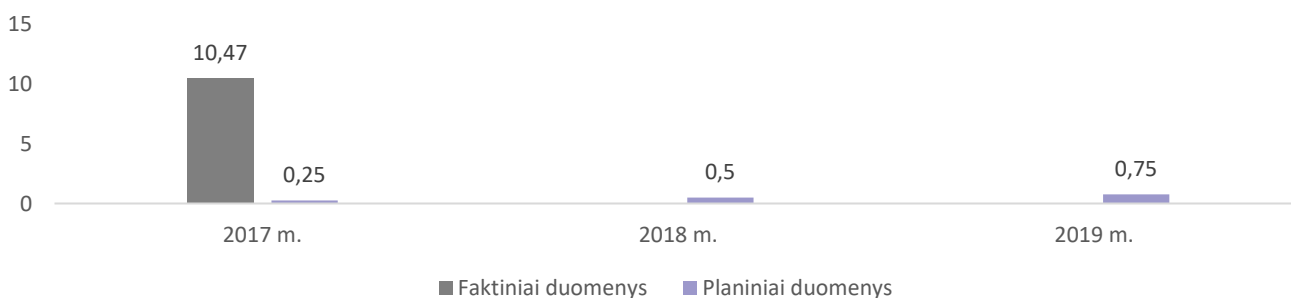

6 pav. Patikimumo užtikrinimo paslaugų teikėjų sudarytų kvalifikuotų elektroninio parašo sertifikatų skaičiaus augimas (proc. palyginti su praėjusiais metais).

II strateginis tikslas – siekti, kad būtų sudarytos veiksmingos konkurencijos geležinkelių transporto paslaugų rinkoje sąlygos ir būtų užkirsta galimybė viešosios geležinkelių infrastruktūros valdytojui, geležinkelio įmonėms (vežėjoms), geležinkelių paslaugų įrenginių operatoriams piknaudžiauti savo įtaka geležinkelių transporto paslaugų rinkoje.

RRT II strateginį tikslą įgyvendina vykdydama Geležinkelių transporto rinkos reguliavimo programą, kuri pradėta vykdyti 2017 m.

II strateginio tikslo efekto vertinimo kriterijaus vykdymas 2017 m.				
Vertinimo kriterijaus kodas	Efekto vertinimo kriterijaus pavadinimas ir mato vienetas	2016-ųjų metų planinės reikšmės	2016-ųjų metų faktinės reikšmės	Kriterijaus įvykdymo procentas
E-02-01	1. Geležinkelių transporto rinkos augimas pagal pervežtų krovinių kiekį (proc., palyginti su ankstesniais metais).	0,25	10,47	4188

7 pav. Geležinkelių transporto rinkos augimas pagal pervežtų krovinių kiekį (proc., palyginti su ankstesniais metais).

Efekto kriterijus E-02-01 – Geležinkelių transporto rinkos augimas pagal pervežtų krovinių kiekį (proc., palyginti su ankstesniais metais). Pagal 2017 m. faktinius duomenis geležinkelių transporto rinka pagal pervežtų krovinių kiekį išaugo 10,47 palyginti su 2016 m. (2016 m. geležinkelių transportu buvo pervežta 47 650 617 t krovinių, o 2017 m. 52 638 215 t krovinių). Tranzitiniai krovinių srautai (kai vežami kroviniai geležinkelių transportu iš kitų šalių į Klaipėdos uostą išgabenimui/atgabenimui laivais) sudarė 54 proc. visų vežamų krovinių ir padidėjo 18,7 proc. (viso 28,5 mln. t) iš jų: per Klaipėdos uostą tranzitiniai srautai padidėjo 12,6 proc. – viso 16,8 mln. t; Kaliningrado srities kryptimi didėjo 28,8 proc. – 11,7 mln. t. Eksportas padidėjo 6 proc. – 13 mln. t. augo naftos iš AB „Orlen Lietuva“, o importas (vidaus vartojimui) sumažėjo 8 proc. – 6,52 mln. t. (mažėjo naftos, augo trąšų, mineralinių produktų, medienos srautai).

Vidaus pervežimai padidėjo 7,4 proc. – 4,68 mln. t. (didėjo skaldos, cemento, statybinių medžiagų vežimai). Pažymėtina, kad iki RRT paskyrimo geležinkelių transporto rinkos reguliuotoju 2017 m., nebuvo renkama geležinkelių transporto rinkos statistika, todėl RRT neturėjo galimybių atlikti tikslios šio kriterijaus reikšmės prognozės. Kriterijus įvykdytas **4 188 proc.**

13.1 PRIEDAS. Ryšių valdymo ir kontrolės programos tikslų ir uždavinių vertinimo kriterijų įgyvendinimas 2017 m.

Vertinimo kriterijaus kodas	Tikslų, uždavinių, vertinimo kriterijų pavadinimai ir mato vienetai	Vertinimo kriterijų reikšmės		
		2017-ųjų metų reikšmė (patvirtinta)	2017-ųjų metų faktinė reikšmė	Kriterijaus įvykdymo procentas
	1 tikslas – užtikrinta veiksminga ir skaidri konkurencija elektroninių ryšių ir pašto paslaugų rinkose			
R-01-81-01-01	1. Alternatyvių viešųjų fiksuotojo ryšio tinklų ir paslaugų teikėjų rinkos dalis (rinką vertinant pagal galutinių paslaugų gavėjų skaičių, proc.)	11,5	14,6	127
R-01-81-01-02	2. Pašto paslaugos teikėjų (išskyrus AB Lietuvos pašta) rinkos dalis (rinką vertinant pagal pajamas, proc.)	62	64,3	104
R-01-81-01-03	3. Alternatyvių plačiajuostės interneto prieigos, teikiamos naudojant fiksuotojo ryšio technologijas, paslaugų teikėjų rinkos dalis (rinką vertinant pagal galutinių paslaugų gavėjų skaičių, proc.)	54,5	48,7	89
	1 tikslo 1 uždavinys – užtikrinti, kad elektroninių ryšių ir pašto sektoriuose nebūtų konkurencijos iškraipymų ir ribojimų			
P-01-81-01-01-01	1. Atliktų patikrinimų, kaip didelę įtaką rinkoje turintys ūkio subjektai laikosi jiems nustatytų įpareigojimų, skaičius (proc. nuo nustatytų įpareigojimų)	100	100	100
P-01-81-01-01-02	2. Pagal Rekomendaciją 2014/710/ES ir kitų rinkų, kurioms gali būti taikomas <i>ex ante</i> reguliavimas, atliktų tyrimų skaičius	5	3	60
P-01-81-01-01-03	3. Pagal Tarnybos kompetenciją nustatytais terminais perkeltų į nacionalinę teisę ir įgyvendintų ES teisės aktų dalis (proc. nuo reikalingų perkelti ir įgyvendinti)	98	100	102
P-01-81-01-01-04	4. Abonentų, pasinaudojusių numerio perkėlimo galimybe, dalis (proc. nuo aktyvių abonentų skaičiaus)	>17,5	32	182
P-01-81-01-01-05	5. Išnagrinėtų pranešimų dėl elektroninių ryšių infrastruktūros įrengimo ir naudojimo pažeidimų dalis (proc. nuo gautų pranešimų apie pažeidimus)	100	100	100
P-01-81-01-01-06	6. Atliktų elektroninių ryšių paslaugų teikėjų planinių patikrinimų skaičius	25	20	80
P-01-81-01-01-07	7. Atliktų pašto paslaugos teikėjų, įskaitant jų skyrius, planinių patikrinimų skaičius	25	17	68
	2 tikslas – pagal Tarnybos kompetenciją užtikrinta IRT ir pašto paslaugų naudotojų teisių ir teisėtų interesų apsauga			
R-01-81-02-01	1. Elektroninių ryšių paslaugų gavėjų (vartotojų) ir pašto paslaugos naudotojų skundų dėl paslaugų kokybės dalis (proc. nuo visų gautų skundų)	19,5	15,8	81
R-01-81-02-02	2. Radijo ryšio įrenginių tipų, atitinkančių RRĮ reglamento administracinius reikalavimus, dalis (proc. nuo patikrintų įrenginių tipų)	68	70	103
R-01-81-02-03	3. Įrenginių tipų, atitinkančių EMS reglamento administracinius reikalavimus, dalis (proc. nuo patikrintų įrenginių tipų)	70	90	129
R-01-81-02-04	4. Nuolat stebimų ypatingos svarbos Lietuvos elektroninių ryšių ir interneto tinklų infrastruktūros ir Lietuvos kibernetinės erdvės elementų dalis nuo visų elementų skaičiaus (proc.)	100	100	100
R-01-81-02-05	5. Elektroninio parašo nuotolinio mokymo sistemos vartotojų skaičiaus augimas (proc., palyginti su ankstesniais metais)	5	29	580
	2 tikslo 1 uždavinys – stiprinti elektroninių ryšių tinklų ir informacijos saugumą, elektroninių ryšių tinklų patikimumą ir atsparumą			
P-01-81-02-01-01	1. Ištirtų elektroninių ryšių tinklų ir informacijos saugumo incidentų dalis (proc. nuo gautų pranešimų apie incidentus)	100	100	100

Vertinimo kriterijaus kodas	Tikslių, uždavinių, vertinimo kriterijų pavadinimai ir mato vienetai	Vertinimo kriterijų reikšmės		
		2017-ųjų metų reikšmė (patvirtinta)	2017-ųjų metų faktinė reikšmė	Kriterijaus įvykdymo procentas
P-01-81-02-01-02	2. Paskelbtų pranešimų elektroninių ryšių tinklų ir informacijos saugumo klausimais skaičius	30	57	190
P-01-81-02-01-03	3. Ištirtų pranešimų apie interneto svetaines, platinančias neskelbtiną informaciją arba pažeidžiančias ribojamos informacijos platinimo tvarką dalis (proc. nuo visų gautų pranešimų į interneto „karštąją liniją“)	100	100	100
P-01-81-02-01-04	4. Paskelbtų pranešimų apie viešo naudojimo kompiuterių tinkluose neskelbtinos informacijos kontrolės ir ribojamos viešosios informacijos platinimo tvarkos pažeidimus skaičius	4	4	100
P-01-81-02-01-05	5. Išnagrinėtų prašymų dėl filtravimo priemonių aprobavimo dalis (proc. nuo gautų prašymų)	100	Prašymų negauta	-
	2 tikslo 2 uždavinys – elektroninių ryšių ir pašto paslaugų, įskaitant universaliasias paslaugas, teikimo priežiūra			
P-01-81-02-02-01	1. Pagal Tarnybos kompetenciją išnagrinėtų elektroninių ryšių paslaugų gavėjų ir pašto paslaugos naudotojų, įskaitant vartotojus, prašymų dalis (proc. nuo visų gautų prašymų)	100	100	100
P-01-81-02-02-02	2. Atliktų elektroninių ryšių tinklų ir linijų techninių parametrų kontrolinių matavimų skaičius (vnt.)	20	20	100
P-01-81-02-02-03	3. Atliktų elektroninių ryšių paslaugų kokybės rodiklių kontrolinių matavimų dalis (proc. nuo visų planuotų)	100	100	100
	2 tikslo 3 uždavinys – užtikrinti Lietuvos rinkoje esančių radijo ryšio įrenginių atitiktį privalomiems RRĮ reglamento reikalavimams bei įrenginių atitiktį elektromagnetinio suderinamumo reikalavimams			
P-01-81-02-03-01	1. Patikrintų radijo ryšio įrenginių atitikties RRĮ reglamento administraciniams reikalavimams tipų skaičius	70	90	129
P-01-81-02-03-02	2. Patikrintų įrenginių atitikties EMS reglamento administraciniams reikalavimams tipų skaičius	30	40	133
P-01-81-02-03-03	3. Radijo ryšio įrenginių, paimtų iš rinkos ir pateiktų laboratoriniams bandymams, siekiant nustatyti, ar tenkina RRĮ reglamento esminius reikalavimus, tipų skaičius	25	20	80
P-01-81-02-03-04	4. Įrenginių, paimtų iš rinkos ir pateiktų laboratoriniams bandymams, siekiant nustatyti, ar tenkina EMS reglamento esminius reikalavimus, tipų skaičius	25	40	160
P-01-81-02-03-05	5. Atliktų radijo ryšio įrenginių atitikties RRĮ reglamento esminiams reikalavimams (efektyvaus radijo spektro naudojimo ir elektromagnetinio suderinamumo) vertinimų ir išduotų bandymų ataskaitų dalis (proc. nuo visų pateiktų bandymams įrenginių tipų)	100	100	100
P-01-81-02-03-06	6. Atliktų elektrinių ir elektroninių aparatų atitikties EMS reglamento esminiams reikalavimams vertinimų ir išduotų bandymų ataskaitų dalis (proc. nuo visų pateiktų bandymams aparatų tipų)	100	100	100
P-01-81-02-03-07	7. Išnagrinėtų pranešimų dėl radijo ryšio įrenginių, priklausančių 2 aparatų klasei, teikimo į rinką dalis (proc. nuo visų gautų pranešimų)	100	Veikla nebuvo vykdoma dėl RED (Radio equipment directive 2014/53/EU) direktyvos, pakeitusios RTTE 1999/5/EC direktyvą, įsigaliojimo	-
	2 tikslo 4 uždavinys – vykdyti patikimumo užtikrinimo paslaugų teikėjų ir jų teikiamų patikimumo užtikrinimo paslaugų priežiūrą			
P-01-81-02-04-01	1. Pagal Tarnybos kompetenciją išnagrinėtų asmenų pareiškimų dėl patikimumo užtikrinimo paslaugų teikėjų veiklos dalis (proc. nuo visų gautų pareiškimų)	100	100	100

Vertinimo kriterijaus kodas	Tikslų, uždavinių, vertinimo kriterijų pavadinimai ir mato vienetai	Vertinimo kriterijų reikšmės		
		2017-ųjų metų reikšmė (patvirtinta)	2017-ųjų metų faktinė reikšmė	Kriterijaus įvykdymo procentas
P-01-81-02-04-02	2. Suteiktos metodinės pagalbos patikimumo užtikrinimo paslaugų teikėjams dalis (proc. nuo visų gautų paklausimų)	100	100	100
P-01-81-02-04-03	3. Suteiktų konsultacijų patikimumo užtikrinimo paslaugų naudotojams dalis (proc. nuo visų gautų paklausimų)	100	100	100
	3 tikslas – sudarytos sąlygos ilgalaikėms investicijoms į elektroninių ryšių infrastruktūrą ir pažangiai IRT plėtrai			
R-01-81-03-01	1. Belaidės plačiajuostės prieigos judriojo radijo ryšio tinklų dengiamos Lietuvos Respublikos teritorijos dalis (proc.)	97	99	102
R-01-81-03-02	2. Paskirtos ES mastu suderintos radijo dažnių juostos plotis (MHz)	915	932	102
R-01-81-03-03	3. Užregistruotų plačiajuostės prieigos judriojo radijo ryšio stočių skaičius (vnt.)	7000	10042	143
	3 tikslo 1 uždavinys – vykdyti radijo dažnių (kanalų) valdymą, jų naudojimo priežiūrą, įskaitant stebėseną, kitų elektroninių ryšių išteklių valdymą			
P-01-81-03-01-01	1. Išduotų leidimų naudoti radijo dažnius (kanalus) judriojo radijo ryšio vidaus tinkluose dalis (proc. nuo gautų prašymų)	95	98,2	103
P-01-81-03-01-02	2. Išduotų leidimų naudoti radijo dažnius (kanalus) naujų radijo ryšio technologijų tinkluose (radijo stotyse) dalis (proc. nuo gautų paraiškų)	80	96	120
P-01-81-03-01-03	3. Išduotų leidimų eksperimentiniams radijo ryšio tinklams steigti dalis (proc. nuo gautų paraiškų)	90	96,3	107
P-01-81-03-01-04	4. Naujai įrengtų radiofonijos ir televizijos transliavimo stočių inspekcinio patikrinimo ir kontrolinio matavimo dalis (proc. nuo naujai įrengtų stočių skaičiaus)	100	100	100
P-01-81-03-01-05	5. Radiofonijos ir televizijos transliavimo stočių inspekcinio patikrinimo skaičius	33	35	106
P-01-81-03-01-06	6. Vidaus radijo ryšio tinklų inspekcinio patikrinimo skaičius	141	164	116
P-01-81-03-01-07	7. Radiofonijos transliavimo stočių spinduliuotės parametrų kontrolinio matavimo skaičius	1710	2514	147
	4 tikslas – integracija į ES ir tarptautinę reguliavimo erdvę ir efektyvi Tarnybos veikla			
R-01-81-04-01	1. Tarnybos bendrosios veiklos funkcijų koeficiento atitiktis Lietuvos Respublikos Vyriausybės protokolu nustatytai siektinai reikšmei	<0,3	0,25	115
R-01-81-04-02	2. ES ir tarptautinių organizacijų nuolatinių darbo grupių, komitetų, kurių veikloje užtikrinamas Tarnybos atstovavimas, skaičius	30	34	113
	4 tikslo 1 uždavinys – efektyvi integracija į ES sprendimų priėmimo procesą			
P-01-81-04-01-01	1. Pranešimų, dokumentų projektų, Lietuvos pozicijų ES Tarybos, EK komitetams ir darbo grupėms, Europos elektroninių ryšių reguliuotojų institucijos (BEREC), Europos pašto reguliuotojų grupės (ERGP), Europos pašto ir telekomunikacijų administracijų konferencijos (CEPT), Tarptautinės telekomunikacijų sąjungos (ITU), Pasaulinės pašto sąjungos (UPU) komitetams ir darbo grupėms, Baltijos reguliuotojų susitikimui, kitiems tarptautiniams renginiams, seminarams skaičius	35	85	243
	4 tikslo 2 uždavinys – efektyvus Tarnybos veiklos organizavimas, veiklos viešumas ir kontrolė			
P-01-81-04-02-01	1. Valstybės tarnautojų, per ataskaitinius metus dalyvavusių kvalifikacijos tobulinimo renginiuose, dalis (proc. nuo bendro tarnautojų skaičiaus)	82	91	111
P-01-81-04-02-02	2. Tarnyboje taikomų įteisintų pažangių personalo valdymo priemonių skaičius (vnt.)	1	1	100
P-01-81-04-02-03	3. Tarnybos informacinių sistemų ir jų posistemų pasiekiamumas per metus (proc. nuo viso jų darbo laiko)	90	99	110

Vertinimo kriterijaus kodas	Tikslių, uždavinių, vertinimo kriterijų pavadinimai ir mato vienetai	Vertinimo kriterijų reikšmės		
		2017-ųjų metų reikšmė (patvirtinta)	2017-ųjų metų faktinė reikšmė	Kriterijaus įvykdymo procentas
	5 tikslas – užtikrintas įpareigojimų, kurie gali būti nustatyti operatoriams ir elektroninių ryšių paslaugų teikėjams valstybės gynybos, nacionalinio saugumo ir viešosios tvarkos palaikymo interesais, taip pat ypatingų aplinkybių atvejais, vykdymas.			
R-01-81-05-01	1. Užtikrintas su elektroninių ryšių srautų priežiūra susijusių įpareigojimų vykdymas, proc.	100	100	100
	5 tikslo 1 uždavinys – užtikrinti, kad operatoriai ir elektroninių ryšių paslaugų teikėjai vykdytų įpareigojimus, kurie gali būti nustatyti valstybės gynybos, nacionalinio saugumo ir viešosios tvarkos palaikymo interesais, taip pat ypatingų aplinkybių atvejais			
P-01-81-05-01-01	1. Įsigytos įrangos, naudojamos Lietuvos Respublikos elektroninių ryšių įstatymo 77 straipsnio 1 ir (ar) 4 dalyse nurodytais tikslais, dalis (proc. nuo reikalingos įsigyti)	100	100	100

Kriterijų neįvykdymo priežastys:

Kriterijus **R-01-81-01-03** įvykdytas **89** proc. Alternatyvių plačiajuostės interneto prieigos, teikiamos naudojant fiksuotojo ryšio technologijas, paslaugų teikėjų rinkos dalis (rinką vertinant pagal galutinių paslaugų gavėjų skaičių, proc.). Kriterijus nebuvo įvykdytas dėl vieno iš didžiausių alternatyvių plačiajuosčio interneto prieigos, teikiamos fiksuotoje vietoje, paslaugų teikėjo – AB Lietuvos radijo ir televizijos centras – paslaugų teikimo technologijos pakeitimo iš fiksuotos (WiMax) į judriąją (LTE) technologiją. Plačiajuosčio interneto prieigos paslaugų abonentų, kuriems paslaugos buvo teikiamos naudojant belaidžio ryšio technologiją WIMAX, perėjimas prie LTE technologijos nulėmė, kad paslaugų abonentų, kurie naudojami fiksuotojo ryšio technologijomis skaičius, 2017 m. sumažėjo 6,7 proc. ir 2017 m. gruodžio 31 d. sudarė 799,9 tūkst.

Kriterijus **P-01-81-01-01-02** įvykdytas **60** proc. 2017 m. buvo užbaigti trys rinkų tyrimai: Transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugų rinkos tyrimas, Transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, rinkos tyrimas ir Skambučių inicijavimo viešajame telefono ryšio tinkle, teikiamame fiksuotoje vietoje, rinkos tyrimas. Dviejų planuotų atlikti rinkų tyrimų – Vartotojams teikiamos prieigos prie viešojo telefono ryšio tinklo fiksuotoje vietoje rinkos tyrimas ir Paslaugų gavėjams, išskyrus vartotojus, teikiamos prieigos prie viešojo telefono ryšio tinklo fiksuotoje vietoje rinkos tyrimas – terminai nukelti į 2018 m. dėl užsitęsusių Universaliųjų elektroninių ryšių paslaugų taisyklių pakeitimo, pagal kurį universaliųjų paslaugų teikimo įpareigojimas būtų susietas su minėtose rinkose didelę įtaką turinčiu ūkio subjektu.

Kriterijus **P-01-81-01-01-06** įvykdytas **80** proc. 2017 m. planuojamų tikrinti ūkio subjektų skaičius buvo sumažintas, įgyvendinant 2012 m. lapkričio 8 d. Lietuvos Respublikos administracinės naštos mažinimo įstatyme Nr. XI-2386 įtvirtintą nuostatą – mažinti administracinę naštą ūkio subjektams. Sumažėjusį planinių patikrinimų skaičių taip pat lėmė elektroninių ryšių paslaugų rinkoje veikiančių ūkio subjektų skaičiaus sumažėjimas dėl kelių įmonių susijungimo.

Kriterijus **P-01-81-01-01-07** įvykdytas **68** proc. 2017 m. planuojamų tikrinti ūkio subjektų skaičius buvo sumažintas, įgyvendinant 2012 m. lapkričio 8 d. Lietuvos Respublikos administracinės naštos mažinimo įstatyme Nr. XI-2386 įtvirtintą nuostatą – mažinti administracinę naštą ūkio subjektams.

Kriterijus **R-01-81-02-01** įvykdytas **81** proc. Elektroninių ryšių paslaugų gavėjų (vartotojų) ir pašto paslaugos naudotojų skundų dėl paslaugų kokybės kriterijaus sumažėjimą sąlygojo nuo 2017 m. birželio 15 d. įsigaliojusios

2012 m. birželio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 531/2012 dėl tarptinklinio ryšio per viešuosius judriojo ryšio tinklus Europos Sąjungoje su paskutiniais pakeitimais, padarytais Reglamento Nr. 2015/2120 (toliau – Reglamentas) nuostatos. Pagal šio Reglamento nuostatas vartotojams visoje ES turėjo būti sudarytos sąlygos naudotis telefono skambučių, SMS ir duomenų perdavimo paslaugomis už tokias kainas, kokios taikomos nacionalinėje rinkoje. Dėl tarptautinio tarptinklinio ryšio tarifų taikymo paslaugų teikėjai tikslino sutarčių sąlygas, kas ženkliai padidino skundų, susijusių su sutarčių sąlygų pakeitimais, skaičių.

Kriterijus P-01-81-02-03-03 įvykdytas **80** proc. Dėl dalyvavimo iš anksto nesuplanuotose ADCO RED (*angl. Radio Equipment Administrative Co-Operation Group*) radijo ryšio įrenginių rinkos priežiūros kampanijose, kuriose reikėjo patikrinti didelės apimties įrenginių techninę dokumentaciją ir patalpinti duomenis Bendrosios rinkos priežiūros informacijos archyvavimo ir informacijos mainų bazėje (*angl. ICSMS*), buvo sumažintas laboratoriniams bandymams paimtų įrenginių skaičius.

14.2 PRIEDAS. Geležinkelių transporto rinkos reguliavimo programos tikslų ir uždavinių vertinimo kriterijų įgyvendinimas 2017 m.

Vertinimo kriterijaus kodas	Tikslų, uždavinių, vertinimo kriterijų pavadinimai ir matavimo vienetai	Vertinimo kriterijų reikšmės		
		2017-ųjų metų reikšmė (patvirtinta)	2017-ųjų metų faktinė reikšmė	Kriterijaus įvykdymo procentas
	1 tikslas – Sudaryti sąlygas veiksmingai konkurencijai geležinkelių transporto rinkoje			
R-02-82-01-01	1. Nustatytais terminais pagal Tarnybos kompetenciją išnagrinėtų pareiškėjų skundų dėl viešosios geležinkelių infrastruktūros valdytojo, geležinkelių paslaugų įrenginių operatorių, geležinkelio įmonių (vežėjų), institucijų, įstaigų ar organizacijų veiksmų ir (ar) neveikimo, dalis (proc., nuo visų gautų skundų)	30	0	0
	1 tikslo 1 uždavinys – atlikti konkurencijos geležinkelių transporto rinkoje stebėseną			
P-02-82-01-01-01	1. Parengtų ir nustatytais terminais EK pateiktų geležinkelių transporto rinkos stebėjimo ataskaitų skaičius (per metus)	1	1	100

Kriterijus **R-02-82-01-01 neįvykdytas** dėl objektyvių priežasčių: Tarnyba 2017 m. lapkričio 6 d. gavo vieną UAB „Gargždų geležinkelis“ skundą „Dėl viešosios geležinkelių infrastruktūros pajėgumų skyrimo 2017-2018 metų tarnybinio traukinių tvarkaraščio galiojimo laikotarpiui ir susijusių sprendimų.“ 2017 m. lapkričio 14 d. buvo išsiųsti raštai Lietuvos transporto saugos administracijai ir AB „Lietuvos geležinkeliai“ dėl rašytinių pasiaiškinimų pateikimo. Atsižvelgiant į teisės aktuose nurodytą skundo nagrinėjimo tvarką bei terminus ir Tarnybos nustatytais terminais AB „Lietuvos geležinkeliai“ nepateikus atsakymo, skundas nebuvo išnagrinėtas 2017 m. Skundą išnagrinėti ir priimti sprendimą planuojama 2018 m. I ketv.

15.3 PRIEDAS. RRT 2017 m. finansinė ataskaita

RRT 2017 m. pajamos už suteiktas paslaugas ir atliktus darbus pagal Ryšių valdymo ir kontrolės programą

Eil. Nr.	RRT pajamų grupės	2017 m. pajamos	
		Eur	proc.
1.	Elektroninių ryšių veiklos sąlygų laikymosi priežiūra	23 388,43	0,33
2.	Pašto paslaugos teikimo sąlygų laikymosi priežiūra	17 885,27	0,25
3.	Pajamos iš konkursų ir aukcionų suteikti teisę naudoti radijo dažnius (kanalus) bei telefono ryšio numerius	0	0
4.	Sąlygų naudoti radijo dažnius (kanalus), radijo stotis, sąlygų užsiimti radijo mėgėjų veikla nustatymas	114 920,74	1,63
5.	Radijo dažnių (kanalų) naudojimo priežiūra, įskaitant radijo stebėseną	6 166 786,64	87,55
6.	Telefono ryšio numerių naudojimo priežiūra	672 048,43	9,54
7.	Radijo ryšio įrenginių ir telekomunikacijų galinių įrenginių bandymai, aparatūros ir įrenginių elektromagnetinio suderinamumo bandymai	48 380,30	0,69
8.	Kitos	357,46	0,01
9.	IŠ VISO (1+2+3+4+5+6+7+8)	7 043 767,27	100

2017 m. RRT vykdė dvi programas:

- 1) **Ryšių valdymo ir kontrolės programą, kodas 01.81;**
- 2) **Geležinkelių transporto rinkos reguliavimo programą, kodas 02.82.**

Gautos pajamos už RRT teikiamas paslaugas ir atliekamus darbus bei geležinkelio įmonių (vežėjų) mokamos įmokos pervedamos į valstybės biudžetą, vėliau jos iš valstybės biudžeto gražinamos veiklos išlaidoms padengti.

RRT dviejų programų finansavimui pagal Lietuvos Respublikos 2017 m. valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymą buvo numatyta 7 999 000 Eur bendrųjų asignavimų, iš jų darbo užmokesčiui patvirtinta 3 147 000 Eur, turtui įsigyti – 2 405 000 Eur (iš jų 1 159 000 Eur buvo numatyta valstybės biudžeto lėšų įrangai, nurodytai Lietuvos Respublikos elektroninių ryšių įstatymo 77 straipsnio 1 ir (ar) 4 dalyse nurodytais tikslais, įsigyti).

2017 m. RRT dviejų programų pajamų įmokų planas buvo 6 840 000 Eur. Žemiau pateikiama informacija pagal kiekvieną RRT vykdytą programą:

1) **2017 m. Ryšių valdymo ir kontrolės programos** finansavimui numatyta 7 900 000 Eur, iš jų darbo užmokesčiui patvirtinta 3 100 000 Eur, turtui įsigyti – 2 400 000 Eur (iš jų 1 159 000 Eur buvo numatyta valstybės biudžeto lėšų įrangai, nurodytai Lietuvos Respublikos elektroninių ryšių įstatymo 77 straipsnio 1 ir (ar) 4 dalyse nurodytais tikslais, įsigyti).

2017 m. Ryšių valdymo ir kontrolės programos pajamų įmokų planas 6 741 000 Eur.

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymu, Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001 m. gegužės 14 d. nutarimu Nr. 543 „Dėl Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų sudarymo ir vykdymo tvarkos patvirtinimo“, ankstesniųjų metų viršplaninių ir nepanaudotų pajamų įmokų į valstybės biudžetą 953 000 Eur suma buvo perkelta į 2017 m. ir naudojama RRT vykdomai Ryšių valdymo ir kontrolės programai finansuoti, viršijant Lietuvos Respublikos Seimo patvirtintus bendrus asignavimus. Vadovaujantis 2017 m. rugpjūčio 23 d. patvirtinta sąmata, RRT vykdomai Ryšių valdymo ir kontrolės programai finansuoti 2017 m. iš viso numatyta

9 413 000 Eur (7 900 000 +1 513 000) – tai yra suma su ankstesniųjų metų viršplaninių ir nepanaudotų įmokų į valstybės biudžetą įskaitymais.

RRT, vadovaudamasi Elektroninių ryšių įstatymo nuostatomis, privalo įvertinti sąnaudų ir surinktų užmokesčių atitiktį bei pagrįstumą. RRT, įvertinusi 2016 m. gautas pajamas bei nepanaudotas lėšas ir siekdama balansuoti 2017 m. pajamas ir išlaidas, 2017 m. birželio 22 d. RRT direktoriaus įsakymu Nr. 1V-619 nustatė radijo dažnių (kanalų) naudojimo priežiūros, įskaitant radijo stebėseną, ir telefono ryšio numerių naudojimo priežiūros tarifų perskaičiavimo koeficientą 0,8, kuris galiojo nuo 2017 m. liepos 1 d. iki 2017 m. lapkričio 30 d. Tarifų perskaičiavimo koeficiento taikymas leidžia lanksčiai balansuoti pajamas su išlaidomis, t. y. grąžinti rinkai jos permokas per sumažintus tarifus, jei einamaisiais metais pajamų buvo surinkta daugiau nei numatyta, ir taip užtikrinant principo, kad rinkos dalyviai sumoka ne daugiau nei reikalinga rinkai reguliuoti ir priežiūrai vykdyti, įgyvendinimą.

2017 m. RRT iš viso pagal **Ryšių valdymo ir kontrolės programą į valstybės biudžetą pervedė 7 117 299,96 Eur pajamų įmokų.**

RRT 2017 m. vykdytos Ryšių valdymo ir kontrolės programos lėšų panaudojimas

Eil. Nr.	Išlaidų pavadinimas	Ryšių valdymo ir kontrolės programai
		Kasinės išlaidos 2017 m. (Eur)
1.	Išlaidos iš viso	5 137 469,1
	iš jų:	
1.1.	darbo užmokestis	2 953 047,76
1.2.	socialinio draudimo įmokos	912 253,80
1.3.	išlaidos prekėms ir paslaugoms	1 253 829,06
1.4.	socialinės išmokos (pašalpos)	17 860,0
1.5.	kitos išlaidos (einamiesiems tikslams)	478,48
2.	Materialiojo ir nematerialiojo turto išlaidos	2 872 226,54
	š jų:	
2.1	Ilgalaikiam turtui įsigyti	2 872 226,54
3.	IŠ VISO (1+2)	8 009 695,64*

Pastaba: *Iš jų 967 336,09 Eur buvo panaudota valstybės biudžeto lėšų įrangai, nurodytai LR elektroninių ryšių įstatymo 77 straipsnio 1 ir (ar) 4 dalyse nurodytais tikslais, įsigyti.

2) **2017 m. Geležinkelių transporto rinkos reguliavimo programos** finansavimui numatyta 99 000 Eur, iš jų darbo užmokesčiui patvirtinta 47 000 Eur, turtui įsigyti – 5 000 Eur.

2017 m. Geležinkelių transporto rinkos reguliavimo programos pajamų įmokų planas 99 000 Eur, tačiau AB „Lietuvos geležinkeliai“ patikslinus 2016 m. faktinius darbo Lietuvos Respublikos geležinkelių tinkle apimtį bruto tonkilometrais, buvo perskaičiuotos 2017 m. pajamų įmokų mokėtinos sumos ir 2017 m. mokėtina suma sudarė 96,9 tūkst. Eur.

Geležinkelių transporto kodekso pakeitimo įstatyme buvo numatyta, kad 2017 m. I ketv., t. y. kol pradės veikti Tarnybos finansavimo iš geležinkelio įmonių (vežėjų) mokamų įmokų mechanizmas, Tarnybai priskirtos naujos funkcijos bus finansuojamos iš valstybės biudžeto lėšų (2017 m. I ketv. geležinkelių transporto rinkos reguliavimo funkcijai vykdyti planuotas valstybės biudžeto lėšų poreikis buvo 33 tūkst. Eur), tačiau LR 2017 m.

valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatyme šios lėšos nebuvo numatytos, o Geležinkelių transporto rinkos reguliavimo programos finansavimas iš geležinkelio įmonių (vežėjų) mokamų įmokų numatytas nuo 2017 m. II ketv.

2017 m. RRT iš viso pagal **Geležinkelių transporto rinkos reguliavimo programą į valstybės biudžetą pervedė 129 144,84 Eur pajamų įmokų**. Didesnį 2017 m. pajamų įmokų plano įvykdymą įtakojo tai, kad AB „Lietuvos geležinkeliai“ 2017 m. IV ketv. mokėtiną įmoką (32 2866,21 Eur), kurią turėjo RRT pervesti iki 2018 m. sausio 31 d., pervedė 2017 m. gruodžio mėn.

RRT 2017 m. vykdytos Geležinkelių transporto rinkos reguliavimo programos lėšų panaudojimas

Eil. Nr.	Išlaidų pavadinimas	Geležinkelių transporto rinkos reguliavimo programai
		Kasinės išlaidos 2017 m. (Eur)
1.	Išlaidos iš viso	24 624,46
	iš jų:	
1.1.	darbo užmokestis	11 884,56
1.2.	socialinio draudimo įmokos	3 583,78
1.3.	išlaidos prekėms ir paslaugoms	9 156,12
1.4.	socialinės išmokos (pašalpos)	0,0
1.5.	kitos išlaidos (einamiesiems tikslams)	0,0
2.	Materialiojo ir nematerialiojo turto išlaidos	4 999,43
	iš jų:	
2.1	Ilgalaikiam turtui įsigyti	4 999,43
3.	IŠ VISO (1+2)	29 623,89**

Pastaba: **Geležinkelių transporto kodekso pakeitimo įstatymu nuo 2016 m. lapkričio 1 d. geležinkelių transporto rinkos reguliuotojo funkcijas pavesta vykdyti RRT. RRT, įvertinusi naujų funkcijų specifiką ir tikėtiną darbų apimtį, nustatė 4 papildomų pareigybių šioms funkcijoms vykdyti poreikį, tačiau sprendimai dėl šių RRT naujai pavestoms funkcijoms vykdyti reikalingų žmogiškųjų išteklių skyrimo 2017 m. nebuvo priimti. Negavus reikalingų papildomų pareigybių RRT, pagal galimybes vykdydama funkcijas tokia apimtimi, kurią gali užtikrinti vidiniais ištekliais, dalies lėšų nepanaudojo.

16. 4 PRIEDAS. Reguluojamos elektroninių ryšių sektoriaus rinkos

Rinkos Nr. pagal 2003 m. rek./ 2007 m. rek.*/ 2014 m. rek.	Pavadinimas	Ūkio subjektai, turintys didelę įtaką rinkoje	Nustatyti įpareigojimai						
			Prieigos suteikimo	Nediskriminavimo	Skaidrumo	Kainų kontrolės ir sąnaudų apskaitos	Apskaitos atskyrimo	Didmeninės linijos suteikimo (nuomos)	Viešųjų telefono ryšių paslaugų teikėjo pasirinkimas
1; 2 / 1 / n.	Vartotojams ir paslaugų gavėjams, išskyrus vartotojus, teikiamos prieigos prie viešojo telefono ryšio tinklo fiksuotoje vietoje rinka	Telia Lietuva, AB		X	X	X	X	X	X
9 / 3 / 1	Skambučių užbaigimo individualiuose viešuosiuose telefono ryšių tinkluose, teikiamuose fiksuotoje vietoje, rinka	Telia Lietuva, AB	X	X	X	X			
		AB „Lietuvos geležinkeliai“, AB Lietuvos radijo ir televizijos centras, UAB „CSC Telecom“, UAB „Linkotelus“, UAB „Mediafon“, UAB „Nacionalinis telekomunikacijų tinklas“, UAB „Telekomunikacijų grupė“, UAB „Ecofon“	X				X		
11 / 4 / 3a	Didmeninės vietinės prieigos fiksuotoje vietoje rinka	Telia Lietuva, AB	X	X	X	X	X		
12 / 5 / 3b	Didmeninės centrinės prieigos fiksuotoje vietoje masinės rinkos produktams rinka	Telia Lietuva, AB	X	X	X	X	X		
13 / 6 / 4	Didmeninė aukštos kokybės prieigos fiksuotoje vietoje rinka	Telia Lietuva, AB	X	X	X	X	X		
16 / 7 / 2	Balso skambučių užbaigimo individualiuose viešuosiuose judriojo telefono ryšio tinkluose rinka	Telia Lietuva, AB, UAB „Bitė Lietuva“, UAB „Tele2“	X	X	X	X			
		UAB „CSC Telecom“, UAB „Linkotelus“, UAB „Ecofon“, UAB „Mediafon“	X			X			
18 / n. / n.	Transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, rinka	Telia Lietuva, AB, AB Lietuvos radijo ir televizijos centras	X	X	X	X	X		
n. / n. / n.	Transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugų rinka	AB Lietuvos radijo ir televizijos centras	X	X	X	X	X		

17. 5 PRIEDAS. 2017 m. priimti RRT direktoriaus įsakymai

1. RRT direktoriaus 2017 m. sausio 10 d. įsakymas Nr. 1V-19 „Dėl Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos direktoriaus 2011 m. spalio 14 d. įsakymo Nr. 1V-978 „Dėl Elektroninių ryšių infrastruktūros įrengimo, žymėjimo, priežiūros ir naudojimo taisyklių patvirtinimo“ pakeitimo“;
2. RRT direktoriaus 2017 m. sausio 10 d. įsakymas Nr. 1V-22 „Dėl Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos direktoriaus 2010 m. gruodžio 15 d. įsakymo Nr. 1V-1188 „Dėl Teisės aktų, reguliuojančių Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos veiklą ir įtvirtinančių Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos atliekamas priežiūros sričių reikalavimus, sąrašo patvirtinimo“ pakeitimo“;
3. RRT direktoriaus 2017 m. sausio 27 d. įsakymas Nr. 1V-101 „Dėl Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos direktoriaus 2006 m. spalio 5 d. įsakymo Nr. 1V-1053 „Dėl Ryšių reguliavimo tarnybos fiksuotų radijo stebėsenos stočių apsaugos nuo stiprių elektromagnetinių laukų, sukeliamų jų aplinkoje veikiančių radijo siųstuvų, taisyklių patvirtinimo“ pakeitimo“;
4. RRT direktoriaus 2017 m. sausio 27 d. įsakymas Nr. 1V-102 „Dėl Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos direktoriaus 2008 m. vasario 5 d. įsakymo Nr. 1V-126 „Dėl Dažnio moduliavimo radijo programų transliavimo stočių spinduliuotės radijo dažnio nuokrypio matavimo radijo stebėsenos stotyse taisyklių patvirtinimo“ pakeitimo“;
5. RRT direktoriaus 2017 m. sausio 30 d. įsakymas Nr. 1V-109 „Dėl Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos direktoriaus 2004 m. gruodžio 10 d. įsakymo Nr. 1V-645 „Dėl Skirtųjų linijų paslaugų teikimo taisyklių patvirtinimo“ pripažinimo netekusiu galios“;
6. RRT direktoriaus 2017 m. balandžio 28 d. įsakymas Nr. 1V-448 „Dėl Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos direktoriaus 2005 m. vasario 11 d. įsakymo Nr. 1V-148 „Dėl Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos vidaus darbo reglamento patvirtinimo“ pakeitimo“;
7. RRT direktoriaus 2017 m. gegužės 11 d. įsakymas Nr. 1V-468 „Dėl Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos direktoriaus 2010 m. rugsėjo 9 d. įsakymo Nr. 1V-893 „Dėl Radijo dažnių (kanalų), kuriuos galima naudoti be atskiro leidimo, sąrašo patvirtinimo“ pakeitimo“;
8. RRT direktoriaus 2017 m. gegužės 16 d. įsakymas Nr. 1V-480 „Dėl Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos direktoriaus 2011 m. balandžio 7 d. įsakymo Nr. 1V-367 „Dėl Užmokesčių už Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos teikiamas paslaugas ir atliekamus darbus tarifų bei mokėjimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ pakeitimo“;
9. RRT direktoriaus 2017 m. birželio 21 d. įsakymas Nr. 1V-613 „Dėl Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos direktoriaus 2016 m. rugsėjo 26 d. įsakymo Nr. 1V-1005 „Dėl Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos elektroninių paslaugų informacinės sistemos nuostatų patvirtinimo“ pakeitimo“;
10. RRT direktoriaus 2017 m. birželio 22 d. įsakymas Nr. 1V-619 „Dėl radijo dažnių (kanalų) naudojimo priežiūros, įskaitant radijo stebėseną, ir telefono ryšio numerių naudojimo priežiūros tarifų koeficiento nustatymo“;
11. RRT direktoriaus 2017 m. liepos 28 d. įsakymas Nr. 1V-749 „Dėl Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos direktoriaus 2005 m. spalio 6 d. įsakymo Nr. 1V-854 „Dėl Radijo dažnių (kanalų) skyrimo ir naudojimo taisyklių patvirtinimo“ pakeitimo“;
12. RRT direktoriaus 2017 m. rugpjūčio 21 d. įsakymas Nr. 1V-802 „Dėl Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos direktoriaus 2005 m. liepos 1 d. įsakymo Nr. 1V-625 „Dėl Universaliosios pašto paslaugos teikėjo sąnaudų apskaitos taisyklių patvirtinimo“ pakeitimo“;
13. RRT direktoriaus 2017 m. rugpjūčio 21 d. įsakymas Nr. 1V-803 „Dėl Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos direktoriaus 2013 m. balandžio 15 d. įsakymo Nr. 1V-608 „Dėl Universaliosios pašto paslaugos nuostolių apskaičiavimo taisyklių patvirtinimo“ pakeitimo“;
14. RRT direktoriaus 2017 m. rugpjūčio 22 d. įsakymas Nr. 1V-810 „Dėl Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos direktoriaus 2016 m. spalio 26 d. įsakymo Nr. 1V-1144 „Dėl Institucijų bendradarbiavimo geležinkelių transporto srityje tvarkos aprašo patvirtinimo“ pakeitimo“;
15. RRT direktoriaus 2017 m. rugpjūčio 25 d. įsakymas Nr. 1V-819 „Dėl Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos direktoriaus 2016 m. rugsėjo 1 d. įsakymo Nr. 1V-910 „Dėl Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos direktoriaus 2010 m. rugpjūčio 27 d. įsakymo Nr. 1V-853 „Dėl Ūkio subjektų veiklos patikrinimų taisyklių patvirtinimo“ pakeitimo“ pakeitimo“;
16. RRT direktoriaus 2017 m. rugsėjo 11 d. įsakymas Nr. 1V-934 „Dėl Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos direktoriaus 2004 m. rugsėjo 16 d. įsakymo Nr. 1V-293 „Dėl Ekonominių sankcijų skyrimo taisyklių patvirtinimo“ pakeitimo“;
17. RRT direktoriaus 2017 m. rugsėjo 11 d. įsakymas Nr. 1V-935 „Dėl Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos direktoriaus 2011 m. spalio 21 d. įsakymo Nr. 1V-1017 „Dėl Ginčų tarp ūkio subjektų ir ginčų tarp pašto paslaugos teikėjų sprendimo taisyklių patvirtinimo“ pakeitimo“;
18. RRT direktoriaus 2017 m. rugsėjo 27 d. įsakymas Nr. 1V-981 ir Lietuvos radijo ir televizijos komisijos 2017 m. rugsėjo 27 d. sprendimas Nr. KS-85 „Dėl Ryšių reguliavimo tarnybos prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės direktoriaus 2003 m. spalio 15

d. įsakymo Nr. 1V-125 „Dėl Radijo dažnių skyrimo radijo ir televizijos programoms transliuoti ir siųsti plano patvirtinimo“ ir Lietuvos radijo ir televizijos komisijos 2003 m. spalio 15 d. sprendimo Nr. 89 „Dėl Radijo dažnių skyrimo radijo ir televizijos programoms transliuoti ir siųsti plano patvirtinimo“ pakeitimo“;

19. RRT direktoriaus 2017 m. rugsėjo 29 d. įsakymas Nr. 1V-993 „Dėl Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos direktoriaus 2013 m. vasario 28 d. įsakymo Nr. 1V-332 „Dėl Pašto paslaugos teikimo taisyklių patvirtinimo ir kai kurių Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos direktoriaus įsakymų pripažinimo netekusiais galios“ pakeitimo“;

20. RRT direktoriaus 2017 m. spalio 3 d. įsakymas Nr. 1V-1007 „Dėl Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos direktoriaus 2005 m. vasario 11 d. įsakymo Nr. 1V-148 „Dėl Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos vidaus darbo reglamento patvirtinimo“ pakeitimo“;

21. RRT direktoriaus 2017 m. spalio 19 d. įsakymas Nr. 1V-1056 „Dėl Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos direktoriaus 2015 m. liepos 8 d. įsakymo Nr. 1V-828 „Dėl kai kurių Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos direktoriaus įsakymų formų patvirtinimo“ pakeitimo“;

22. RRT direktoriaus 2017 m. gruodžio 22 d. įsakymas Nr. 1V-1290 „Dėl Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos direktoriaus 2010 m. rugsėjo 9 d. įsakymo Nr. 1V-893 „Dėl Radijo dažnių (kanalų), kuriuos galima naudoti be atskiro leidimo, sąrašo patvirtinimo“ pakeitimo“;

23. RRT direktoriaus 2017 m. gruodžio 22 d. įsakymas Nr. 1V-1291 „Dėl Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos elektroninių paslaugų informacinės sistemos saugos politiką įgyvendinančių dokumentų patvirtinimo“.